

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2950 — nočna 2396, 2394 in 2950

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCOVENECE

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2999

Delu čast!

Pred nekaj tedni se je v Ameriki dogodil čuden slučaj. Podjetnik velike firme Blowman v Detroitu je za neka dela v svojih tovarnah uvedel robotnike, to je umetnega mašinskega človeka, ki naj bi vršil opravila, ki jih je dosedaj samo človek mogel opravljati. Tovarnarjev korak pa je silno razburil delavstvo. Ne morda toliko radi tega, ker so v »človeškem stroju« videli novega delovnega konkurenta, ampak mnogo bolj, ker so s poskusom robotnikov smatrali poteptano in ponižano svojo lastno človeško čast. Že po nekaj dneh so delavske množice navalile na tovarno in jo do tal porušile. To je bilo maščevanje človeka nad strojem, ki je kakor grozeč demon hotel ponižati človeka in njegovo delo.

Kako je res človek v teku zgodovine spremenil svoje mišljenje o delu! Od nekdanjih poganskih časov, ko je leni in siti mešan gledal na delo kot nekaj ponižujočega in sramotnega ter ga radi tega prepuščal sužnju, katerega ni smatral za človeka; — od dni visoke delovne konjunkturo h koncu preteklega in v začetku našega stoletja, ko je povsod bilo dela preveč in so hodili okrog voditelji delavstva in mu kot zlato dobo napovedovali v bodočnosti čas, ko bo »osvobojen prokletstva dela«, pa do naših dni, ko v resnici počiva milijone delovnih človeških rok, toda ne prostovoljno, ampak prisiljeno. Danes nikdo ne smatra teh brezdelnikov za srečne ljudi, nasprotno, vsi vemo, da je njih položaj žalosten in njihovo življenje polno pomanjkanja in grenkobe. Po teh težkih preizkušnjah izmodreni smo stoprav pričeli centi in spoštovati delo in zreti v njem naš pravi blagoslov.

Delo je bilo sicer človeku dano v breme, od katerega za nobenega smrtnika ni izjeme. Ravno zato pa, ker je to obvezen zakon za človeštvo, postaja zanj tudi blagoslov, ako ga tako opravlja in spolnjuje, kakor je volja Stvarnika. Delo je naše poslanstvo na zemlji, je zlat ključ do človekove častne in večne sreče. Ogromno skrivnost skriva v sebi delo. Divjina, osat in trnje se umikajo jasnim livadom, na njih vstajajo lepa žitna polja, kosa te vasi in ponosna mesta. Pri tem delu pa človek čuti, kako tudi sam postaja prost trnja in bodičja, čuti, da se očiščuje v delu in plemeniti. Vsako resnično delo je za človeka kakor očiščujoč ogenj, ki požiga v njem ničvredno navlako, ga vrejuje in dela vrednega spoštovanja pred samim seboj.

Delo je življenje, delo je človekova čast. Človek je ustvarjen po božji podobi in ga je Bog odlikoval na poseben način s tem, da je vanj položil nekaj svoje stvariteljne sile. V delu človek ustvarja, ne sicer iz nič, kakor ustvarja Bog, vendar pa mu je dano, da stvarcem vdihuje nove oblike, novo, kar je sad njegovega duha in njegovih rok. Zato je brez duše človek, ki ne razume plemenitega ponosa rokodelca čevljarja, ki je izdelal lep čevlji, kovača, ki je izvalil pravno podkev, mizarja, ki je pogodil lepe oblike pohištva. To je ponos človeka, ki se zaveda svoje stvariteljne sile, ki polaga svojega duha v delo svojih rok. Isto tako tudi razumemo, zakaj stroj ubija in mehanizira delavca, zakaj mu rasteča industrializacija pije dušo. Nima več možnosti, da bi sam oblikoval in preustvarjal gmoto, ponižan je na brezdušno službo mrtvim strojem, in zato še sam postaja stroj.

In ker je delo človekova čast, zasluži tudi naše polno spoštovanje. »Dva človeka spoštujem in nobenega tretjega« pravi Tomaž Carlyle v svoji visoki pesmi o delu (Sartor Resartus): »Prvi je ročni delavec, ki z orodjem, ustvarjenim iz zemlje z naporom premaguje zemljo in jo spreminja v človekovo lastnino. Spoštujem žuljevo, skrivljeno, trdo roko, ki pa kljub temu nosi na sebi znak kraljevskega veličastva, kajti njej pripada žezlo našega planeta. Spoštovanja vreden je tudi grobi, zamazani obraz s svojo priprosto inteligenco, kajti to je obraz človeka, ki živi, kakor mora človek živeti. Da, tem častitlivejši si mi radi tvojega grobelega obraza, radi katerega bi te morali bolj ljubiti kakor pa pomilovati. Težko preizkušen brat! Za nas je tvoj hrbet tako globoko upognjen, za nas je bila tvoja ravna postava nakažena. Ti si bil vojak, ki ga je zadela izbira, da gre za nas bojevati boje, ki so mu upognili telo. — Še drugega moža spoštujem, tega pa še bolj, ki ne dela le za to, kar je neobhodno potrebno za vsakdanji kruh, ampak kar je potrebno za duha, torej za kruh življenja. Ali ne spolnjuje tudi on svoje dolžnosti, ko se prizadeva za notranjo harmonijo in jo z besedo in delom, pa naj bo nizko ali visoko, tudi drugim razodeva? Najvišje stoji, ako je njegovo notranje in zunanje delo prelito v eno, ako ga moremo imenovati misleca, ki nam s svojimi deli pomaga osvojevati nebo. Ako dela siromašen delavec za kruh, da se prehrani, naj razumnik dela za njega, da mu daje luč, vodstvo in pravo svobodo.«

Pred delom, v katerega je položeno človekova čast, moramo imeti zato vedno visoko spoštovanje. Tudi pred lastnim delom, ker se moramo zavedati, da smo zanj odgovorni pred Bogom in vsem človeštvom. Nikdo med nami nima pravice, da bi bil le užitek tuje dela, ako more delati. Oblačimo se v oblačila, ki jih nismo sami naredili, hodimo po cestah, ki jih nismo sami tlakovali, uživamo kruh, ki ga nismo sejali, in se radujemo tisoč stvari, ki jih nismo mi domislili in ustvarili. Okrog nas je ves svet, ki nam služi in nam pomaga. Zato tudi mi nimamo pravice, da bi živeli prekižanih rok. Kdor si pusti streči, ima dolžnost, da tudi on drugim služi in jim pomaga. Vsak izmed nas je sredi stvarstva člen velike delovne skupnosti in je njegova dolžnost, da svoje mesto pošteno izpolni.

Pred skoraj 2000 leti je sam učlovečeni Bog kot delavec in tesar s svojimi rokami posvetil delo. Od tedaj ni delo več sramota, ampak novo plemstvo, ki stoji višje, kakor

Stresa je prav malo olajšala položaj v Evropi

Šele nemške podmornice so zganile V. Britanijo

Za Francijo je Nemčija začela hladnokrvno izzivati sedaj še Angleže

London, 30. maja. b. Izjava sira Simona na seji nižje zbornice 29. t. m., da je dobil od nemške vlade sporočilo, po katerem je Nemčija začela gradbo 12 podmornic po 250 ton vsaka, je angleško javnost zelo razburila. V spodnji zbornici je o tem vprašanju napovedana debata, ki se bo vršila v četrtek 2. maja. V sredo 1. maja pa bo izredna seja ministrskega sveta, ki se bo pečala samo z dvema točkama: 1. nujni ukrepi o zvišanju in okrepitevi angleški letalskih sil; 2. kaj ukreniti sprčo nove kršitve versajske mirovne pogodbe s strani Nemčije.

Vsa Anglija razburjena

Anglija je nad novim korakom Nemčije, ki ne jemlje prav nobenega ozira več na ničesar in nikogar, razburjena tem bolj, ker se je angleška vlada dosedaj kljub svojim obveznostim, sprejetim na konferenci v Štreti, skrbno varovala, da pusti Nemčiji odprta vrata za sporazum z veselilami in je preprečevala, da se ne bi proti Nemčiji sklenila kakšna aliansa. Sklep Nemčije, da poveča svojo mornarico, pa je celo angleške levčarske kroge, predvsem delavsko stranko, ki je doslej vodila ostro borbo proti Simonu, oziroma MacDonaldu, čes, da sta se v Štreti preveč vezala na Francijo in Italijo, spreobrnil k vladni politiki, zakaj nemški korak ogroža sedanjo pozicijo Velike Britanije na morju. Angleška javnost se sprašuje, kakšen pomen naj ima še mornariška konferenca med Anglijo in Nemčijo, ki bi se imela kmalu začeti in za katero sta vršila priprave kapitan Wassner z nemške strani in prvi lord angleške admiralitete, sir Chaffield. Vrh tega pa je angleško vojno ministrstvo dognalo, da je Nemčija zgradila letalsko brodogradnjo, ki je dvakrat močnejše od angleškega.

Nemško zračno brodogradnjo je dvakrat močnejše od brodogradnje vsega angleškega imperija

Izkazalo se je namreč, da je sir Simon v svojih razgovorih s Hitlerjem v Berlinu vprašanje razmerja nemških letalskih sil do angleških napačno razumel. Ko je namreč Hitler izrazil načelo, da mora nemško letalsko brodogradnjo biti angleškemu enako, je Simon menil, da gre samo za število angleške letalske flote na britanskem otoku. Hitler pa je mislil — pa iz previdnosti ni povedal — na moč angleškega letalskega brodogradnjo v vsem imperiju, ki znaša 1020 letal takozvane prve linije, od katerih pa je za obrambo britskih otokov na razpolago samo 480. Toda po točnih informacijah angleškega vojnega ministrstva razpolaga Nemčija že danes z nad 1000 letal prve linije, to se pravi, toliko, kolikor znašajo letalske sile vsega britanskega imperija sploh. Ker bi v slučaju zračnega napada s strani Nemčije Angleži imeli v obrambo na razpolago samo polovico tega, kar ima Nemčija, je razumljivo, da so hudo razburjeni. Seveda je res, da bi v takem slučaju prišla v poštev tudi Francija, toda Angleži opozarjajo na to, da nemško letalstvo prekaša angleško tudi po kvaliteti, ker Anglija nima celokovinskih nemških letalov z veliko hitrostjo postaviti nasproti nobenega enakovrednega. Anglija takega stanja seveda ne more trpeti in zato je že danes gotovo, da bo ministrski svet sklenil angleško zračno brodogradnjo podvojiti in zgraditi nove tipe zračnih bombardirerjev ter izdati v to svrhu velike vsote tako, da so oni, ki so doslej še sanjali o »razorožitvi«, globoko razočarani.

Vse ladjedelnice delajo ...

Enako pa so Angleži vznemirjeni zaradi povečanja nemškega mornarstva. Nemčija je s tem, da je začela z gradnjo 12 podmornic, zopet kruto kršila versajsko mirovno pogodbo, ki ji ta tip ladij sploh prepoveduje. Anglija bo poslala Nemčiji tozadevno protestno noto, toda ta nota gradnje podmornic sigurno ne bo ustavila. Če se bo pa zopet sklicala Zveza narodov, tudi ne bo ničesar pomagalo, ako se bo zopet sprejel kakšen platični sklep v tem oziru, pa naj se glasi še tako energično. Ako pa bi se hotele skleniti kakšne učinkovite gospodarske ali celo vojaške sankcije proti Nemčiji, bi to dovedlo Evropo do praga svetovne vojne, česar prav nihče ne želi. Zato ne bo kazalo ničesar drugega, kakor da Anglija v sporazumu s Francijo in Italijo poveča svoje brodogradnjo in da se v tem oziru ukrepajo dejanske odredbe in načrti, priča to, da je dospel v London francoski mornariški minister Pietri. Nemčija pa pridno gradi naprej nove ladje. Nove podmornice so naročene v ladjedelnici Bloem in Voss v Hamburgu, v Kielu in v Štettinu.

krvno ali denarno plemstvo. Prihaja čas, ki bo človeka vrednotil le po njegovem delu — duhovnem ali telesnem — in je prav tako. S tem nikakor ne obožavamo dela, niti ne trdimo, kar bi bilo zmotno, da je delo samo sebi namen. Toda pravilno je, ako privilegiji, ki si jih je nekoč lastilo v družbi krvno plemstvo in ki si jih še danes lasti denarno plemstvo, preidejo na tiste, ki si s svojim delom pošteno služijo kruh in ki ga belega meglejo mnogim, ki še vedno žive od tuje dela. Ker pa je vprašanje dela za veljansko večino ljudi istovetno z vprašanjem kruha in življenja, mora biti zahteva nas vseh, da mora vsako pošteno delo imeti tudi pošteno plačilo. Danes, ko se s krivičnim odtegotvanjem delavstva zaslužka delajo na vseh straneh vprav vnebovpijoči gresi, ne pozabimo, čemo še kristjani, da je že v sv. pismu bil izdan prvi varstveni zakon delavčeve plače: »Delavec je vreden svojega plačila« (Lk 10, 7).

Srednjeveški menihi so poznali čudovit izrek: Laborare est orare, delo je molitev. In

Nemčija je tudi obnovila ladjedelnice v Rostocku in Lübecku, ki sta dosedaj počivali. V Rostocku gradijo tudi veliko bazo za hidrovolane.

Anglija kliče dominijone

Nemški korak je popolnoma izprevrgel vso angleško pomorsko politiko po vojni, ki je šla za tem, da se na morju kolikor toliko štedi, samo, da ima Anglija številčno najmočnejše brodogradnjo v Evropi in številčno enako brodogradnjo napram Ameriki. Sedaj pa bo treba novih pogajanj z vsemi evropskimi pomorskimi veselilami ter z Ameriko in Japonsko, da se brodogradnjo vseh veselil sprčo vstajanja novega nemškega vojnega brodogradnjo nanovo uredi. Treba je vpoštevati, da je najvažnejša življenjska sila Velike Britanije, pomorska pot skozi Gibraltar ter Rdeče morje v Indijo, silno občutena in

Kako Nemčija drži besedo

15 letal dnevno! Podmornice gradijo že od lani

Angleški generalni štab je dobil od svojih odposlancev zanesljive informacije, da zgradi Nemčija dnevno 15 lovskih letal. Razen tega zgradi vsak teden 9 velikih prometnih letal, ki se lahko z enim samim gibom spremenijo v bombna letala z veliko nosilnostjo. Razen tega se izdela tedensko v tvornici Dornier, Junkerovih tovarnah in Heinkelovih tovarnah, 3 velika trimotorna bombna letala. Vsi ti aparati imajo povprečno hitrost 300 km na uro, akcijski radio pa znaša 2500—3000 km. Razen tega lahko nemška bombna letala nosijo s seboj do 2 toni bomb.

Tudi gradnjo podmornic smatra Anglija za ukrep Nemčije, ki je naperjen predvsem proti njej. Obvestilo nemške vlade, da je pričela Nemčija graditi 12 podmornic po 250 ton, Anglija ni vzela resno, ker je od svojih zaupnikov informirana, da razpolaga Nemčija že z nekaj podmornicami po 1000 ton in da je v Kielu že badi odprta podmorniška šola, v kateri se pridno vežbajo nemški pomorščaki za službo na podmornicah.

Evropski politični krogi pripisujejo velik pomen obisku francoskega mornariškega ministra g. Pietrija v Londonu, kamor je prišel kot gost h poroki hečerke angleškega mornariškega ministra lorda Heilshama.

London, 30. aprila. AA. Današnji »Manchester Guardian« prinaša nove podrobnosti o uradnem

Dolgočasna francosko-ruska pogajanja

Potemkin izmučen

Pariz, 30. aprila. c. Danes dopoldne ob 10 se je vršila redna tedenska seja francoske vlade na Elizeju pod predsedstvom predsednika republike Lebruna. Zunanji minister Laval je na tej seji poročal o poteku pogajanj med sovjetsko Rusijo in Francijo. Izrazil je svoje prepričanje, da bo Rusija končno uvidela, da mora sprejeti francoski načrt pogodbe, in je zato poln optimizma, dasi mora priznati, da smo še daleč od zaključka pogodbe.

»Excelsior« objavlja načrt pogodbe med sovjetsko Rusijo in Francijo, kakor ga predlaga Francija. Ta načrt obsega pet točk, in sicer:

1. Sporazum med sovjetsko Rusijo in Francijo mora biti sklenjen po določbah čl. 10, 11, 15, 16 in 17 pakta ZN.

2. Sporazum ne more ovirati locarnskega pakta.

3. Tako zvano vprašanje avtomatičnosti se uredi tako, da ostanje pravice ZN neokrenjene, na drugi strani pa v slučaju napada nobenemu izmed pogodbenikov ne bo treba čakati na pomoč.

4. Pogodba bo obsegala vse polno določil, kako naj se razlagajo posamezni slučajji vojne nevarnosti.

5. Ta sporazum ne sme biti naperjen proti nobeni državi. Vendar pa bo osnova za varnostni sistem na vzhodu Evrope.

Takoj po seji vlade je povabil Laval Potjemkina k sebi. Ta razgovor med njima je trajal nad eno uro, vendar pa ni prinesel razčiščenja. Potjemkin je izjavil Lavalu, da mora njegove predloge znova sporočiti Moskvi in da bo najbrž jutri prišel ponovno v zunanje ministrstvo in prinesel od-

takšno naj bi res bilo človekovo delo na zemlji. Kakor je molitev — ki je tudi delo — povzdigovanje duha k Bogu, naj bi tudi vse delo uvajalo človeka v skrivnostno božje dobrote in ljubezni in ga tako dvigalo k njegovemu Stvarniku. Ni nam delo naloženo zato, da bi si z njim kdaj pripravili paradiž na tem svetu, kakor misli materialistični svetovni nazor, kajti to ni človekov življenjski namen. Delajte temveč z vsemi silami in z vsemi močmi, pravi sv. pismo, da si osvojite božje kraljestvo. To naj bi bil pravi in zadnji cilj človekovega dela na zemlji.

Tako je verno krščansko ljudstvo delo od nekdanj tudi razumelo. Mesec majnik, ko premagava spomlad zimo, ko zmaga življenje nad smrtjo, si je veren narod vzel kot simbol, ki ga kliče k duhovnemu prerojenju in velikemu delu za versko obnovo duše. Z velikim veseljem in pobožnostjo se dan za danem, ves majnik, zgrija okrog Marijinih oltarjev in si ob njih išče nove luči in novih idealov za delo svojega življenja.

drin.

da Angležem že to ni prav, da se na tej liniji okrepljuje zadnja leta Italija. Nemške podmornice, ki so že med vojno bile strah Anglije na tej vodni poti, pomenijo hudo udarec za angleški prestiž in veliko nevarnost za njo v eventualni novi vojni. Spričo tega je sedaj v Angliji prevladalo prepričanje, da politika čakanja in tolerance napram Nemčiji ni več na mestu in da dejanski položaj zahteva energične politike v obrambo življenjskih interesov Anglije. Kako resno smatra MacDonald to vprašanje, se razvidi tudi iz tega, da hoče sklicati ob priliki jubilejnih svečanosti v čast kralju Juriju V. imperialno konferenco z vsemi britskimi dominioni, da bi podpisali locarno pogodbo, katere dominioni, kakor znano, niso podpisali, ker se nečje zaplesti več v kakšno vojno v Evropi. Dominioni bodo sedaj locarno pogodbo bržčas podpisali, ker so ogroženi od Nemčije tudi oni.

obvestilu, ki ga je dobil britanski pomorski ataše v Berlinu. Po trditvah tega lista je dobil britanski vojaški ataše od pristojnih nemških krogov v četrtek tole obvestilo:

1. da so načrti za 12 novih nemških podmornic izdelani že od jeseni lanskega leta;
2. da se je izdelava posameznih delov za te podmornice začela že okoli božiča;
3. da so se pred 14 dnevi začela dela za gradnjo teh podmornic.

Obenem poročajo, da so imenovani kot delegati za britansko-nemške pomorske razgovore v Ribbentrop, kontraadmiral Schuster, kapitan bojne ladje Calderlain in fregatni kapitan Wesner.

Pomorska konferenca odpovedana

London, 30. aprila. AA. Današnji »Daily Express« pravi, da je nemška vlada včeraj zahtevala od britanske vlade, da naj se odlože britansko-nemški pomorski razgovori, ki bi se imeli začeti prve dni meseca maja. Nemška vlada utemeljuje to zahtevo s sedanjim političnim ozračjem, čes, da se ji zdi neugodno za te razgovore. Razen tega bi nemška vlada hotela začeti ta pogajanja šele tedaj, ko bo državni kancler Hitler z velikim govorom v rajshtagu javno opredelil nemško zunanjo politiko.

Čakajo ob Abesiniji...

London, 30. aprila. AA. Današnji »Daily Mail« prinaša poročilo svojega posebnega dopisnika iz Eritreje. Dopisnik pravi med drugim, da je Massawa vprav natrpana s četami in vojnimi materialom, in da med prebivalstvom in italijanskim kolonialnim uradnimstvom vlada splošno prepričanje, da se bodo neprijateljstva začela jeseni, ko se neha deževna doba v tem delu Afrike.

Dopisnik dodaja, da ima tudi sam vtis, da so te velike vojaške priprave preobsežne, da bi mogel misliti, da gre samo za varnostne ukrepe. Italijanska vlada, pravi dopisnik, je očitveno prišla do prepričanja, da zavzete Abesinije pomeni rešitev problema preobljudenosti Italije.

Kar se Abesinije tiče, pravi dopisnik, je pričakovati, da se bo ogorčeno uprla. Toda pred očmi moramo imeti, da lahko Abesinija uvaža vojni material samo čez francosko Somalijo. Zato, zaključuje dopisnik, se bo Abesinija mogla na podlagi sedanjega položaja v vojni oskrbovati z orožjem samo s tihotapstvom. Ponovno vstajajo glasovi, da je Japonska trdno odločena pomagati Abesiniji, če pride do vojne. Neki ugleden Anglež ki se je te dni vrnil iz Abesinije, kjer je imel več avdienc pri abesinskem cesarju, trdi med drugim, da so zadnje čase prihajali v Addis-Abebo zastopniki nič manj kakor devetih velikih svetovnih tovarn za orožje in municijo.

Upori v italijanski vojski?

London, 30. aprila. TG. »The Sunday Referee« poroča iz Rima, da so med italijanskim vojaštvom, ki so ga odpravljali v Abesinijo, nastali nemiri resnega značaja, tako, da je bilo potrebno poklicati na pomoč črne milicijske, ki so napravili red. Imenovani list trdi, da so bili izgredi posebno ostri v florenški garniziji divizije Pistoia. Oblasti so proti upornikom postopale zelo milo, ker so smatrale, da ni strogost na mestu, ko gre za obrambo italijanskih interesov v tujini in bi kakršnekolik kazni imele le slavi vpliv na moralno vojski. Izgredniki so bili spušteni na svobodo in bodo sama dodeljena drugim garnizijam.

Kaj se dogaja v Nemčiji?

V zrcalu časopisne cenzure ...

Praga, 30. aprila. a. Tuhajšnji »Vorwärts« objavlja tajna navodila nemške vlade časopisju. Iz teh navodil, ki prepovedujejo gotova poročanja in nalagajo zopet druga, je razvidno, kaj se v Nemčiji prav za prav dogaja. Iz teh navodil posnemamo sledeče najbolj značilne:

1. Prepovedano je pisati tako, kakor da se v Nemčiji dvigajo cene in da gospodarstvo nazaduje.
2. Če časopisje poroča o avtomobilni industriji, ne sme poročati tako, kot da se je ta industrija zelo dvignila na to, kar sedaj armada krije svoje potrebe.
3. Vojno ministrstvo ne želi, da bi časopisje poročalo o oboroževanju in utrjevanju demilitarizirane cone v Poranju.
4. Prepovedano je pisati o tem, da bi fuhrer izvedel ljudsko glasovanje o zunanji politiki, ker ima nemška vlada namen glasovanje izvesti na nov in čisto drugačen način.
5. Prepovedano je pisati o prenosu jeklarn iz Crefelda v Hannover kakor sploh o tem, da je nemška vlada odredila načrten prenos vse teške industrije iz obmejnih krajev na zapadu in na vzhodu v sredini Nemčije.
6. Prepovedano je pisati o reorganizaciji armadnih poveljstev, ki je v teku in ki bo število armadnih sborov povečala, kakor to zahtevajo nove

potrebe. Držati se je navodil propagandnega ministrstva.

7. Vse govorice o kakoršnikoli uporabi generala Seeckta se ne sme objavljati v tisku, tudi to ne, da bo postal morebiti član nove ustanovljenega vojnega sveta, kakor tudi general Ludendorff.
8. Zunanje ministrstvo želi, da listi ne pišejo neprestano o tem, kako Anglija Nemčijo podpira, ker je s tem Anglija kompromitirana in njena akcija otežkočena. Pisati je treba samo, da je Hitler angleškim državljanom odprl vrata za sodelovanje.
9. Zunanje ministrstvo nalaga dolžnost, da morajo listi pisati, kako Nemčija nikakor ne želi, da bi bila osamljena. Če bo Nemčija privolila v kakšne koncesije, bo to storila le zaradi trenutnega položaja, ki take dolžnosti iz potrebe nalaga.
10. Strogo je prepovedano pisati o tehnični strani vpoklica raznih letnikov ali v zvezi s tem raspravljati o finančnih posledicah tega vpoklica.
11. Strogo je prepovedano pisati ali namigivati, da je bila nesreča dr. Leya prav za prav le atentat, ki pa ni uspel. Samo to je dovoljeno povedati, da je dobil dr. Ley znatne opekline.
12. Pri poročanju o Litvi je po nalogu zunanjega ministrstva potrebne zavzeti umerjeni ton in opustiti vsako polemiko glede Memela.

Brez komentarja ...

Glavoboli nemškega časnikarja

V zvezi s najnovejšimi nemškimi odredbami o časopisju bo naše bralce zanimalo, kako sodi o nemškem tisku francoski tednik »Les Nouvelles Littéraires«, kjer je še pred izdajo imenovitih odredb André Beauder napisal sledeči članek:

Ne moremo trditi, da kaže dr. Göbbels, veliki mojster nemškega tiska in tovarnar javnega mnjenja, izredno velike simpatije do inozemskih časnikarjev. V tem pogledu se sicer strinja s vsemi svojimi tovariši v nemški vladi, ki kar ne morejo trpeti, da bi kakšen Francoz ali kakšen Anglež načela kakorkoli nekatera vprašanja, recimo nemško oborožitev, verske boje v Nemčiji ali položaj v nemških SA četah. Kadarkoli ima priložnost, da govori nemški javnosti o kakoršnem koli vprašanju, dr. Göbbels, šef nemške propagande, nikoli ne zamudi prilike, da vsaka tudi nekoliko po preveč radovednih inozemskih časnikarjih. Toda toliko je treba biti previden do dr. Göbbelsa, da mu priznamo, da tudi ni Bog ve kako nežen do lastnega nemškega tiska. On popolnoma prezira specialiste v petolizizmu, ki so nastali, odkar je hitlerizem prišel do oblasti. A še z večjo odločnostjo on pobija tiste, ki imajo še toliko drznosti ali brezzvestnosti, da menijo, da v Nemčiji časnikarstvo pomeni isto kakor svoboda, resničeljubje in pogum. Uredniki »Grüne Post« so lani na lastni koži to resnico preizkusili. »Grüne Post« namreč si je dovolila odgovoriti ministru Göbbelsu, ki se je pritoževal, da je nemško časopisje postalo tako enolično in dolgočasno, »da je prav zaradi nekaj strahnega časnikarske obdelati to, kar pošilja oblast.

Dr. Göbbels je smatral ta odgovor za preveč nesramnega in je »Grüne Post« prepovedal za dobo treh mesecev. Od takrat so nemški časnikarji spoznali, kaj je njihova dolžnost in se skrbno ogibljejo skušnjavam, da bi odgovarjali na sladka uradna poizvedovanja ministrov o načinu, kako napraviti tisk bolj pester in bolj privlačen. Boljše je vzeti hitlerjevski rog in trobiti vanj.

Hitlerjevski časnikar

To je tudi mnogo lažje. Prvič ne zahteva nobene posebne nadarjenosti, samo malo volje je treba. Prva in poglavitna dolžnost je, da ostane vedno na razpolago za oboževanje narodnosocialističnega božanstva. In to v vseh rubrikah. »Naj piše o povoženih psih, ali o gospodarstvu, to je sporedno,« samo, da dviga k ustnicam hitlerjevsko trompeto in prispeva po svoje k tej splošni muziki. Drugič hitlerizem ne zahteva od časnikarja, da bi samostojno mislil. Ne, to mu je celo strogo prepovedano. Če govoriš z voditelji nove Nemčije, pravijo, da ležiš pred časnikarji brezmejna polja, ki so neizčrpiliva. Toda oni ne morejo razumeti, kako je mogoče, da bi kdo rad — sledeč svojim muham — razdelil las na štiri dele, da kdo želi v kakšen problem po svoje prodirati in tudi napisati kakšno satiro. V nekem oziru ima nemška vlada prav. Kajti poleg obveznega poročanja o neprestanih hitlerjevskih manifestacijah ima nemški časnikar nalogo, da se posveti študiju predvsem treh velikih vprašanj, namreč študiju dela, plemena in krvi. Če se je že popolnoma izžepal v teh predmetih, mu jih nemška vlada naloži zopet na stotine novih, ki so v zvezi s delom, s plemenom in s krvjo. Vso življenje lahko piše o veličini nemškega pridekla ali industrijskega izdelka. Ogledite si grozd nemške vinske trte. Grozd sam na sebi je banalen, dolgočasen in na prvi pogled ni nikak predmet za časnikarsko pero. Kaj še, pravi šef nemške propagande, naj le poskusijo napisati slavošpev v dveh, treh stolpcih na naslov banalnega nemškega grozda, da je drugačen, kot so grozdi drugod, ki ni namenjen židom in drugoplemenjakom, ampak da oživlja nemško kri, teče po čistih nemških žilah, ki raste na nemških tleh in ga obseva nemško sonce. Na isti način naj nemški časnikar opisuje nemški krompir, nemško vodo, nemške ribe v nemški vodi, ki se steka v nemška jezera, po katerih se kopljejo arijska telesa čistega nemškega plemena, ki jih lahko raziskuje, če so zares čista, zakaj so čista in kaj je treba storiti, če niso čista. Pri tem delu se lahko spusti v dolgozvezan študij o zgodovini nemške ribe, o nastanku nemške vode, ki izhlapuje v nemško nebo in se od tam zopet vlija nazaj na nemško zemljo kot blagodejen nemški dež, ki daje rast nemškim živalim — katerim —? nemškim rastlinam — katerim? — in gani ženo nemškega človeka. Neizčrpni predmeti za časnikarstvo.

„Najbolj pusto na svetu“

Po teh Göbbelsovih navodilih je začel pisati novi nemški časnikar. Uspeh seveda ni mogel izostati. Nemško časopisje je danes najbolj pusto in dolgočasno na svetu in to kajpada boljši. Göbbelsa. Razgovorjal sem se v Berlinu s nekaterimi časnikarji velikih imen pred hitlerjevstvom in jih vprašal, zakaj niso rajše postali knjigovodi ali poštni raznašalci, ko so uvideli, da ne morejo več na pošten način vršiti svojega časnikarskega poklica. Odgovorili so mi, da jim je nasprotno bilo upravljalno prilagoditi se zamisliti narodnega socializma. Danes so izenačeni. To se pravi, da je v Nemčiji vse, od velikega dnevnika do pokrajinskega kričevca, od knjižnice do klavirne, od zvezdoznanstva pa do borze v službi hitlerjevskih idej. Cesar čitljivosti, ne obstoja. Nasprotno pa ono, kar želi, takoj postane dejstvo. In in na-

ša je moglo v Nemčiji priti do tega, da so tam v pravem pomenu besede ustvarjali, to se pravi, iz nič narejali zgodovinske dogodke, ki jim vsi verjamejo.

Toda med vsemi mobilizacijami je ena, ki se ji lahko izognes: mobilizacija duha. In tako slišimo danes, kako vsi Nemci zaporedoma trdijo, da Nemčija nima več nobenega časopisa. Če že kupijo kakšen časopis, storijo to v nadi, da bodo med vrstami morda le našli na kakšen drobce resnice, ki je ušel bistrim očem poglavarja propagande, Göbbelsa. Toda to se le redko dogaja. Uredniki, ki so sedaj postali uradniki, pridejo do resnice na podlagi brzobjav iz tujine in domovine, oni razpolagajo z resničnimi dejstvi, toda gorje jim, če bi resnico razodeli po časopisju. Čaka jih koncentracijsko laborišče. Človek se potem res ne tudi, če se rajši vkloni.

Sedaj tudi razumemo, da je naklada nemških časopisov padla za 20 do 90%. V prvi vrsti je začel padati uradni tisk, kot »Angriffe« ali »Völkischer Beobachter«. Ako bi ne bilo smrtonosno odpuščanje naročnine, bi se padanje brez dvoma spremenilo v popoln polom. »Poglejte me, naročen sem doživljenjsko,« mi je tožil v neki berlinski pivnici naročnik »Angriffa«. Toda koliko nas je naročnikov, ki časopis vržemo stran, ne da bi kaj brali. Kaj bi se zgodilo z železecem, ki bi bil na vse večne čase obsojen, da uživa vedno isto juho!

„Drug drugega denunciramo“

Nedavno sem bil v restavraciji Barrax, ki je bila znana po svinjskih kračkah in po dobrem pivu. Polovica dvorane je bila zasedena po črnih SS četnikih, ki so salutirajoč vili v vase sijajno pivo. Nagnil sem se k svojemu spremljevalcu in ga nekaj vprašal, toda ta ni odgovoril, dokler ni bil mimo raznašalec časopisov. Zakaj? Med raznašalci je vse polno izvalnih agentov. Nalog ima, gledati, kateri časopis kupiš; med tem ko plačuješ, navede kratek razgovor, nagne se na uho in zasepeče kakšno zaupljivo vest; ali pa tiho pokaže s prstom na kakšen inozemski članek in mežikne z očmi. Pazi, da se ne spozabiš. Vse si zapomni, vse sveže nese agentom režima na nos. Posledica: koncentracijski tabor. Prišli smo tako daleč, da si ne upamo kupiti nobenega časopisa več, kajti če bereš inozemskega, si zatočen, da nisi Nемец, če čitaš in kupuješ hitlerjevske, si zatočen, da si binavski. Najbolj bero hitlerjevsko časopisje njegovi nasprotniki. To je ugotovljena stvar. V njem iščejo, ker boljše ne dobijo, včasih lepe članke, pa nekam čudno izumetničene. Napisala jih je v temnem zatijku kakšna odlična osebnost iz predhitlerjevske dobe, a podpisati je morala s tujim imenom. Ker mora jesti in hraniti družine. Koliko je pisateljev, ki so morali sesti v šolsko klop in se učiti pisati po novem štilu: o nemškem zraku, o nemškem kruhu, o nemških junakih, o zmagovitih junakih, o junakih zmagaht itd. Gerhard Hauptmann in Herbert Eulenberg pišeta dandanes kot dva začetenika, ali kot dva šolarja, ki popravljata domače naloge.

Bavarec je potegnil globok požirek piva in nadaljeval: »Tudi jaz sem časnikar. Ali vas zanima zadnji časnikarski škandal? Propagandni minister je izdal vsem literarnim kritikom nalog, da mu obvezno poročajo vse, kar bi v literarnih delih, pesmih, romanah in dramah, zasledili protirežimskega! Poglejte, tako smo sedaj prisiljeni, da drug drugega denunciramo! Isto je z gledališkimi in filmskimi kritiki! Zasledovati morajo vsako protirežimsko misel, jo izdati propagandnemu ministru, vsako režimsko pa pohvaliti. Kritiki danes ne smejo obsoditi nekaj, kar je propaganda predpisala, četudi bi bilo vse graje vredno.«

Listi, ki jih največ bero - židovski

Šla sva na ulico, kjer sem kupil cel kup nemških časopisov, da bi v hotelu imel kaj brati. Moj Bavarec me je odsvetoval: »Enega samega kupite!« mi je dejal. Pozneje sem videl, da je imel prav! Kajti tisti, ki bi skušal prebrati vse nemške liste enega dneva, bi bil podoben profesorju, ki mora korigirati šolsko nalogo o istem predmetu. Med dnevniki je edina »Frankfurter Zeitung«, ki bogve iz kakšnih razlogov uživa pravico, da včasih po svoje pove resnico. Za njo sedijo bogataši nemške industrije. Njo berejo inozemski diplomati. Za to in še morda zaradi česa drugega.

Proj sem slišal, da je hitlerizem uničil židovski tisk. Kakšna laži! Židovski listi izhajajo in najboljše informiran časopis v Nemčiji je danes »Die Jüdische Rundschau«, največ ineratov pa ima »Das israelitische Familienblatt«, ki sta brez dvoma tudi lista, ki imata največ naročnikov in največ čitateljev. Iz kakšnih varokov. Bog si ga vedi!

Belgrad, 30. aprila. AA. Ob pravoslavni veličnočni praznikih je bil tujak peti kongres uslužbenecov socialnega zavarovanja. Na kongres so prišli delegati iz skoraj vseh mest v državi, med njimi tudi zastopniki iz Maribora. Opazilo pa se je, da na kongres niso poslale svojih zastopnikov organizacije iz Niša, Sarajeva, Banjaluke in Ljubljane, ki so izstopile iz zveze ter ostale solidarne z akcijo, ki jo vodi dr. Živko Topaković. Kongres je postopek tek organizacij ostro obsodil.

Panlatinizem? Poizkasni balonček italijanske vlade

Ženeva, 30. apr. b. »Journal des Nations« ponatiskuje vest, ki jo je razširila poloficijsna italijanska agencija »London Paris Agency« in ki je v bistvu sledeča:

»Za tiste, ki so, kakor mi, zagovarjali italijansko-francosko prijateljstvo, so manifestacije v Rimu (ob priliki obiska franc. bojnikov, op. nred.) poglavje, ki nam ne daje samo zadovoljenje, ampak tudi novega poguma. Hitro se razvije uprav idealna skupnost v idejah, ki bo omogočila tudi stvarno skupnost na gospodarskem polju. Cilj bomo kmalu dosegli. In ta cilj je panlatinizem, ki se bo dvignil proti pangermanizmu in ga postavil na svoje mesto.«

»Panlatinizem? Zakaj pa ne? V zgodovini so latinski narodi vedno bili vodje misleče Evrope, ki so jo vodili h kulturi. Če bi španija dobila stalno vlado, bi nas bilo štiri naroda, ki smo zvezani s skupno zgodovino, ki nas vežejo vezi iste miselnosti in iste krvi in nastalo bi sodelovanje bolj koristno in bolj rodovitno kot kdaj poprej. Čisto naravno je, da se latinski narodi zbirajo pod vodstvom Italije in Francije. Naša civilizacija želi samo mirnih pridobitev in že to je zadostovalo, da je začela po vsem

svetu, kjer je naš genij natrosil nešteto slavni dejstev. Germani hočejo nadvladati s sirovo silo. Angleži z brezmejno silo denarja. Mi Latinci hočemo nekaj drugega. Latinski blok se bo storil in bo postal odrešilni otok v splošnem polomu, proti kateremu drvi kontinenti — žrtve divjih strasti samoljubja... Ako bi jutri vstal kakšen veliki šef v Franciji in poklical v zbor francoski narod, bi moral nadaljevati na shojeni poti sodelovanja z Italijo in z latinskimi sestrami. Na bojem polju Evrope ne začnjen boj med plemeni in med narodi, amborba med kulturami, če moremo trditi, da pomeni hitlerizem sploh še kakšno kulturo. Panlatinizem se bo postavil v bran proti ruščemu marksizmu in komunizmu slovanstva, on se bo zoperstavil barbarskemu hitlerizmu. On bo čuval mir med človeštvom.«

»Journal des Nations« pristavlja, da je ta poluradna vest poizkusni balonček, ki ga je italijanska vlada izpustila, da se informira po odmevih, ki bodo prišli iz Francije, Portugalske in Španije, o realnosti te zamisli. Romunije očividno ne pristevajo več k latinskim državam.

„Samostojna pota Poljske“

Osnove zun. politike: lastna moč, mir s sosedi, zvestoba zaveznikom

Varšava, 30. aprila. e. Večerni uradni list poljske vlade »Kurier Poranny« objavlja brez dvoma iz uradnega vira daljši članek o smernicah poljske zunanje politike, v katerem pravi, da se je Francoz zelo moči v presojanju poljske državne politike. Francozi so si mislili zvezo s Poljsko enostavno tako, da mora biti Poljska Franciji za vekomaj hvaležna za vojaško pomoč l. 1920 in da mora poljska vlada brez nadaljnje vse sklepe Francije odobriti in podpisati. Morda so Francozi drugi zavezniki v tem oziru razvabili in da je predvsem češkoslovaška smatrala vse za sveto, kar je bilo v Parizu sklenjeno. Toda Poljska ima svojo lastno samostojno politiko na podlagi svojih lastnih interesov, ki se krijejo popolnoma tudi z interesi mira. Osnove poljske zunanje politike so enostavne in jasne.

Temeljna podlaga zunanje politike je notranja trdnost in vojaška moč poljske države. Druge osnove so dobri odnosi s sosedi, predvsem s Nemčijo in sovjetsko Rusijo, s če-

mer je mir, v kolikor Poljske tiče, zavarovan. Poljska mora odkloniti vsako koncesijo, ki bi ravnovesje do teh dveh velikih sosedov motilo.

Tretja osnova pa je za Poljsko njena zveza s Francijo in Romunijo, ki ji bo Poljska ostala zvesta.

Če bodo v Parizu to razumeli, bo sodelovanje zelo lahko. Na Baltiku so poljski interesi odločilni in v Parizu se bodo morali temu dejstvu pač prilagoditi. V Parizu bodo potem razumeli, da mora Poljska v prvi vrsti hoditi svoja lastna pota, kar pa ne izključuje, da bi se ta pota dostikrat ne ujemale tudi s francoskimi zunanje-političnimi potrebami. Svoje samostojnosti Poljska ni pokazala samo v ocenjevanju vzhodnega pakta z Rusijo, ko se je navidezno zamerila Franciji in Rusiji, ampak tudi v odobravanju italijanske podonavske politike, s čemer se zna zameriti zopet Nemčiji. Toda Poljski je samo na tem, da presoja svetovne dogodke s stališa lastnih koristi in oblih mirovniht interesov v Evropi in na svetu.

Zbor diplomiranih tehnikov

Osrednje vodstvo ostane v Ljubljani

Belgrad, 30. aprila.

Med prazniki pravoslavne velike noči se je v Belgradu vršilo prvo zborovanje vsedržavne organizacije diplomiranih tehnikov Jugoslavije. Zbor je sklical glavna uprava, ki posluje v Ljubljani in ki je namenila prirediti svoja letna posvetovanja na sedežih posameznih sekcij, da tako najbolje upozna krajevne prilike in da tako najuspešneje propagira tovariško zvezo med mladimi tehnikami.

Že v nedeljo, dne 28. aprila so prispele delegacije posameznih sekcij iz Splita, Sarajeva, Novega Sada, ki so skupno e članstvom sekcije Belgrad na kolodvoru pričakale delegate glavne uprave iz Ljubljane. Pri sprejemu je bil prisoten tudi poročevalec »Slovenca« in »Pravde«. V razpoložljivi prvega svidenja je poteklo tudi prvo zborovanje mladega stanu tehnikov, katerega so se udeležili tudi ostali stanovi po zastopstvih, kakor Združenje graditeljev iz Zagreba, Združenje geodetov, Združenje inženjerjev, predstavnik ind. komore in poročevalci lokalnih dnevnikov.

Značilen je bil že predlog sekcije Belgrada, da naj se vrši skupščina, ki jo je vodila ljubljanska delegacija v slovenskem jeziku, brez vsakih morebitnih in nepotrebnih tolmačenj, ker je cilj diplomiranih tehnikov poleg strokovne borbe in strokovnega dela za stan in stroko tudi gojitev bratskega razpoloženja med vsemi mladimi tehnikami naše domovine. Z zborovanja so bile poslale udanostne in pozdravne brzobjavke

„Gestapo“ ugrablja dalje

London, 30. aprila. e. Današnje londonsko časopisje se obširno bavi z novimi ugrabitvami, ki jih izvršujejo člani nemške tajne policije »Gestapo« na tujem ozemlju. V borbo proti takšnim nemoralnim dejanjem Nemčije je sedaj stopil celo resni angleški Foreign Office. Danes je izdal ta vrhovni zavod angleške zunanje politike komunik, v katerem pravi, da je v Nemčiji izginil angleški državljan Robert Rohm. Ta je bil sicer preje nemški državljan, vendar pa je živel že toliko časa v Angliji, da se je dal naturalizirati za angleškega državljana. Bil je v Londonu trgovski zastopnik nemških kopalskih podjetij. 5. aprila je odpotoval v Nemčijo in od tedaj naprej ne vedo angleška oblastva, kam je izginil. Angleška vlada slut, da je postal žrtev nemške tajne policije. Zato je danes angleška vlada naročila svojemu berlinskemu veleposlaniku, naj gre v nemško zunanje ministrstvo v Berlinu in tam zahteva pojasnil, kaj se je zgodilo z Rohmom.

Praga, 30. aprila. e. O ugrabitvi v železni rudi na bavarsko-češki meji se sedaj izvedo sledeče podrobnosti: Ugrabljeni nemški emigrant se piše Lampesberger in je bil 23 let star. Zbežal je iz Nemčije zato, ker je bil socialni demokrat. Lampesbergerja so ugrabili člani nemške tajne policije Gestapo, in sicer 50 metrov od meje na češkoslovaškem ozemlju. To je bilo danes ugotovljeno na ta način, da so fotografirali mesto spopada in po stopinjah ugotovili ves potek ugrabitve. Spopad s organom češkoslovaške orožništva se je izvršil 4 metre od meje tudi na češkoslovaškem ozemlju in so tam člani nemške tajne policije napadli češkoslovaškega orožnika, češkoslovaškega carinika pa lažje ranili. Ves ta dejanski stan je bil takoj sporočen v Prago, kjer se že izdeluje v zunanjem ministertvu protestna nota, ki bo poslana v Berlin.

Dunajski vremenski napoved. Menjačeta se oblačnost. Brez posebnih padavin. V dveh dneh se bo zvišala temperatura.

Uredba o tehničnih fakultetah

Belgrad, 30. aprila. AA. Na podlagi čl. 41 zak. o univerzah je prosvetni minister izdal uredbo o tehničnih fakultetah univerz v Belgradu, Zagrebu in Ljubljani. Po tej uredbi se tehniške fakultete dele na: tehniško fakulteto univerze v Belgradu; odesk: trihitekturni, gradbeni, strojno-elektrotehniški in tehnološki; tehniško fakulteto univerze v Zagrebu z odesk: arhitektonskim, gradbenim, kulturno-tehniškim, geodetskim, strojno-elektrotehničkim in kemijskim, in na tehniško fakulteto univerze v Ljubljani z odesk: arhitekturnim, gradbenim, strojno-elektrotehničkim, kemijskim in rudarskim. Ta naredba bo objavljena v Službenih novinah 2. maja t. l.

Stojadinović v Ljubljani

Ljubljana, 30. aprila.

Po prisostvovanju na volivnem shodu predsednika vlade Bogoljuba Jevtića v Zagrebu je finančni minister Stojadinović obšel nekatere omeje carinarnice ob italijanski in avstrijski meji v spremstvu finančnega ravnatelja Sedlarja, šefa carskega oddelka iz Ljubljane, Vukmirovića in svojega kabinetnega šefa dr. Ivana Gašića. Finančni minister je na licu mesta odredil, koje se imajo zgraditi nove stavbe za carske oddelke namesto dosedanjih karavel. Ob prehodu skozi Ljubljano je prišel finančni minister v stik s predstavniki raznih gospodarskih organizacij in se vrača z večernim vlakom v Belgrad.

Trošarina na kakao

Belgrad, 30. aprila. m. Finančni minister dr. Stojadinović je izdal navodila vsem podrejenim organom glede pobiranja trošarine po čl. 2. uredbe o banovinskih trošarinah na uvozu kakao. Trošarina se bo po čl. 2. te uredbe pobirala brez ozira na to, če je kakao v surovem stanju ali pražen v zrnu, ali če je kakavova zmes ali maslo po 20 Din za kg. Kar tiče izdelkov iz kakava, ki se uvažajo, to je čokolada, bonboni itd., se bo za uvoz teh predmetov plačevala banovinska trošarina na kakao, ki ga ti proizvođači vsebujejo. Zaradi obračuna banovinske trošarine na kakao v čokoladi in v raznih čokoladnih bombonih se bo vzelo 40 odstotkov kakava.

Novi evharistični križi se dvigajo

Blagovica

Na takimenovanem »Bizelovem griču«, 200 m od Dunajske ceste, smo postavili evharistični spominski križ. Po popoldanski službi božji smo šli v procesijo, pojoč litanije, h križu. Gosp. župnik je imel primeren govor, nato pa je blagoslovil križ, nakar so pevci in pevke zapeli »Kraljevo znamenje«. Blagovčani smo ponosni, ker smo prvi v Črnem grabnu postavili evharistični križ.

Boštanj ob Savi

Na morebiti najlepši, najbolj vidni in nad najbolj prometnim krajem ležeči točki naše fars na Radni, smo 28. aprila blagoslovili svetoladni evharistični križ. Dolga procesija se je bližala križu. Nad sto lampijončkov so nosili, drugi pa svečice. Ves salezijanski zavod, več gospodov iz drugih krajev je bilo navzočih. Po očenem križu je bilo obešenih 90 lampijončkov. Večstoglavna množica se je z neko resno, a veselo pobožnostjo stisnila okrog križa. Drugi pa so stali na široki cesti. Savski most je bil poln strmečih gledalcev. Dva govora, šest deklamacij, petje in godba se je vrstilo pod križem. Lep kres na bližnjem hribu je svedočil naše slavnostno razpoloženje. Vsa boštanjanska in sevnjska fara je stala pod mogočnim vtisom tega svetnega čina.

Čatež pod Zaplalom

Na Zaplaškem hribčku, kjer stoji sloveča božjepotna cerkev Matere božje, smo čateški farani postavili mogočen evharistični križ iz hrastovega lesa. Na belo nedeljo zvečer smo se zbrali pri župni cerkvi, od koder smo v procesiji krenili proti Zaplazu. Nad vse veličasten je bil pogled na ta sprevod, ki je bil krasno razsvetljen. Moški vsi z gorečimi bakljami, ženske in otroci s svečami in balončki. Na Zaplazu je zagorel velik kres in oznanjal daleč po Dolenjski slovesnost. Po govoru je g. župnik križ blagoslovil, nakar smo vsi obljubili Jezusu zvestobo. Za zaključek je še pevski zbor zapel dve pesni.

Kostanjevica

Evharistični križ smo postavili na Kičerju, ki kakor zvesto buden čuvar noč in dan straži nad Kostanjevico in še daleč tja čez meje njene župnije. Na belo nedeljo se je pomikala dolga procesija med molitvijo in petjem iz župne cerkve skozi Oštrce na Kičer, kamor je prišla po poldrugourni hoji. Gori se je vršila ob navzočnosti velike množice slovesna blagoslovitev križa, ki nam bo odselej vsak dan klical v spomin delo božjega odrešenja in ljubljanski evharistični kongres. G. svetnik Golob je imel primeren nagovor in je na koncu pozval vse navzočne k prisegi zvestobe, ki jo je množica z močnim glasom govorila. Za konec so še pevci zapeli »Kraljevo znamenje križ stoji« in »Povsod Bogat«. Glavna zasluga za ta križ gre Oštrčanom, ki so tudi lastniki sveta, na katerem stoji križ, in g. inž. Likarju, ki je križ opremil z opličnimi pripomočki, da bo tem bolj daleč viden.

Mošnje

Na najbolj vidnem kraju župnije pri znameniti podružni cerkvi sv. Janeza Kresnika kraljuje simbojsko odrešenja spominski evharistični križ. 13 m je visok, iz okroglega macesnovega lesa, dar ugledega posestnika g. Silvestra Pančarja; belorumenoma sta ga prepletkala g. Gabrijel Arh in Janez Mohorič. V župni cerkvi smo imeli lepo pobožnost, nato pa se je razvil veličasten sprevod k lepo razsvetljenemu križu, kjer je kot prvi govoril domači gosp. Josip Arh, nato pa je imel slavnostni govor katehet p. Šmidt. Pevski zbor pod vodstvom gosp. Heybala je zapel »Povsod Bogat« in »Kraljevo znamenje križ«. Nato je spregovoril še domači gosp. župnik Bleiweis, ki je križ slovesno blagoslovil.

Otok pri Radovljici

Naš ponosni spominski evharistični križ nam je slovesno blagoslovil ob številni asistenci duhovnikov, gasilcev, šolarjev, mož, mladeničev, deklet, žen, strelcev, pevcev, žarnic in tisočih svečk mošenjci gosp. župnik Bleiweis. Naš Otok se ni bil nikoli tako praznično z zastavami okrašen in razsvetljen kakor letošnjo veliko noč. Hvala domačinom, pa tudi udeležencem sosednjih občin.

Preska pri Medvodah

Ob izredno veliki udeležbi smo blagoslovili evharistični križ. Zvečer so se začele zbirati množice pri kapelici pod Presko. Med slovesnim prikrvavanjem so se užigale luči ob hišah, zagoreli ognji po vrhovih, goreče svetice so migljale med

številno množico. Čaroben je bil pogled na dolgo procesijo, ki je žarela v lučkah in lampijončkih. Množice so prepevale evharistične pesmi, godba pa je neumorno igrala. Kljub dežju so vsi udeleženci vztrajali do konca slovesnosti, ki se je zaključila v župni cerkvi.

Radeče

Sveto leto smo zaključili z duhovnimi vajami in blagoslovljivo evharističnega križa. V nedeljo popoldne se je vila iz župne cerkve procesija, v kateri je korakalo več tisoč ljudi, skoz mesto na prijazen, iz Radeč dobre pol ure oddaljen in daleč naokrog viden hrib Žebnik, na katerem so naši fantje in moške postavili 16 m visok križ. Procesija je šla najprej v Marijino cerkev na hribu, kjer so bile pete litanije. Nato pa je ob asistenci domačega gosp. župnika in duhovščine iz sosednjih župnij blagoslovil evharistični križ gosp. misijonar Bele iz Ljubljane. Sledilo je petje, govor gosp. Beleta in deklamacije. Končno je vsa množica navdušeno zapela »Povsod Bogat«.

Reteče pri Šk. Loki

Namesto da bi blagoslovili evharistični križ smo pa blagoslovili križ za Društveni dom. Med procesijo iz župne cerkve do Društvenega doma smo peli, da je od gozda odmevala, lavretanske litanije. Ko smo prišli v Društveni dom, nas je ganil lep prizor: na odru med obilnim cvetjem in zelenjem z vencem žarnic ožarjeni križ. Gosp. župnik je v nagovoru razvijal misel Križ znamenje božje ljubezni, Križ znamenje sprave z Bogom. Po blagoslovu je še dvorana odmevala pesmi v Kraljevo znamenje Križ stoji.

Ribnica

Z nepozabno slovesnostjo se je v nedeljo v Ribnici zaključilo jubilejno leto. Po popoldanski teoforični procesiji, ki se je ob solnčnem siju udeležilo na tisoče župljanov, so množice na večer pohitele k blagoslovljivi evharističnega križa, ki so ga postavili fantje iz Brež eredi križvega pota, ki so vrsti v 14 kapelah med Brežami in Jurjevico. Križ je iz hrasta, 16 m visok, čudovito okrašen z vencem in mnogobarnimi lučkami, viden po celi dolini tja do Sv. Gregorja in Rakitnice. Tritisoglavna množica je o večernem mraku napolnila cerkev sv. Križa in vso okolico. Po nagovoru gosp. dekana Skubica se je vsa množica s prižganimi sve-

čami razvrstila v procesijo, moleč in pojoč, proti jubilejnu križu. Čudovit prizor ta svetlobna reka, ki teče k bajno razsvetljenemu križu! Po blagoslovljivi, ki se je udeležilo šest duhovnikov in klerikov, in nagovoru gosp. dekana je vsa verna množica s povzdignjenimi svečami prisegla Križanemu večno zvestobo, katera prisega je donela daleč po dolini in pod zvezdno nebo

Sv. Jurij pod Kumom

Tudi pri nas smo postavili spominski evharistični križ. Križ je 9 m visok, iz hrastovega lesa in stoji na ravnicah poleg pokopališča. Odtod je lep razgled na Kamniške planine, na Kum, na štajerske hribe in dolenske griče. Križ smo na prav slovesen način blagoslovili. Gosp. župnik je v primeren govoru razložil pomen evharističnega križa. Z lučkami v rokah smo šli h križu, kjer je bil blagoslov in smo zapeli več pesmi v čast sv. križu. Pobožnost je na vse napravila neizbrisni vtis.

Sv. Lovrenc na Drav. polju

Naši vrli fantje so pripravili in postavili pri cerkvi 11 m visok križ, ki ima v sredini belo hostijo s podobo presv. Srca. Po križevem potu in končani večerni pobožnosti v cerkvi se je že v temi kakor žareča reka začela valiti iz cerkve rimska procesija z lučkami, se razvila do pokopališča, pa se vrnila k cerkvi ter se zgrnila okrog križa — celo morje luči. Kako svečano je tu po blagoslovu križa donela beseda božja, ko je o sv. Križu in Evharistiji govoril minorit p. Marjan iz Ptuja. In ko je končno vsa velika množica z dvignjenimi lučkami za pridigarjem glasno govorila prisego zvestobe sv. Križu, takrat pač nobeno srce ni moglo ostati hladno. Naj bi pogled na ta križ vedno zopet obujal zvestobo do Križanega in hvaležnost za njegov veliki Zakrament.

Št. Peter pri Novem mestu

Na belo nedeljo zvečer smo med običajnimi slovesnostmi blagoslovili evharistični križ, ki je visok 10,50 m. Postavljen je na izredno posrešeni razgledni točki, takozvanem darovčevem hribu. Dasi ima večina naših vasi zelo daleč do fars, je privabila večerna procesija z lučkami iz župne cerkve na slavnostni prostor toliko ljudi, kakor jih je videti le pri običajnih naših cerkvenih obhodih.

Poselski dom v Celju

Celje, 30. aprila 1935.

Z veseljem in zadovoljstvom bo pozdravila vsa resnično socialno čutča javnost vest, da se je uresničila dolgoletna želja, postaviti v Celju dom za služkinje. V Celju samem in okolici je zaposlenih več sto mlajših in starejših deklet, ki so bile še do nedavna brez vsake prave zaščite in vodstva. Dan za dnem prihajajo v Celje dekleta, ki iščejo vsakdanjega zaslужka. Izpostavljene so vsem dnevnim nevarnostim, ki jih tudi v Celju za mlada neizkušena dekleta ni premalo. Tavaajo sem in tja, ne vedo, kam bi se podale opoldne, kje bi iskale primerno prenočišče. Marsikatera je desetletja služila, ko je onemogla, je bila na cesti in ni vedela ne kako ne kam. Z vsemi temi težkimi dnevnimi vprašanji so se ukvarjali razni dobroslešči ljudje leta in leta in se spraševali, kako od pomoči temu zlu. Javna iniciativa je še prešibka in nezadostna, da bi mogla zadostiti in povoljno rešiti vsa pereča vprašanja dnevne socialne politike. Res imamo v Celju lepo število raznih javnih in privatnih socialnih institucij in korporacij, ki služijo splošni socialni blaginji, a vse to je še nezadostno, napram velikim potrebam, ki jih kaže današnji čas bede, pomanjkanja in revščine. Imamo Okrožni urad, Borzo dela, Delavsko zbornico, Zdravstveni dom, veliko javno bolnišnico, imamo okrog 10 karitativnih društev; vse te institucije imajo samo en veliki cilj, kako praktično, brez velikega govorjenja reševati velika dnevna socialna vprašanja in vsak po svojih močeh ustvarjati lepšo bodočnost malemu človeku. Slabo je pa preskrbljeno za stare in onemogle, saj je sramota za Celje, da okoliš, ki ima skoraj 20.000 duš — v številu mestno in okoliško občino — nima niti poštene hiralnice, katero bo šele dobil. Ali je v čast Celju, da tako izrazito delavski center še nima delavskega azila, da je bedna celjska proletarska mladina po predmestjih prepuščena sama sebi. Poleg teh perečih vprašanj je bilo dosedaj prav slabo ali nič preskrbljeno za služkinje. Z novim domom za služkinje je storjen zopet velik korak naprej k rešitvi najvažnejših celjskih socialnih vprašanj.

Mlada je še Poselska zveza v Celju, niti dve leti se nista minuli od njene ustanovitve, pa že more pokazati na bogate sadove svojega dela.

Malo ali nič ne zve javnost, ker tiho in skromno je njeno delovanje, kakor so tihe in skromne njene članice. Shajajo se nekaterikrat na mesec, kjer se malo pogovore, nekoliko zapojejo, poslušajo kako predavanje, nato pa zopet vsaka na vsakdanje delo. Druži pa ta dekleta močna zavest skupnosti, da so vse eno in isto ter da si morajo druga drugi vzajemno pomagati, če hočejo kaj doseči. Kmalu po ustanovitvi je začela organizacija resno misliti na dom za služkinje. Članice so napravile trden sklep, da hočejo imeti lastno streho, kjer bodo same gospodarile, neodvisne od milosti in nemilosti drugih ljudi. Pokazale so toliko požrtvovalnosti in idealizma, kakor bi ga težko našli pri kakem drugem stanu. Po daljših pripravah in iskanju primernega prostora ali hiše je bil končno storjen sklep in čeprav živimo v težkih gospodarskih razmerah, se je posrečilo dobiti primerno hišo za dom služkinj. Poselska zveza je

Deset let gostilničarske šole

Maribor, 30. aprila.

Danes praznuje 10-letnico svojega obstoja šolski zavod, ki je večini Mariborčanov neznan, je pa izrednega pomena za napredek naše gostilničarske, kavarniške in hotelirske obrti ter za razvoj turškega prometa. Je to Gostilničarska strokovna nadaljevalna šola, ki so jo ustanovili podjetni in dalekovidni mariborski gostilničarji pred desetimi leti ter je v teku svojega obstoja vršila velevalno nalogo vzgoje izvežbanega in izobraženega naraščanja. Predprave za ustanovitve šole so se pričele pod vodstvom predsednika takratne gostilničarske zadruge kavarnarja Klešiča leta 1923. Do ustanovitve je prišlo jeseni 1924. ter se je pričel pouk 3. novembra. Vodstvo šole je prevzel prof. Škof Fran, ki je prvo leto sam poučeval, nato pa polagoma priteglo vedno več strokovnih učnih moči. V teku 10 let so poučevali in še poučujejo na zavodu: Fran Škof, Rakuša, Struna, inž. Zupanič, Martin Čretnik, Breznik, Mahajnc, Vojsek, Mravljak, Hobacher, Omišelj, dr. Jančič, dr. Vrečer, Založnik, Klešič, Vodiškova, Kovač. Pouk obsega vse panoge nadaljevalnega šolstva, posebna pažnja pa se posveča strokovni

in praktični izobrazbi. Uspehi zavoda so vidni že sedaj v polni meri. Povsod v vseh mariborskih lokalih imamo že strokovno naobrazeno osebje, ki je mnogo pripomoglo k slovesu, katerega danes uživa mariborska gostilniška obrt ne samo v ožjih domačih mejah, ampak tudi pri tujcih, katerim je pač gostilniški in kavarniški lokal prvo merilo kulturne stopnje dotičnega kraja. Kako velike nade so se polagale na zavod že ob osnovanju, dokazuje, da ga je otvoril takratni veliki župan dr. Vodopivec, ob otvoritvi pa se je vršil velik banket, katerega so se udeležili vsi vidnejši predstavniki mariborskega mesta. 288 gojencev je med tem časom zapustilo šolo, kateri so hvalježi za strokovno podlago, ki so si jo tekom šolanja pridobili. Danes se je obenem zaključil 10. šolski letnik, katerega je absolviralo 26 učencev. Desetletnico strokovno-nadaljevalne šole je proslavilo Združenje gostilniških podjetij v Mariboru s proslavo v Kazinski dvorani, kateri so prisostvovali številni odlični predstavniki mariborske javnosti. Proslava je bila viden izraz zadovoljstva in priznanja ustanovi, ki je za napredek gostilniške obrti toliko doprinesla.

ukoreninjena, z bistvom to skrivnostno tako zrasla, da če besedo odrežem, odrežem tudi pojm in razumevanje. Preden se bo tuji cepič na njenem mestu prijel, bodo minuli rodovi. Ali pa smem celim rodovom razumevanje uničevati, zmanjševati? Ali bi ne bilo že dovolj škode, če bi zaradi tujke en sam človek ne razumel? Ali ni upoštevanja vredna tožba ljudi — sam sem slišal —, ki Jezusa ljubijo, sv. Rešnje Telo prejemajo, pa tožijo, da jim je beseda evharistija tako tuja, jim vse spoštovanje jemlje, vso ljubezen gasi...? Le pojdi in poslušaj govor, pa boš videl, kako ta beseda, čeprav jo dobro razumeš, v našem jeziku tuje zveni; kako narejena se sliši v besedi ljudstvu namenjeni... Za sklep premislilo tole: noben narod, kar jih poznamo, za to skrivnost nima tako lep in globoke besede ko mi. Vsa narod bi bil ponosen, če bi jo imel, kakršno imamo mi, in bi jo skrbno varoval in z vso močjo brnil.

Nas po pravici boli, da našim Slovincem vri-vajo tuje jezike v cerkev (v Italiji, na Koroskem, Madjarskem). Sami pa naj bi v najvažnejši reči isto delali?

Zato s spoštovanjem in ponosom hranimo svojo staro čudovito besedo: sveto Rešnje Telo in z veseljem in ljubeznijo jo rabimo!

Nemška beseda »Frohnleichnam« je prvotno pomenila »Gospodovo (gospodarjevo) telo«. Danes sta obe besedi prvotni pomen zgubili; beseda Fron pomeni tlačansko odvisnost, Leichnam pa (mrtvo) truplo. Pa tudi njen prvotni trpn pomen daleč za našim dejavnim, živim.

Konec

Po 21 letih krščen

Slovenske Konjice, 29. aprila.

Včeraj smo doživeli zelo redek dogodek. Krščen je bil namreč 21 letni Valand Ivan, sin revne matere, ki se nahaja v službi v nekem mestu v donavski banovini. Rojen je bil Ivan Valand v Londonu in je pristojen v Slovenske Konjice. Njegov oče je pred 10 leti umrl v Lambrechtinu v Slovenskih Konjicah in je mati drugič poročena. Ivan Valand, ki je bil 21 let brez pravega imena, klical so ga »Curo« in še z bogvekakšnimi imeni, je bil letos poklican v službo domovine. Seveda pa ni imel krstnih spisov, ki so jih zahtevale oblasti. Čudno je to, da se že prej ni vedelo, ali je krščen ali ne. Na ta način se je moral odločiti za prejem prvega sv. zakramenta. Na ta dan se je z vso verno pripravljal. Včeraj pred drugim farnim sv. opravilom pa je prejel zaželeni dar. Sv. obrede je izvršil g. arhidiacon Tovornik ob asistenci g. svetnika Kumara in vikarja Casla. Med pontifikalno sv. mašo je Ivan prejel tudi prvo sv. obhajilo. Botrovala sta Edvard in Kristina Windschgrätz. V nedeljo, dne 5. maja pa pojde skupno z bratom k birni v Maribor, kjer bo obema kumoval Gutlip Windschgrätz.

Si li zamorete predstavljati užitek in delovanje na zdravje, ako se kopljete v znameniti RADENSKI in jo pijete pri samem izviru, kolikor si želi srce?

Prodajalca (maj, jun) Din 700.— deset dni, stanovanje, hrana (hotelska ali dijetelna), kopelji, vse takse in zdravniški pregled.

Srce, ledvice, žile, obča starostna slabost, notranje šleze, kamenci, skleroza, nervoza.

Direktno z železnico v Radence a prestopom v Ormožu in Ljutomeru, ali s brzim vlakom v Maribor in s avtobusom v Radence. Avtobus ima takoj zvezo na brzi vlak ob 4. uri popoldne in pripelje ob 6. uri v Radence, a ne vozi v nedeljo in praznik.

Idealno za odpočitek, krepitev duševnih in telesnih delavcev.

kupila in je sedaj že lastnica hiše št. 9-a v Vodnikovih ulici, dosedaj last g. Likarja, učitelja na deški meščanski šoli. Stavbo bo treba še nekoliko preurediti, da bo lahko popolnoma služila svojemu namenu. Za začetek se bo v pritličju uredila majhna dvorana za društvene stanke in manjše prireditve. V pritličju bo tudi javna kuhinja v manjšem obsegu. Takoj od začetka bosta v hiši dve sobi, kjer bodo dobila dekleta, ki pridejo v Celje iskat službe, začasno zavetišče. S tem prvim delom je napravljen velik korak naprej in moremo članicam Poselske zveze, ki se niso strahle ne dela ne denarnih žrtve, k njihovem odločnemu koraku najiskreneje čestitati. Z adaptacijo pritličja se bo začelo takoj v začetku meseca maja in upamo, da bo hiša taka, kot je sedaj zamišljena, da bo lahko vsaj od začetka lahko služila svojemu namenu, že v maju gotova. V mesecu juniju bo blagoslovitev novega doma, ki bo posvečen Srcu Jezuevemu.

KAVA HAG

užitek brez nevarnosti

Dr. Fr. Kimovec:

Sv. Rešnje Telo ali Evharistija?

Kaj iz tega sledi?

Nič drugega kakor tole: rabimo svojo vsebinsko tako popolno besedo sveto Rešnje Telo, tujo besedo »evharistija«, ki je našim ljudem dvakrat — vsebinsko in pojmovno — neznanka, opustimo.¹

Ne pozabimo: Kadarkoli tujo neznanko pišemo ali govorimo, nas vediko — da rečem: ne večina — bravcev ali poslušalcev ne bo razumela.

Ce mi porečeš: v pridigar, spisih besedo »evharistija« že rabimo, ti porečem: jo pa opustimo! Ali ni bolje, da opustimo tujo besedo, ljudem dvakrat nejasno, kakor da zaradi nje zavrzemo ali vsaj zanemarjamo svojo tako točno in jasno, s čudovito bogato vsebino?

Pa mi porečeš: »evharistija« je znanstven izraz, skoro tisoč let starejši ko naš. — Dobro, kadar boš znanstvenik pisal in za znanstvenike, ga le rabi, če se ti potrebno zdi. Kadar pa za ljudstvo, se drži nenačrtnih in nenaдомestljive domače besede.

¹ Nas Slovence je p ovojni zajela blazna gonja za tujkami. V listih se kar naprej pojavljajo nove. Naša vera, vernost n. pr. pisateljem ni več dosti dobra, šopirijo se z religijo in religioznostjo. Cemu to? Kaj vera, vernost, veren, verski ne povedo prav toliko ko religija, religiozen itd.?

In če bi mi še ugovarjal: Evharistija se rabi v mednarodnem (internacionalnem) izražanju, ti odvrnem: Ali je to, kar se pri nas piše in govori o sv. Rešnjem Telesu, namenjeno mednarodno občinstvu? Ali ni določeno naravnost za nas Slovence? Sploh pa gre za tole:

Ali ljudje bolje razumejo besedo »Rešnje Telo« ali »Evharistijo«?

Gotovo je, da danes velika večina ljudi besede »Evharistija« ne razume, ne pozna ne njenega pravega, ne prenesenega pomena, ne njene vsebine. Beseda je za večino ljudi zvok brez vsebine. Zato je tudi ne rabijo. Če jo pa kdaj rabijo, jo kar redno narobe ali vsaj nerodno. Kakor n. pr. tista, ki mi je lansko leto rekla, ko sem prvič iz nje izobražene ženske slišal besedo evharistijo: »Seveda jutri ne morete, ker je evharistija« — namesto, da bi bila rekla: sv. Telo, praznik sv. Rešnjega Telesa.

Pa porečeš: ljudem je tujo besedo treba razložiti. — Kolikokrat pa naj jim jo? Vselej, kadar jo rabiš? Če je ne boš vselej, si lahko prepričan, da veliko poslušavcev ali bravcev niti vedelo ne bo, o čem govoriš ali pišeš. Eden naših najboljših govornikov je z velikim ognjem govoril o sv. R. Telesu, pa je izvečine rabil tujo besedo Evharistijo. Po božji službi pride k njemu žena pa ga praša: »Povej to, gospod, kje je o tej novi svetnici kaj pisane?« Tako ste lepo o njej pridigali, pa bi na vso moč rada kaj več o njej zvedela. ... In se je menda zarotil, da te tujke v pridigar nikdar več ne bo rabil. —

Nekoč smo prav v akademsko izobraženi družbi govorili o tej grški besedi. Eden naših najodličnejših katoliških starešin, doktor, je ob tej priliki povedal, da v »zavodnih«, kjer je štu-

diral, do četrte ali pete šole ni vedel, kaj evharistija pomeni. Vselej, kadar je slišal v šoli ali na prižnici: sv. Evharistija, presveta Evharistija, je mislil, da je to posebno velika svetnica. — Pa se je latinščine in grščine učil, in besede same in pomena dijakom gofovo niso pozabili razložiti. In je vendar pouk štirih let neopažen mimo šel...

Hočete še zgled iz tehle dni? Duhovnik praša učenko meščanske šole, ki stopi tik pred »malo maturo«: Ali veš, kaj pomeni beseda »kongres«? — Ne! — Ali veš, kaj pomeni »evharističen«? — Tudi ne! — Pa bistra deklica hodi v samostanski šoli...

Tudi ta ugovor sem že večkrat slišal: »evharistija«, »evharističen« je krajši izraz. — Ali res? Evharistija ima pet zlogov, Rešnje Telo štiri; evharistični Jezus sedem, Jezus v Rešnjem Telesu tudi sedem; Jezus v zakramentu samo šest, Jezus v tabernaklu šest, Jezus v obhajilu šest, Jezus v (sveti) hostiji samo pet (sedem), Jezus na oltarju šest itd. — Pa če bi slovenska beseda imela tudi več zlogov, kaj za to?

Saj je že veliki Avgustin zapisal: Bolje, da nas graja slovnice, kakor da bi nas ne razumelo ljudstvo (Melius reprehendat nos grammatici, quam non intelligent populi).

Pa nas znanstveniki ne bodo grajali, ampak hvalili, če bomo rabili dobro slovensko besedo; in ljudstvo bo vselej lahko razumelo, kar bo bralo in slišalo. Nič več ne bo nerazumljenih ali le na pol razumljenih stavkov in člankov in govorov.

Z vsem poukom, ki ga le moremo dati, beseda evharistija nikdar ne bo tako domača in jasna, kakor je beseda sv. Rešnje Telo, ki je stoletja že

Liubljanske vesti:

Sredi maja - regulacija Ljubljanice

Med ljubljanskim prebivalstvom raste čim dalje bolj radovednost, kaj je pravzaprav za regulacijo Ljubljanice in ako bo letošnja pomlad res prinesla tako dolgo odlagani začetek regulacijskih del na zadnjem odseku Ljubljanice to je od Novega trga do Spice. Se večje pa je povpraševanje po regulacijskih delih med številnimi brezposelnimi, zakaj vsakdo upa, da bi pri teh delih dobil vsaj majhen zaslužek in ne bo več odvisen od milosti in podpora. Na mestni socialni urad že hodijo številni delavci, ki prosijo, naj jim ta urad nakaže delo pri regulacijskih delih. Na socialnem uradu pač najbolj vrednim prosilcem obljubijo, da bodo posredovali zanje pri tveganju Dukič, toda ni pa še točno znano, kdaj se delo sploh prične.

O začetku regulacije Ljubljanice smo se informirali pri tveganju Dukič sami. Pojasnili so nam, da je s formalne strani vsa zadeva popolnoma v redu ter je že pred dnevi prišel akt s popolnim odobrenjem iz Belgrade. Vendar pa je treba za začetek tako velikega dela nekaj priprav. Predvsem

trdka zbira podatke in gradivo o sedanjem stanju nereguliranega dela Ljubljanice, da ga bo mogla po končanem delu primerjati z izvršeno regulacijo. Trdka mora tudi zbrati ves potreben inventar, kakor stroje, orodje in drugo potrebno, ki je sedaj v raznih krajih, kakor v Smederevem in drugod, kjer je ta trdka vršila podobna dela. Vsa ta pripravljala dela pa bodo trajala kakšnih 14 dni, tako, da je zanesljivo, da bodo lopate in krampi prvič zapeli na Ljubljanici nekako sredi maja meseca. Trdka ima stalni delavski kader, ki ga bo v prvi vrsti zaposlila, nato pa se bo ozirala tudi na dosežaj brezposelne domače delavce, ki jih bo priporočil socialni urad in druge socialne institucije. Trdka bo delavstvo pač najemala postopoma in po potrebi.

Pripomniti moramo, da je bila borba Ljubljanice za zadnji del regulacije Ljubljanice najtrša in se je najbolj zavlekla, seveda ako izvajamo sploh začetek vseh povojnih regulacijskih del na Ljubljanici.

Obiščite Magoličev razstavo

Jakopičev paviljon Od 9 do 18

Odmevi Topalovičevega shoda

Ljubljana, 30. aprila. Pred velikim senatom, ki mu je predsedoval a. o. s. g. Fran Gorečan, je bil danes obtožen Ivan Kocmur, črkostavec iz Ljubljane, zaradi zločinov po čl. 1/1 zakona o zaščiti javnega reda in miru v državi. Obtožba mu je očitala neke besede, ki jih je izrekel z medklici na volivnem shodu v Unionu dne 15. marca, ko je imel dr. Topalovič svoj govor v Ljubljani. Obravnava je bila tajna in sodišče je prišlo do sklepa, da Ivan Kocmur ni zakrivil kaznivih dejanj ter je obtožbeno popolnoma oprostilo. Državni tožilec je prijavil revizijo, vendar pa je bil Ivan Kocmur takoj izpuščen iz zapora. Obtožbenica je branil dr. Vladislav Pegan.

Smola madjarskega časnikarja

Včerajšnji »Slovenec« je poročal pod tem naslovom o pustolovski madjarskega časnikarja Reinthalerja. K temu poročilu smo dobili sledeče dopolnilo: Aretacija se je v resnici izvršila dne 16. in ne 15. aprila. Razgovor med Reinthalerjem in spravednikom pa je bil na progi med Ormožem in Pragerskim. V poročilu o tem je pomota v toliko, ker je Reinthaler, ki je bil v II. razredu, vprašal spravednika, če sme v I. razredu. Spravednik mu je odgovoril, da samo v slučaju, če doplača razliko 69 Din. Ker je nato Reinthaler izjavil, da nima denarja, mu spravednik ni dovolil vstopa v I. razred. Reinthaler je ostal takrat v II. razredu, spravednik pa je šel revidirat III. razred. Toliko dopolnjujemo in popravljamo včerajšnje poročilo.

Obleko ali površnik po svoji želji dobite priznano solidni tordki J. Maček, Aleksandrova c. 12.

Prvi uspehi Srečka Magoliča. Naš umetnik Srečko Magolič, ki sedaj razstavlja v Jakopičevem paviljonu (o otvoritvi je že poročal zadnji »Ponedeljski Slovenec«), beleži že prve uspehe. Občinstvo prihaja v lepem številu na njegovo razstavo ter si z dopadajenjem ogleduje njegova lepa, pesniško občutena dela, izvrstno impresijonistično podane pokrajine. Že prvi dan je prodal eno najlepših del, naslednja dva dneva pa je zopet prodal več lepih velikih pokrajin. Kakor kažejo dosedanja povpraševanja, bo Srečko Magolič tudi na tej razstavi dosegel lep uspeh, ki ne bo zaostajal za onim pred petimi leti, ko je Magolič med vsemi slikarji dosegel rekord tako glede obiska občinstva kakor glede števila prodanih slik.

Ravnateljstvo šole Glasbene Matice in dr. konservatorija opozarja gojence in njih starše, da se prične redni pouk na soli in konservatoriju v sredo, dne 1. maja.

Topničarska podoficirska šola v Čupriji bo 10. maja t. l. sprejela nekaj gojencev. Prosilci se morajo najkasneje do 7. maja t. l. osebno zgledati s prošnjo in vsemi potrebnimi listinami pri poveljstvu ljubljanskega vojnega okrožja.

Učenci Dr. dvorazredne trgovske šole v Daruvaru so na svojem ekakurzijskem potovanju posetili tudi Ljubljano. Na kolodvoru jih je pozdravil direktor tuk. trgovske šole g. Jos. Gogala

Kulturni obzornik

Mara Lamut: Breze in bori

Pesmi. Ljubljana, 1935. Str. 78

Založba »Belo-modra knjižnica« je za 50-letnico svoje delovne sotrudnice izdala zbirko njenih pesmi, pod naslovom Breze in bori. Za naslov nam pove, da iščimo v njej pokrajinskih razpoloženj in impresij, kar pravi tudi v motu: »Mojih pesmi etih — z daljnih stez so vzdihli. Gradivo te zbirke so res da bolj vzdihli kot pesmi, toda mestoma zablaste lepa občutja, kot n. pr.

Jaz pa spletam svoje kite; grlica me zgoda je zbudila, rože sem na gredi vse zalila in s škrančkom sva že odmolila — jutranjo molitev.

Prav tako je razpoloženje Ob Kolpi, ki je morda najboljša stvar, čeprav malce spominja na župančiča Tako madrigal na povrtki (Ob vrtni) in še parkrat. Zanimivo je, da so še najbolj pravimi pesmimi tiste, ki so delane v pravih verzih (soneti, madrigali), dočim prosti ritem zavede pesnika v prozaičnost. V tem oziru je modrejša M. Elizabeta, ki je ostala v realističnih strofah in ni hotela v dekadentstvo in impresijo, za kar je treba več kot lepih otonih misli in prozne dikcije.

Lomutova je rojakinja Kosovela in pod njegovim vplivom govori borom in brezam, morju in kraški žalosti. Njeno domovinsko čuvstvo je močno, pristno, njena umetnost pa ni jedrnatost-vojska, kakor bi si jo želeli. Njena zbirka se tako uvršča med one ženske pesniške zbirke kot so jih izdale Grudnova, Samčeva in druge, in ki tvorijo gradivo k zgodovini ženskega pisateljskega delovanja, za slovensko pesništvo pa ne pomenja več kot napor. Slovenci pravne pesnice še vedno čakamo. M.

v spremstvu prof. g. L. Namorš-a, ki je nato ekakurzijsko spremljal in jim razkazoval Ljubljano. Prehrano so imeli v Delavski zbornici, ki je izletnike zelo dobro postregla, prenočevali so pa v »Vajeniškem domu«, kjer so plačali zelo nizko ceno po odredbi g. predsednika J. Rebeka, kateremu bodi tudi na tem mestu izrečena najlepša zahvala.

Kino Kodeljevo igra danes »Amor na vrvi« z Magdo Schneiderjevo in lepe dopolnilne filme po nižanih cenah.

Naš ti volski gozd se je zadnjih pet let, odkar ga je lubadar razjedel, močno zredčil. Stara bolna drevesa so padla in zgnila, kakor mora vse staro in bolešno iti v kraj, dajala pa so vendar prijetno senco. Sedanje mlado, zasajeno dreve pa še ni toliko košato, da bi dalo kaj prida sence, zato tudi v poletnem času ni več toliko sprehajalec kot druga leta. Pozna pa se v gozdu na vse strani — vandalizem na drevu in kloph. Gozd je — premalo zastražen!

Ogabno bogoskrunstvo. Kolodvorska ulica je tista nesrečna ulica, ki menda najbolj trpi zaradi ponočnjakov, ki noč za nočjo tulijo po njej ter vznemirjajo speče stanovalce v bližini. Počelje teh ponočnjakov pa vtislih presega vse meje in razburi še tako potrpežljive trezne ljudi. Vendar kaj takega, kakor so si v eni prejšnjih noči dovolili pijani in razbrzdani ponočnjaki, ne bi pričakovali nihče. V hiši v Kolodvorski ulici št. 23. je v zidni duplini Križani. V noči na nedeljo je odhajala iz nekega nočnega lokala pijana drhal, ki se je spravila na Kristusa ter ga hotela iztrgati iz dupline. Nihče ne ve, kaj so pijani razbrzdanci in bogoskrunci nameravali s Kristusom, toda k sreči je bil križ tako dobro pritrjen z železjem, tako, da so ga mogli pijani ponočnjaki samo naginiti, ne pa izriniti. V drugih mestih so take lokale, ki vzgajajo k razbrzdanosti, že davno preprečili in tudi pri nas bi bilo umestno, ako bi jim nekoliko stopili na prste, tudi ako v take lokale zahaja sama gospoda. Zločin, ki so ga ponočnjaki poskušali nad Križanim, je vreden vsega obsojanja in zgražanja.

Zveza gospodinj opozarja na predavanje o električni kuhni, ki bo danes ob 16 na Bregu 8. Poskušnja jedi. Vstop prost.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Priporoča kratke čase primerne razprave P. Pavlina Schönigina:

DEM GLAUBEN ZUR WEHR! Zvezek 1: Wer ist Gott? 16 strani, 4.50 Din. — Zvezek 2: Ist Christus Gott? 16 strani, 4.50 Din. — Zvezek 3: Wie ist Himmel und Erde entstanden? 16 strani, 4.50 Din. — Zvezek 4: Der Ursprung des Menschengeschlechts. 16 strani, 4.50 Din. — Zvezek 5: Bibel Gotteswerk oder Menschenwerk? 16 strani, 4.50 Din. — Zvezek 6: Christentum ohne Glaubenssatz. 20 strani, 4.50 Din. — Zvezek 7: Braucht die Kirche einen Papst? 16 strani, 4.50 Din. — Zvezek 8: War Petrus in Rom? 16 strani, 4.50 Din. — Zvezek 9: Warum Erlösung? 20 strani, 4.50 Din. — Zvezek 10: Warum Sakramente? 20 strani, 4.50 Din. — Zvezek 11: Kirche und Ehe. 24 strani, 4.50 Din. — Zvezek 12: Kirchliches Buehervorbot. 16 strani, 4.50 Din. — Zvezek 13: Das sechste Gebot. 24 strani, 4.50 Din. — Zvezek 14: Kirche und Kapitalismus. 16 strani, 4.50 Din. — Zvezek 15: Katholische Frömmigkeit. 16 strani, 4.50 Din. — Zvezek 16: Kommen die Toten wieder? 24 strani, 4.50 Din. — Zvezek 17: Die Freimaurer. 16 strani, 4.50 Din. — Zvezek 18: Warum die vielen Sekten? 16 strani, 4.50 Din.

Koncert zbora »Opus« iz Brna

Češki moški zbor »Opus«, ki je podvzel koncertno turnejo po Jugoslaviji, da predstavi silo domače zbornice produktivne in reproduktivne umetnosti, je konkretno tle dni tudi v Ljubljani in nas s svojim nastopom prepričal o svojem pravem umetniškem poslanstvu.

Po eni strani je že spored koncerta govoril o visokem, resnem umetniškem nivoju. Kajti trodelni epored so smiselno sestavljale skladbe čeških skladateljev; in sicer je prvi del zajel romantično umetnost preteklega stoletja z izrecno programatsko osnovo (Tovačovský, Křizkovský, Smetana), preko drugega v tretji del pa se je postopoma vstila zbornica umetnost raznih, iz romantičnih tal razvojno pogljalih smeri, pa uprtih v novejša iskanja in enovanja (označena z različnimi — izmi) prav do zadnjih dni. (Kunc, Axman, Chlubna, Janáček, Křizka, Petřelka, Vomačka). — V to snov sta bili povezani tudi dve skladbi sodobnih jugoslovanskih skladateljev Dobroniča in Gotovca.

Po drugi strani pa je resno umetniško delo zbora potrdila tudi izvedba vseh teh ne ravno enostavnih in tehnično dokaj zaviti skladb. Zbor šteje nekaj čez 40 pevcev, izredno rutiniranih in muzikalno presenetljivo sigurnih. Tako je tudi razumljivo, da se je njihovu pevovodji prof. Steinmanu posrečilo izoblikovati zbor do skrajnega artizma, kjer tehnični zaprek skoroda več ni. Zdi se celo, kot da ta artistična izdelanost služi že bolj sama sebi, kot izrazu umetnišne vsebine, tako da se dojemalec vtajne ma izrazitem občudovanju vseh detajlnih klasičnih fines, ki uhaajo mestoma celo v maniriranost, dočim do intenzivne notranje poglabitve v vsebino ne najde zlahka poti; in če jo najde, ga notranji kontakt vseh svoje male napetosti kmalu zopet vrže nazven v občudovanje virtuoznosti in zvočnosti, ki je homogena in lepa, čeprav nekoliko rezka in ostr.

Iz notranje politike

Dobri poslanci - dober parlament

V »Novi Evropi« razpravlja A. Grombah o narodnih poslancih. Pisec je mnenja, da v razpravah o krizi parlamentarizma opuščamo glavno vprašanje, saj nikdar ne govorimo o ljudeh, ki sestavljajo parlament in o njegovi pravi vrednosti v vlogi, ki jo igrajo. Prav v tem je težišče vsega vprašanja. Dokler si ne pridemo na čisto, kakšni ljudje naj bi sestavljali parlament, bodo zaman vsa modrovanja o krizi parlamenta in vsi tehnični predlogi za izboljšanje narodnega predstavnika. Ko so v teku preteklega stoletja ustvarjali parlamente v večini evropskih držav, so postavili za temeljno načelo, da morajo biti narodni poslanci najboljši ljudje, katerim narod lahko brez skrbi zaupa. Tedaj so tudi gledali, da zberejo takšne poslance, ki se bodo zares zavzeli za javni blagor. To idealno gledanje bi prišlo do izraza v določbi vseh ustav, v smislu katere je narodni poslanec predstavnik vsega naroda in je njegova dolžnost, da ima na umu obče koristi države; s temi koristmi naj se spravijo v sklad zahteve raznih stanov in skupin. Te določbe ni bilo mogoče popolnoma izvesti, vendar je bilo tedaj v parlamentu tudi mnogo ljudi, ki so skušali v smislu nje tudi ravnati. V današnjih parlamentih žalibog ni tako, saj vsak poslanec brani koristi svoje ozje okolice.

Kdo more trditi, da so vsi člani današnjih parlamentov na jasnem, kaj je prav za prav njihova naloga? Narodno predstavnstvo ima namen izglasovati zakone, ki zadevajo vse ljudi narodnega in državnega življenja. Sestavljanje zakonov zahteva temeljitega znanja. Zato ni potrebno toliko strokovno znanje, kolikor splošna temeljita izobrazba, s pomočjo katere poslanec lahko z zdravim pametjo presodi, ako so zakonski načrti v interesu javnosti. Clankar je mnenja, da bolje deluje parlament z manjšim številom poslancev. Po njegovem mnenju bi v naši državi zastopovala narodna skupščina 90 članov. Poslanec naj ima plačo, ki mu omogoča, da svojemu poklicu primerno živi; to je potrebno, ker bi sicer prišli v parlament samo bogati ljudje.

Poslanec bi se moral zavedati, da je njegovo delo polno napora. Vsaki poslanec bi moral biti član tega ali drugega parlamentarnega odbora. V odborih bi moral delati in ne samo molčati. Vselej bi se moral zavedati svojega mesta. Za koristno delo je na vsak način potrebna tudi kontrola. Zapiske razprav v odborih bi bilo treba prebrčevati in jih izročiti javni kritiki. Kritika bi morala biti stvarna in nikakor ne osebna.

Poslanec bi se moral zavedati svoje odgovornosti. Nikdar bi se ne smel skrivati za druge, ker kolektivne moralne odgovornosti ni. Moralna odgovornost je nekaj absolutno osebnega. Izbiranje dobrih poslancev je mogoče samo v ožjem krogu, ki kandidate dobro pozna. Poznatni je treba predvsem njihovo preteklost in njihovo delo. Za vse to je najboljši forum samoupravno telo. V samoupravnih ustanovah že pridejo na dnevni red vprašanja večjih pokrajin. Tu bi se bodoči poslanci izsojali. Iz samoupravnih ustanov bi se lahko sestavil res dober parlament. Tako je prišel pisec od vprašanja narodnega predstavnstva na vprašanje samouprave in na vprašanje tiska. Po njegovem mnenju je treba rešiti istočasno tudi vprašanje samouprave in vprašanje tiska.

Nagrada za izsleditev napadalca. Sušaški »Novi list« poroča: Uprava policije v Splitu je izdala tale oglas: Ob priložnosti napada iz zasede na osebe gg. senatorjev Frana Ivančevića (7. aprila) in dr. Grga Andjeliničeviča (14. aprila) in s tem ogroženega javnega miru, reda in varnosti, razpisuje uprava policije v Splitu kot preiskovalna oblast z namenom čim hitrejši izsleditve nepoznatnih storilcev nagrado 10.000 Din tisti osebi, ki kakorkoli pripomore, da se ti in njihovi morebitni soudeleženci odkrijejo. Uprava policije v Splitu.

Katoliški list jim je v napotje. V Zagrebu izdajajo katoličani »Nedelje«, tednik za katoliško delo,

Majniške kipe

od najfinejše do najpriprostejše izpeljave v vseh velikostih

Vam po konkurenčnih cenah nudi

Prodajalna

H. Ničman - Ljubljana

Kopitarjeva ulica 2

socialno življenje in prosveto, ki prinaša prav so-dobne in poučne članke za hrvaško razumnstvo. Kakor vse kaže, list bode v oči nasprotnike. Tako je »Smotra slavenske politike« nedavno napadla vodstvo tega lista, češ, da si je nabavilo tiskarno v Gradcu. Stroji te tiskarne naj bi bili iz socialistične delavske tiskarne, ki jo je »klerikalni režim« v Gradcu zaprl. Zagrebški »klerikalci« so prav za prav vzeli delavcem tiskarno. Zato so se tudi tako zavzeli za sedanji režim v Avstriji. »Nedelja« ostro zavrača podobne očitke in navaja, da si bo list res kmalu priboril lastno tiskarno. Ta pa je sestavljena iz strojev, ki jih je lastništvo kupilo od nekega gospoda v Zagrebu in ta jih je slučajno nabavil v Nemčiji. List obžaluje, da nimamo Slovani še tvornic tiskarskih strojev, sicer bi jih bila »Nedelja« prva naročila v slovanski tovarni.

Jugoslovanska radniška zajednica, je imela v nedeljo v Zagrebu zborovanje. Okoli 100 delegatov je prišlo iz Belgrade. Vodil jih je belgradski industrialec Milan Vapa. Na zborovanju je spregovoril tudi ta industrialec. Nastopil je proti tujemu kapitalu in se zavzel za nacionalistični kapital.

Zadnja številka humoristične lista »Koprive« je bila zaplenjena.

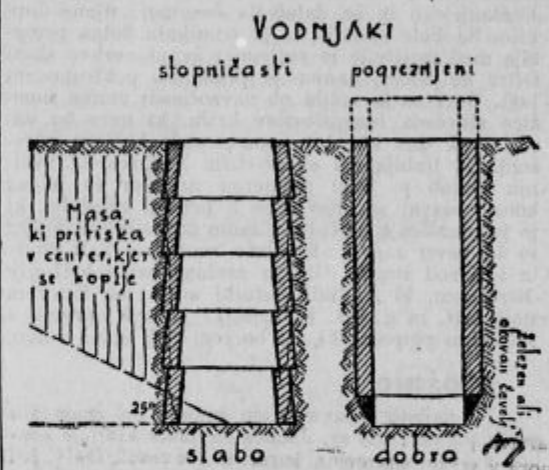
Policijsko radijsko postajo si je postavila v Splitu uprava policije. Policija bo s pomočjo postaje lahko sprejemala in oddajala policijske vesti.

Proti dr. Fedorju Nikiču, bivšemu narodnemu poslancu in lastniku »Jugoslovanskega dnevnika«, ki je prenehal izhajati v Novem Sadu, je bilo izrečenih že 6 pravomočnih civilnih obsodb. Poleg tega je še 14 nepravomočnih obsodb, a v teku je 13 pravi. Včeraj so odstranili iz »njegov« tiskarne tiskarske stroje, med njimi tudi rotacijski stroj. To se je zgodilo na zahtevo lastnika strojev, neke dunajske tvrdke, kateri dolguje dr. Nikič 600.000 Din.

O kopanju vodnjakov

Kot človek, ki že 45 let delam v praksi in sem imel kot stavbenik večkrat opravka s težkimi izkopi in oporami v vodnjakih, bi k nesreči pri kopanju vodnjaka v Mariboru pripomnil sledeče:

Način konstrukcije tako zvanih stopničastih vodnjakov, kakor se je gradil v Mariboru in jih grade marsikje, je zelo slab in obenem nevarno delo, posebno v mehkem, mokrem terenu. Dela se

na ta način, da se napravi vsak dan spodaj v višini 80 cm visoko nov betonski krog, ki je le znotraj opažen; na zunaj pa je beton po mili volji pritisnjen na teren. Zato so stene zelo rahle, ne dovolj stolčene in neenako debele ter pri kopanju spodaj kot nalašč ugodne za posipanje. Vsak tak dnevno napravljeni krog leži zase in brez posebne zveze z gornjim obodom.

Edino pravi so pogreznjeni vodnjaki, ker se vedno na vrhu napravlja nov zid — navadno iz betona — spodaj pa se okrog izpodkopava in tako leze naprej v zemljo. Če gre za vodnjak manjšega obsega, se zelo uspešno uporabljajo že narejene betonske cevi, navadno 1 m v premeru.

Vzemimo za zgled mariborski primer. Kakšen velikanski zemeljski pritisk je nastal v centru, kjer je kopal delavec Kelnarič. Če vzamemo vso obtežitev materiala, nahajajoč se nad naravno ježo 25 stopenj, kar velja za tak teren, je to ogromen stožec. Oblasti pa imajo sedaj dovolj povoda, da preprečijo izkopavanje takih vodnjakov, posebno v težkih okoliščinah. Tudi bi bilo prav, da bi naprava vodnjakov, vsaj onih, ki so delani v večjih globlinah in pod težkimi okoliščinami, spadala v delokrog stavbenika. Bog ne daj, da bi se podobna nesreča pripetila kakemu stavbeniku!

Ivan Ogrin, stavbenik.

»Narod, ki pozablja brate v sužnosti, tepta svojo čast!

»Bran-i-bor« se briga zanje. Pristopajte!»

tuccia so podali gosp. Peček, gosp. Janko in s posebnim dovornostjo gosp. Sancin. Pač pa se gosp. Francu palermiski princ igralsko bolj slabo prilaga. Mnogo pravih igralskih zlasti pa pevskih momentov je zmogla gđ. Zupečeva; tudi gospa Kogeljeva bi stopila na pravi nivo, ko bi ne pretiravala mestoma svoje igre z grobostjo. V gospej španovi se malce čudno bje zunanjega eleganca z vlopi prijetno robotastjo. — Srečno je podprl celoto gosp. Marjan Rus s svojim bosanskim kolporterjem. V okviru so bili tudi gg. J. Rus, Jarc in Škarbar. — Posebej moram omeniti gđ. Igljevo, ki je prvič nastopila na opernem odru in se je v vlozi mlade Fiamete zelo ugodno uvela. Njen glas, ki je sicer še nekam šibek, pa utešne s časom pridobiti na moči, je že dobro izdelan in sprošen. Tudi je v njenem podajanju resno muzikalno občutje — v igri sami pa privlačje iskrenost kretanj in toplota izraza, kar vse podpira upanje v njeno pravo umetniško rast.

Glasbena stran uprizoritve je bila na lepi višini. Orkester je bil prav ubran in dosledno izdelan. Zlasti se je povzel v ouverturi k zadnjemu dejanju. Tudi pevski zbor in solisti so bili uglašeni. V splošnem je kazala predstava skrbno pripravo z muzikalne strani. V kolikor pa je celota uprizoritev v prid resni umetniški rasti našega opernega gledališča, je vprašanje zase. V. U.

Razstava S. Bakoviča v Mariboru

Ko stopiš v Kazinsko dvorano, kjer je razstavil svoje slike dalmatinski slikar Stjepan Baković, ti je že kar na prvi pogled jasno vse: Dalmacija — ne toliko pokrajina, kolikor pa njeni obrazi in njena noša je pred teboj. Druži se ji po Cetinjskih še Črna gora. V teh obrazih in tej pokrajini išče slikar Baković neko lepoto in čistost, ki je vidna prav posebno v obrazih in noši teh ljudi, v obrazih predvsem starih ljudi; zato

K lovskemu zakonu

Sadjarji in lastna lovišča

V Mariboru, aprila.

Nastanek lastnih lovišč

Novi lovski zakon o lovu in uredba, ki jo je izdala s tem zakonom v zvezi banska uprava v Ljubljani, je ukinila v Sloveniji, zlasti ob severni meji, veliko število lastnih lovišč. Medtem ko je bilo prej predpisano, da mora imeti posestnik lastnega lovišča vsaj 200 oralov arondiranega posestva, predpisuje novi zakon 200 ha. Poročali smo že, da so sklenili lastniki lovišč v mariborskem okoliščju proti določilom banovinske uredbe vložiti pritožbe in so to tudi storili. To pa zato, ker so se posestniki smatrali prikrašane v svojih lastninskih pravicah. Saj izgleda današnji boj sadjarjev proti zajcu in pa protestna zborovanja posestnikov lastnih lovišč kakor kmetijski protesti po naših krajih pred več kakor 100 leti (od leta 1786—1848), ko je nato leta 1849 izšel cesarski patent o lovu. Kakor je kmet navezan na svoje zemljišče in ne pusti, da bi mu kdo odvzel tudi samo en kvadratni meter njegove posesti, tako se čuti prizadet tudi danes, ko mu uredba o lovu odvzema pravico do lastnega lova, kakor se na drugi strani čuti prizadet kmet-sadjar, ko mora na ljubo lovca in zakupnikom lova gledati, kako mu sme zajec uničevati njegovo premoženje. Zato tudi ni čudno, da dobivamo od naših naročnikov in prijateljev dan za dnevom številna pisma, v katerih nas prosijo, naj spregovorimo nekaj besed v njih obrambo. Zato prinašamo nekaj misli in želj naših kmetovalcev ob severni meji, kakor so izrazili te želje in misli v številnih dopisih.

Ze omenjeni cesarski patent iz leta 1849 je ukinil lovsko pravico na tujem svetu. Od tistih dob je nato lov sestavni del zemljiške posesti. Izvrševanje lovske pravice pa je bilo dano na prosto vsem posestnikom, ki so imeli vsaj 200 oralov med seboj povezanega zemljišča. Vsi ostali pa so dobili pravico do lovske zakupnine, ki je bila sorazmerna s površino njih posestev. S tem je bilo konec onemu krivičnemu pravnemu pojmu, da lov ni kmetova last. To je določal še zakon o lovu iz leta 1786, ki je kmeta naravnost izključeval od lova. Tako so nastala naša občinska in lastna lovišča onih posestnikov, ki so imeli več kakor 200 oralov zemljišča.

Pesem o zajcu

Z ozirom na prednja dejstva se ne smemo čuditi, če danes naši sadjarji po sadjerodnih krajih zahtevajo uničenje škodljivca zajca. Saj s tem zahtevajo samo nekaj, kar je prav za prav že njihova last in zahtevajo zato samo v tem smislu spremembo v zakonu o lovu. Ni nam znano, kakšno stališče zavzema v tem vprašanju Slovensko lovsko društvo, četudi vemo, da je to društvo napravilo že mnogo lepega za lov. Kdor pa pozna ogromno delo naših sadjarjev za obnovo sadjarstva, kdor ve, s kakšnimi velikimi žrtvami in izdatki je zvezano to delo, ta bo razumel, kako je navezan kmet-sadjar na svoj sadonosi. In kdor vidi nato po zajčih ogledane sadovnjake, ter ve, da gre ta škoda v milijone, ta bo moral pač priznati, rad ali nerad, da imajo sadjarji prav. Saj predstavlja to po zajcu ogroženo sadjarstvo po mnogih krajih Slovenije edini dohodek. Sadjarstvo v neštetih primerih odloča, dali bo kmet mogel plačati v redu svoje davke. Zato je sadjarstvo gotovo važnejša panoga kakor pa lov, ki se mora v večini slučajev smatrati le kot sport. Naše sadjarje navajamo s tečajji, predavanji, strokovnimi listi itd. k umnemu sadjarstvu, po naših banovinskih drevesnicah in na sadjarskih šolah se učijo učenci cepiti sadno drevje, sadijo, obrezujejo in škropijo nato to drevje, vse zato, da ga pozimi uničijo zajci. Vsak mora priznati, da dobimo od izvoza naših jabolk več, kakor pa od eksportiranih zajcev. Saj najbrž izkupiček za prodane in eksportirane zajce ne predstavlja niti protivednosti na lovu za zajce pooganega smodnika. Zato je pač že skrajni čas, da se ugodni zahtevam naših sadjarjev in se proglasi zajec v sadjarskih okoliših za škodljivo žival.

Naša kmetjska lastna lovišča

Precej slično kakor s pravicami sadjarjev proti zajcu je s pravicami posestnikov lastnih lovišč. Tudi tu ne vemo, kakšno stališče zavzemajo proti njih stališčju in pritožbam merodajne oblasti ter poluradno Slovensko lovsko društvo, čigar zasluge seveda priznavamo. Znano pa nam je, da so kmetje-lovci, ki so bili seveda tudi člani Slov. lovskega društva, v svojih loviščih gojili koristno divjačino z ravno toliko vneom in ljubeznijo in so bili vsaj toliko lovsko pravični, kakor pa zakupniki občinskih lovišč. Znano je, da so se lastna lovišča prodajala, kupovala in plačevala z gotovino, te pogodbe je odobrilo sodišče. S tem je bilo priznано še posebej, da so lovišča zasebna lastnina, ki jo jamči ustava. Te osebne lastnine zato ni mogoče vzeti kar na enostaven način, moralo bi se uvesti s posebnim zakonom razlastitveno postopanje in morala bi biti tudi določena odškodnina lastnikom lastnih lovišč.

toliko portretov starih ljudi: Starka, Studija glave, Starka s Polje, Kadilec pipe, Starec, Berač, zopet Studija glave, Stari brusilec, še Studija glave, zopet Starec, Stari drvar, Starček iz Kjeva, Glava berača, zopet Starka, Stari mlinar, Stari pijanec itd., itd. V vseh teh glavah išče slikar izrazitost oči, izrazitih potez, izrazitih nasmehov, z barvami, ki same skušajo biti kolikor mogoče izrazite. Tudi slikarjev avtoportret priča o tem. — Drugo, kar je značilno za slikarja, je poudarjanje folklorne, ki se nam kaže v bogati pisanosti narodnih noš: Albanke vodja, Harambaša, Vodja albarskih slug, Cetinjski, Stari Hana Meštroviča itd. Poleg te folklorne je skušal slikar pokazati na teh obrazih tudi tisti junjski ponos, ki gleda iz oči, ki ga vidimo celo na teh košatih obrvih in povesenih brkih, pri ženskih potrehtih pa poleg značilnosti folklorne še neko mirno aristokratsko in obrazu, n. pr. Kasteljanka, V Dekletu z Vrlika, Turkinja, Mladi Polječanki se portret sam umika že v ozadje, glavni poudarek je samo na folklori narodne noše. Njegove pokrajine: Pogled na Split, Bačvice, Marine ne morejo zadovoljiti drugače, kakor če jih gledamo s tistega gledišča, s katerega jih je slikar slikal: da pokaže lepoto te pokrajine in tega morja v takih in takih barvah, v taki in taki luči, brez vsakršnih drugih umetniških iskanj in poglavljanj. In to je bistveno pri tem slikarju: z ljubeznijo je vjel vso to lepoto, ki je lepota že sama po sebi, ne po njem, bogastvo te folklorne narodnih noš, izrazitost teh obrazov in podal vse to prav naravališčno po načinu in barvah. Sama živa reanimitacija je to, ki ima samo ta namen, da pokaže lepoto kraja, kjer se je slikar rodil, ljudi, med katerimi je doma, da pokaže to domačo izrazitost v obrazih, bogastvo folklorne v narodnih nošah in vsega tega, kar je naše in lepo že samo po sebi, da je to naše, ne tuje in da bi bila velika škoda, če bi ta izrazitost in ta lepota izgihli, pregnani kdaj od tulega sveta.

Dr. Ivan Dornik.

Lastna lovišča ob severni meji

Gotovo bo marsikdo mislil, da so lastniki lastnih lovišč kakor imoviti veleposestniki, da so to graščaki in bogataši, katerim je pač treba odvzeti to, kar imajo preveč. Tudi bo kdo mislil, da so to kake priseljeni tuji ali pa da so vsaj odtujeni našemu narodu. Kdor pa pozna razmere, v katerih živijo posestniki, lastniki lastnih lovišč ob severni meji od Karavank, preko Jezerskega, v Solčavi, pod Olševo in Peco ter na Pohorju in Kozjaku, ta ve, da živijo na teh posestvih navadni, skromni, zavedni slovenski kmetje. Bili so zavedni ter pristni nacionalisti v Avstriji, ko so kljubovali pritisku germanstva na naše kraje, ko so delovali in trpeli za jugoslovanski pokret ob severni meji. Saj so n. pr. pohorski narodnjaki z onim »malim Belgradom« riskirali za jugoslovansko stvar svoj obstoj, bili so preganjani in so trpeli po graških ječah. Kolikor so mogli, so kupovali kmetjska posestva, ki so bila naprodaj, ter jih s tem rešili pred Südmarko in Schulvereinom, s tem pa tudi pred ponemčenjem. Vemo, da so naša društva in naši uradni dober narodnoobrambni zid. Toda še boljši in zanesljivejši je zaveden kmet. Se tako močna društva so bila razpuščena, še tako visoki uradni funkcionarji so bili odstavljeni, kmet pa je ostal, ker se s svoje zemlje ne da tako enostavno pregnati. Vse to bi bilo tudi treba vpoštevati pri izdajanju uredb, ki urejajo kmetjsko lastnino.

Koledar

Sreda, 1. maja: Filip in Jakob ml., apostola. Ta mesec zraste dan od 14 ur 7 minut za 1 uro 10 minut na 15 ur 17 minut.

Četrtek, 2. maja: Atanazij, cerkveni učitelj; Seleund, apostol. Mlaj ob 22.36. Herschel napoveduje lepo vreme.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrla ga. Apolonija Pokoren roj. Perko. Truplo bodo prepeljali v četrtek, dne 2. maja iz mrtvašnice splošne bolnišnice v Škofjo Loko, kjer bo istega dne ob 9 dopoldne pogreb iz kapelice mestnega pokopališča.

† V št. Vidu nad Ljubljano je mirno v Gosposu zaspala ga. Ivana Štrukelj, posestnica. Pogreb bo v četrtek ob 9 dopoldne. — Naj v miru počivata! Zalujočim svojem naše iskreno sožalje!

† V Mali vasi pri Ptujju je umrla posestnica Neža Prelog po dolgem trpljenju. Pokojna je bila vzorna slovenska kmetjska mati. Zapuščala sina Franca, znanega organizatorja in javnega delavca na spodnjem Ptujskem polju, sina Martina, ki je aktivni častnik v naši vojski, na domu pa še sina Alojzija, ki je gospodar na domačem posestvu. Pogreb umrle bo v četrtek jutraj. Pokojni večni mir! Zalujočim naše iskreno sožalje!

Ostale vesti

— Prihodnja številka »Slovenca« izide v petek, 3. maja, ker 1. maja v tiskarnah delo počiva.

— Red birmovanja se je iz važnih razlogov moral spremeniti in je sedaj birmovanje pri Sv. Lenartu nad Škofjo Loko v četrtek, 16. maja (mesto 8. maja), v Izlakah v torek, 18. junija (mesto 23. julija) in v Kolovratu v torek, 23. julija (mesto 24. julija). — Škof. ordinariat v Ljubljani.

— Zdravniška spričevala za poroko. V smislu najnovejše uredbe o izmenjavi zakona o pobijanju spolnih bolezni z dne 28. marca 1934 je ukinjen paragraf 9 tega zakona in se zato zdravniška spričevala ne zahtevajo več. — Škof. ordinariat v Ljubljani.

— Počastitev triglavskega župnika slovenskega skladatelja Jakoba Aljaža. Zasluge župnika Aljaža so splošno priznane. Njegovo ime je v narodu, posebno pa med planince in peveci, izredno popularno. Letos potече 90 let, kar je bil rojen v skromni slovenski hiši na severnem vznožju Šmarne gore. Glasb. Matica šteje Aljaža med svoje najbolje prijatelje, zato mu letos, dne 12. t. m. odkrije spominsko ploščo na Šmarni gori. Plošča v velikosti 150x100 cm vlija iz tako zvane britanske zlitine, bo vzidana na zvonik in sicer na ono stran, ki je obrnjena proti Ljubljani. Svečanost odkritja plošče začne ob 10 dopoldne s službo božjo. Vse čestilce župnika Jakoba Aljaža vabimo v nedeljo, 12. t. m. na Šmarno goro.

— Okrepite si živce z izletom po Sredozemskem morju! V času od 30. jun. do 16. jul. priredi »Jadranska straža« propagandno potovanje v Grčijo in Egipt. Izletniki se bodo vozili na veliki ladji »Kraljica Marija«, ki je nalašč prirejena za izletniška potovanja. Cena: I. kategorija 3.400 Din, II. 3.700 Din, III. 4.100 Din, IV. 4.700 Din, V. 5.400 Din in VI. 6.700 Din. Na ladji je ves komfort, zdravnik, bolnišnica, morski bazen za plavanje, orkester, brivce itd. Na dnevnem redu so tudi izleti v notranjost dežele. Ladja odplove iz Splita, pristane v Dubrovniku, nato v Budvi (izlet na avtobusih na Cetinje), v Katakolo (izlet v Ateno), v Heraklionu na Kreti, v Port-Saidu (izlet v Kairo — ogled slavnih piramid) in v Aleksandriji, kamor se izletniki pripeljejo z vlakom iz Kaire. Nazaj grede zavije »Kraljica Marija« v Boko Kotorško, odtod v Dubrovnik in končno v Split, kamor prispe 16. julija. Priglasite se »Jadranski straži« v Ljubljani, Tyrševa 1.

— V Službenem listu kraljevske banske uprave dravske banovine št. 34 je objavljena »Ratifikacija konvencije za izenačenje nekaterih predpisov o mednarodnem prometu po zraku po Češkoslovaški«, dalje »Pristop Indije in Južne Rodezije k mednarodni kon-

venciji za izenačenje nekaterih predpisov o mednarodnem prometu po zraku«, »Ratifikacija Švice in pristop Lichtensteina k mednarodni konvenciji za izenačenje nekaterih predpisov o mednarodnem prevozu po zraku, z dodatnim zapisnikom«, »Ratifikacija mednarodne konvencije o telekomunikacijah s telegrafskim pravilnikom in zapisnikom, po Etiopiji«, »Ratifikacija mednarodne konvencije o telekomunikacijah i. dr. po Kolumbiji«, »Ratifikacija svetovne poštne konvencije in pogodb po Boliviji«, »Ratifikacija konvencije o uporabi nedeljskega počitka v industrijskih napravah (podjetjih), po republiki Kinii«, »Ratifikacija konvencije o enakosti postopka s tujimi in domačimi delavci glede odškodnine za nezgode pri delu, po Litvaniskii«, »Pristop Ekvadorja k mednarodni konvenciji in zapisniku o opiju«, »Pristop Hondurasa k mednarodni konvenciji in zapisniku o opiju« in »Ratifikacija mednarodne konvencije o pobijanju prometa in trgovine z nemoralnimi publikacijami, po Kubi«.

— Himna sv. R. T. Za mešani zbor, oz. eno ali večglasno z orglami zl. dr. Jos. Čerin, višji vojaški kapelnik v p. Cena izvodu 2 Din. Ta učinkovita himna, ki se bo pela tudi na evharističnem kongresu, se dobi v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani, na kar opozarjamo naše cerkvene zbore. Zelo dobro bo služila ta skladba ob sklepu verskih prireditev kakor tudi pri drugih sličnih prilikah kot manifestacija verske misli; toplo priporočamo.

— Vlom v občinsko pisarno. V Grižah pri Celju je bil izvršen v noči od nedelje na ponedeljek vlom v občinsko pisarno, ki ima svoje prostore v cerkveni hiši blizu cerkve. Z drogom je tat odstranil železno omrežje, se splazil v notranje prostore in stikal po denarju. Ker pa je dandanes povsod malo denarja, torej tudi v občinskih uradih, zato ga vlomilec ni mogel dosti odnesti. Ukradel je dve štampiljki in nekaj nad 100 Din.

— Kamenjana mati osmih otrok. V Zagrebu se je te dni odigrala pretresljiva žalostna mati osmih lačnih otrok, je hotela v neko predmetno zakotno in nekonesljano gostilno po svojega moža, brezposelnega mesarskega pomočnika, ki je tam zapravljaj zadnje dinarje, mesto da bi jih prinesel svoji lačni družini. Na vratih pa so nesrečno ženo počakali gostilničar, njegova žena in njun sin, ki so revico napadli s kamenjem ter jo pobili na tla in težko ranili. Ranjeno ženo so ljudje odnesli domov, kjer so lačni otroci kar planili na košaro s skromnimi jedvinami, ki jih je mati poprej v mestu naberačila zanje. Mož in oče teh otrok je bil v baraki za gostilnico tako pijan, da ni mogel vstati ter je pil kar dalje. Mož je bil nekoč dober delavec, toda kriza in brezposelnost sta ga vrgla na cesto, kjer se je vdal pijači. Zalostna slika našega časa.

— Zagrebški odvjetnik utonil v morju. V bližini Bakarca na Hrvatskem Primorju je predvečrajšnjim po nesreči utonil znani zagrebški odvjetnik Dr. Maks Bohaček, bivši upravnik kaznilnice v Lepoglavi in naslednik proslulega dr. Šabana. Dr. Bohaček je odšel ob razmeroma neugodnem vremenu s čolnom na morje, ni pa znal dobro veslati, zato se mu je čoln prevrnil in ker je bil predaleč od obale, mu tudi takojšnja pomoč ni mogla več rešiti življenja. Njegovo truplo še ni najdeno. Dr. Bohaček je bil star 44 let in doma iz Broda. Ko je bil kot državni uradnik upokojen, je odprl lastno odvjetniško pisarno v Zagrebu.

— Velik vlom. Ljubljanski policiji je prijavilo orožništvo iz Večve velik vlom, ki se je dogdil dne 27. aprila v času od 21 do 23 v stanovanje brivskega mojstra Ivana Kosca v Obrijah 21 (mali vasi ob Savi). Vlomilec so odnesli več obleke, kožuhovine, perila, dva para čevljev in dragocen fotografski aparat, tako, da trpi Kosec skupno okoli 13.000 Din škode. Za vlomilec ni nobene sledi.

— Proračun mesta Osijeka. Ministrstvo je te dni odobrilo proračun mesta Osijeka, katerega izdatki znašajo 25.930.000 Din, dohodki pa 21.244.000 Din. Primanjkljaj 4.686.000 Din bo mesto krilo z 71% doklado na državne davke.

— Oče obglavil otroka. V vasi Krivaji pri Novskem je te dni naenkrat zbesnel kmet Josip Kuharič. Pograbil je svojega 5-letnega sina, ga z glavo naslonil na tualo ter mu s sekirjo odsekal glavo. Nato je hotel skočiti v vodnjak, pa so sosedje to preprečili. Blazneža so prepeljali v bolnišnico.

— Sarajevo dobi zračne zveze. Včeraj je podjetje Aeroput vnovič odprlo svojo sezono. Jugoslovanske proge so obogatele za eno novo mesto, ki je dobilo letos zračne zveze, namreč za Sarajevo. Odprta je namreč zračna proga med Zemunom in Sarajevom. Sarajevo bo imelo trikrat na teden zvezo z Zemunom.

— Samo kvalitetno blago je poceni — zato kupujte »Mela« perilo — Tyrševa 9.

— Zakaj potemniho nož? — To ni tako važno vprašanje, bolj važno je vedeti, kako jih bomo zopet očistili, da postanejo svetli in da jih pri tem ne opraskamo. V tem slučaju pomaga samo VIM univerzalno čistilno sredstvo, ker čisti boljše in navadne predmete temeljito in prizanesljivo.

— Da boste stalno zdravi, je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, jeter, srca, proti kamnom, sklerozii, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

Cerkveni vestnik

11. vnanja Mar. kongregacija pri uršulinah v Ljubljani ima 3. maja, na prvi petek, ob 6.45 skupno sv. obhajilo. Prišlele vse. Voditelj.

Bratovščina sv. Rešnjega Telesa bo imela svojo mesečno pobožnost jutri v uršulinski cerkvi. Jutraj ob 5 bo prva sv. maša, ob pol 6 pridiga in ob 6 sveta maša z blagoslovom za žive in rajne ude bratovščine. Vabimo vse častilce sv. Rešnjega Telesa, da se v obilnem številu udeležijo evharistične pobožnosti v uršulinski cerkvi.

Našim naročnikom!

Položnice

dobe v današnji izdaji »Slovenca« vsi p. n. naročniki, da se z njo poravnava naročnina za čas od dne 1. maja 1935 dalje in morebitni zaostanki iz prejšnje dobe. Prosimo vljudno vse prizadete, da se položnice poslužijo in čim prej mogoče, da ne bo ovire pri dostavljanju lista.

Po teh položnicah p. n. naročniki tudi lahko plačajo naročnino za »Ponedeljski Slovenec«, vendar naj se to vrhu srednjega dela izrečno pripomni.

Pri tej priliki ponovno opozarjamo, da imajo pravico do »Slovenca« smrtne neizplačane podpore samo oni p. n. naročniki, ki so imeli ob času nesreče naročnino plačano vsaj za tisti mesec, v katerem se je pripetila nezgoda.

Oni p. n. naročniki, ki bi položnice trenutno ne potrebovali, naj jo shranijo za prihodnje plačilo ali naj pridobe z njo novega naročnika.

Naročnina za dnevnik »Slovenec«

Mesečno	Din 25.—
četrtletno	Din 75.—
polletno	Din 150.—
letno	Din 300.—
Za inozemstvo mesečno	Din 35.—

Nedeljski »Slovenec« stane

Mesečno	Din 8.—
polletno	Din 48.—
letno	Din 96.—
Za inozemstvo mesečno	Din 10.—

*

»Ponedeljski Slovenec«

Tednik »Ponedeljski Slovenec« je dopolnilo dnevnika »Slovenca«, ki ob ponedeljskih ne izbaja. »Ponedeljski Slovenec« prinaša čitateljem v zanimivi obliki nedeljske novice iz domovine in iz inozemstva. Posebno pazljivo zasleduje življenje naših bratov za mejami. Izšepno poročila o vseh panogah domačega in tujega sporta. Za onega, ki hoče biti o vseh dogodkih točno poučen, je nujno potrebno, da si poleg dnevnega »Slovenca« naroči tudi »Ponedeljskega Slovenca«, ker dnevni »Slovenec« ne pnavlja novic, ki jih je objavil »Ponedeljski Slovenec«.

»Ponedeljski Slovenec« stane

Mesečno	Din 5.—
polletno	Din 26.—
letno	Din 50.—
Za inozemstvo letno	Din 70.—

Slovenske gorice

Brezposelnost in kmetijstvo. Še pred par leti je bila beseda brezposelnost v Slovenskih goricah skoraj neznana. Tudi danes še ne moremo reči, da bi bili domači prebivalci v Slov. goricah ravno brezposelni, četudi je res ravno v tem delu Slovenije gospodarska kriza na višku. Pridejo pa brezposelni v Slovenske gorice iz okolice mest in iz mesta samega. Dejstvo pa je, da je večina teh brezposelnih mladih ljudi taka, da ne sprejme dela, ako mu kmet delo ponudi. Res je, da ne more kmet dati posebnega zasluga, more pa dati primerno hrano in stanovanje. Zgodilo se je že celo, da se je brezposeln, ki je v resnici večkrat delomrzn, s kmetom spril in mu grozil, da mu zažge hlev ali pa napravi kako drugo škodo, ni pa hotel sprejeti ponujenega posla. Treba bi bilo za vse te brezposelne, ki ne bi hoteli sprejeti ponujenega dela, najti načina, kako se zaposlojo da ne bi toliko mladih ljudi živelo brez dela po Slovenskih goricah, ko je v resnici dele za nje.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 1. maja: 12.00 Od valčka do valčka (ploščo) 12.45 Poročila 13.00 Čas, vreme, obvestila 13.20 Veseli pesmi peštra vrsta (ploščo) 18.00 Pogovor s poslušatelji (prof. Prezelj) 18.30 Prenos šmarne iz franciskanske cerkve 18.50 Čas, poročila, spored, obvestila 19.30 Sokolsko predavanje 19.30 Nacionalna ura 20.00 Opereta »Ildececcio«, prenos iz opere; v odmoru kulturna kronika, čas, poročila, spored.

Četrtek, 2. maja: 12.00 Glasbene slike na ploščah 12.45 Poročila 13.00 Čas, vreme, obvestila 13.20 Slovite pesmi na ploščah 18.00 Vseurni zvon (ruske pesmi na ploščah) 18.30 Slovensčina (dr. Kolarik) 18.40 Čas, poročila, spored, obvestila 19.00 Mandolinistični seštet: V majski noči 19.30 Nacionalna ura 20.00 Rezervirane za prenos iz Belgrada 21.30 Čas, poročila, vreme 22.00 Slovenske narodne (vevčiki). Radijski orkester in solisti: Banovec, Zapunova, Jug.

Drugi programi

SREDA, 1. maja. Belgrad: 20.00 Ruske romance 20.30 Ploščo 21.30 Masenetove skladbe 22.30 Pomladni motivi (radijski orkester) — Zagreb: 20.00 Ljubljana — Dunaj: 17.10 Godba na pihala 19.10 Simfonični koncert 21.10 Prvi maj na Dunaju 22.15 Radijski orkester 23.45 Godalni kvartet — Budimpešta: 20.00 Igra 22.30 Orkestralni in poznavski koncert 23.25 Plesna glasba — Milan-Trst: 17.05 Kvintet 20.45 Komedija, nato plesna glasba — Rim-Bari: 17.05 Kvintet 21.00 Prenos opere — Praga: 18.05 Zbor poje 19.35 Moravski dvospoj 20.15 Igra 20.45 Orkestralni koncert 22.15 Esperantska opereta ura — Bratislava: 22.30 Ciganška glasba — Varšava: 20.15 Ploščo 21.00 Chopinov koncert 21.40 Otroška simfonija, Palestar 22.15 Laha glasba 23.15 Jazz — Nemčija: 18.30 Svečana glasba 19.00 Pester večer 21.10 Orkestralni koncert 22.15 Pomladni glasovi, vokalni in orkestralni koncert — Zürich: 19.15 Stare, lube pesmi 19.30 Radijski orkester 20.15 Igra 21.10 Beethovenov koncert — Strassburg: 18.45 Laha glasba 20.45 Francoese operete in akei.

ČETRTEK, 2. maja. Belgrad: 20.00 Violečni koncert 20.30 Vokalni koncert 21.00 Banovec skladbe 21.30 Radijski orkester 22.30 Plesna glasba — Zagreb: 20.00 Belgrad — Dunaj: 17.30 Koncertna ura 20.00 Vesele pesmi 21.30 Plesna glasba 23.25 Jazz — Budimpešta: 20.50 Zabavni koncert 22.30 Ciganška glasba 23.30 Plesna glasba — Milan-Trst: 17.05 Vokalni koncert 20.45 Opereta »Poljska kri«, Nedbal — Rim-Bari: 17.05 Vokalni in instrumentalni koncert 20.45 Simfonični koncert — Praga: 19.35 Orkestralni koncert 20.05 Praska pomlad 20.45 Moravski zbor poje 19.35 Moravski dvospoj 20.15 Igra 20.45 Nočni let, igra z glasbo — Varšava: 19.35 Komorna glasba 20.00 Laha glasba in petje 21.00 Poljska glasba 22.15 Igra 23.30 Salonska glasba — Berlin: 19.30 Salpazir poje na ploščah 20.10 Vesel majski večer — Königsberg: 19.30 Rogerjeva sonata za čelo 20.15 Vesel večer s plesno glasbo — Hamburg: 19.00 Vojška godba 20.10 Plesni večer — Bratislava: 20.10 Majevki zvoči — Lipsko: 20.10 Monakovno — Köln: 19.00 Mala glasba 20.10 Nordijska pomlad 21.00 Komorna glasba — Frankfurt: 19.05 Orkestralni koncert 20.15 Klavirska glasba 21.30 Orkestralni koncert — Stuttgart: 18.30 Godba na pihala 20.15 Berlin 21.15 Komorna glasba — Monakovno: 19.00 Šramel 20.10 Opera »Norma«, Bellini — Zürich: 19.15 Radijski orkester 21.00 Cembalo 21.40 Radijski orkester — Strassburg: 18.30 Radijski orkester 20.30 Tri igra.

STOLI

iz upognjenega lesa so elegantni, okusni in solidni! Kadar kupujete kakršnekoli stole ali drugo pohištvo,

povprašajte v Kersnikovi ulici (poleg Slamiča)

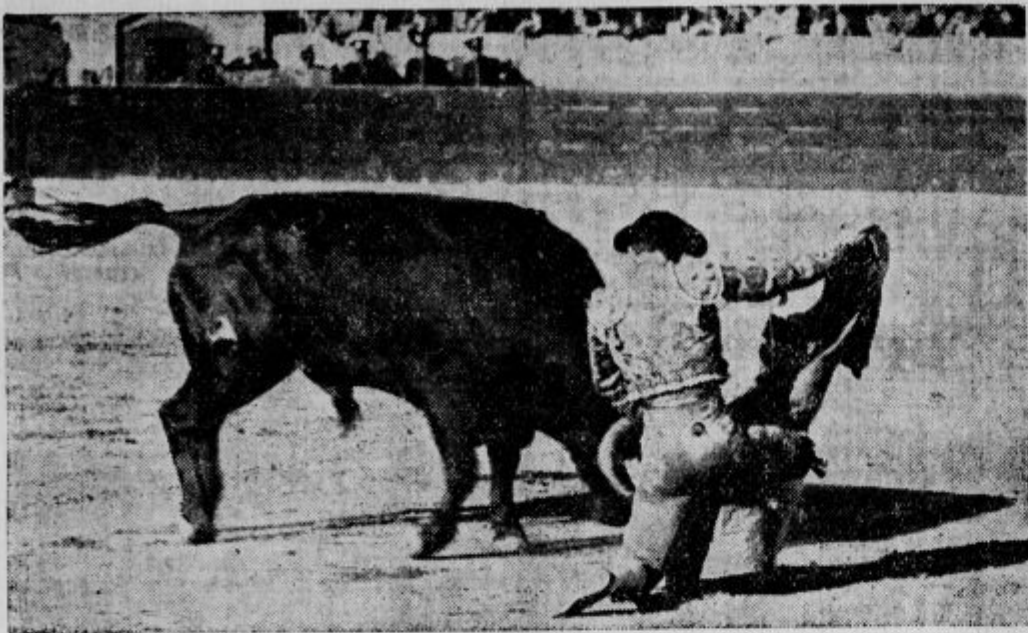
kjer dobite samo dobro blago od svetovne tvornice

Remec Co., Duplica pri Kamniku

Ako trošite denar, morate vedeti, zakaj ga trošite. Izplača pa Vam se kupovati samo blago, ki je trajno in lepo. Zato štedite Vaš denar in kupujte samo stole »REMEC-CO«.

Pismo iz Španije

Bikoborbe v Madridu

Madrid, 21. aprila.

Ko sem hotel v soboto jutraj kupiti vstopnico za bikoborbe, je bila vrsta pred blagajno gotovo nad dva kilometra dolga, vila se je po vseh sosednjih ulicah in ni bilo niti misliti, da bi mogel priti do popoldneva na vrsto. Treba je bilo kupiti prostor od ljudi, ki se že ponoči postavijo v vrsto, da na ta način zaslužijo par peset. 40.000 ljudi sprejme v sebe novi Plaza de Toros, danes ni ostalo niti eno mesto prazno; če bi bila tu revolucija, bi za danes popoldne gotovo prenehala. Špancu so bikoborbe del življenja in Španije brez bikoborbe ni ni mogoče zamisljati.

Las corridas, las corridas — že 14 dni ni Madrid govoril o ničemer drugem, jedva je dočkal nove sezone. Na vsakem koraku ogromni plakati, ki vabijo na igre. Corridas so slavni espadri, narodni junaki, ki povsod lahko kupiš njihove fotografije. Corridas z vsemi svečanostmi, kot za časa Goye, ki jih je ovekovečil v svojih risbah. Corridas so hladnokrvni toverji, ki preskočijo ograjo, če so v nevarnosti. In končno las corridas s krvjo in razparanimi trebuhom konj, ter neenako borbo cloveka in izmučene živali.

Ko je dal predsednik republike Alcala Zamora iz svoje lože znak za pričetek svečanosti, je prišel v areno velik spreved. V starih kraljevskih četrvervprehah z lakaji in častnimi stražami so se pripeklale izbrane lepote v starih španskih nosah, vse posute s cvetjem. Za njimi so prišli vsi, ki sodelujejo pri igrah: toreri, espadri, picadorji in bandolieri, deloma peš, deloma na konjih, izvajajoč pri tem cowboyske akrobacije v veliko navdušenje prisotnega občinstva. Ker so danes nastopili najboljši španski in portugalski toreri, je bilo zanimanje za corrido ogromno, saj se take stvari ne vidijo niti vsako leto. Cagauchio, španski junak, je danes imel svoj dan, vrtil se je okrog rogov divje napadajoče živali počasi in elegantno v klasičnih kretnjah, ki so vzbujale navdušene ovacije. Posrečilo se mu je ubiti bika s prvim vdomom. V areno so letele kape, klobuti, rože in darovi. Stirideset tisoč ljudi je mahal z robc. Čudovita slika, ki se le redko ponavlja. Občinstvo zna biti tudi drugače razpoloženo, če je espada neroden in predolgo muči bika. Takega živžvanja, kot pri današnji drugi igri, nisem čul še nikdar. Ker je bil padel šele pri petem vdomu, je bila usoda espadri, ki je nastopil v tej igri, za danes zapечатena. Vsa množica je bila obrnjena proti predsednikovi loži in zahtevala, da predsednik espadri ne odzdravi, ko ga ta pozdravi iz arene. Ker mu je predsednik navzlic temu odzdravil, se je živžvanje obrnilo proti njemu. Slava menda nikjer ni tako minljiva kot tu, dokler svojega ljubljena na eni strani še pozdravlja, so ga na drugi že izživžali.

Na programu je bilo osem bikov, krasnih ži-

vači, ki so pridirjale v areno čile in spočite. Vsak se sredi arene ustavi, kot da ne bi vedel, kaj naj počne sam sredi kričanja in vzkljanja. Ko opazi rdeče plašče, se zaleti proti njim, vendar kmalu uvidi, da ne more ničesar opraviti proti tolikim ljudem, ki se mu spretno izmikajo, zato popusti in utrjen obstane. Da ga razdražijo, mu spretno zasade v hrbet banderillos — male sulice, nakar bik pobesni in igra z rdečimi plašči se prične iznova. Spretno in z lepimi paradami mu torerji izmikajo plašč in občinstvo pozdravlja vsako kretnjo posebej. Vsa masa je onemela, ko se torero ni dovolj spretno umaknil, ko ga je bik vrgel v zrak in nato spet ujel na rogove. Čulo se je samo sopihanje bika in krič torera, ki si ga je pobesnela žival vrgla pred noge in ga valjala po tleh. Hudo ranjenega so odnesli iz arene. Igra se je nadaljevala, dokler ni prišel nov espada, glavni junak vsake igre, ki je bika

s spretnim vdomom v tilnik usmrtil. Stirje konji so ga odvlekli v glavnik in igra z novim bikom in drugim espadom se je ponovila.

Pričetek je res lep, posebno v današnjem svečanem razpoloženju, ko je bila vsa arena okrašena in je v dnu ležal velik napis »Viva la república«, ves iz cvetja sestavljen. Kar se pa pozneje dogaja, ni za vsake žilve. Težko je gledati konje z zavzanimi očmi, ki jih bik z jezdecem vred dvigne v zrak in jih prevrne na tla, prav tako ni prijetno gledati nespretnega espadri, ki mu ne uspe s prvim vdomom bika ubiti, temveč ga boče že vsega izmučenega in s krvjo oblitega. Vseeno pa je potrebno espadom in torerom mnogo poguma in spretnosti, da zmorejo podivjano žival.

Z. Mušič.

V hercegovski kmečki hiši

V Mostarju, koncem aprila 1966

V velikončni številki »Slovenec« je opisal univ. prof. dr. W. Schmid, kakšne so bile pred 2-3000 leti hiše prebivalcev na Zgornji Kroni pri Vačah:

»Hiše imajo samo en prostor; okoli ognjišča v sredi hiše so se zbirali prebivalci ne samo k obedu, ampak tudi k delu, posebno v zimskem času; posamezne skale in plošče zaznamujejo njihove sedeže. Samo v najstarejši hiši iz 6. stoletja je bila spalnica oddeljena s posebno steno, v drugih pa je bilo ležišče z mahom in listjem poslano v kotu blizu ognjišča.«

Ko sem prebral te vrstice, sem se živo spomnil, da tako prav za prav še danes stanuje večina kmečkega prebivalstva v Hercegovini, zlasti po predelih, kjer ni lesa, kakor n. pr. kraških hribov okoli Mostarja. Naj opišem na kratko hišo, ki sva bila v njej s prijateljem gosta koncem meseca marca letošnjega leta!

Po kamenitih potih, kamor noga tukaj le redko zaide in še takrat samo po neizogibnem opravilu, sva prišla v samotno vas sredi kraške planote, kakih 16 km južno od Mostarja. V vasi (ime je postranska stvar) naju je presenetil mestno običen fant, ki se nama je predstavil kot domačin, a zaposlen v Mostarju kot krojač, ker mora še danes nazaj v Mostar, bi se rad nama pridružil, samo če ga bova hotela počakati, da se bo še malo oglašil v domači hiši in tam malo pokosil. Seveda se nisva branila njegove družbe; če hočeš spoznati ljudi in njih razmere, ti mora biti predvsem dobrodošlo spremstvo domačina, ki ti je lahko vodnik in čigar družba ti odpre marsikaka vrata. Vodil naju je do svoje rodne hiše, ki jo je označil kot najlepšo v vasi. Malo čudno se je nama zdelo, da naju ni vzel seboj v hišo, ampak so nama prinesli nizke stolčke iz hiše na dvorišče in sva tam čakala na kosilo. Najini radovednosti seveda s tem ni bilo posebno ustreženo in prvo ugodno priliko sva porabila, da sva šla z gostiteljem v sobo. Ta je bila skoraj do pite enaka, kakor jo opisuje Schmid za dobo par stoletij pred Kristom na Vačah. Hiša je imela en sam stanovanjski prostor. Klopni ni bilo, mize tudi ne; ljudje so posedali po kamenju in polkah ob zidu. Ognjišče je bilo kar na tleh; nad majhnim ognjem se je kuhalo v kotliču naš obed. »Kje pa spite?« sem vprašal gospodarja. »Kar po tleh. Kjer je komu ugodnejše, tam se običen vleže in pozimi malo pokrije. Poleti spimo tudi pred hišo na tleh. Glede ležišča nismo izbirni; če si truden, lahko spiš kjerkoli! Zlasti poletni Zimske noči so hude, kar v naši vasi ako-

raj nobena hiša nima razsvetljave: ne petroleja, ne sveč, drva na ognjišču je pa treba tudi štediti. Zato moramo kmalu po nastopu mraka iti ležati in tako čakamo, da sine dan.«

Pogrešal sem peč, ki bi se v njej pekel kruh, a sem izvedel, da je peč — nepotrebna. »Kruh pečemo kar na ognjišču na žerjavi; mesimo ga največ iz sirkove moke. Testo pokrijemo med peko s kovinastim kalupom, ki da potem hlebu obliko.«

Medtem je bilo kosilo kuhano: jedli smo trdo kuhana jajca, ki smo jih »pomakali« v zdrobljen ovčji sir; prigrizovali smo sirkov kruh. Obdovali smo v povsem novi zgradbi, ki jo je bil kot najlepšo hišo v vasi napravil gospodar pred kratkim po vzoru hiš, ki jih je videl po svetu; tu so bili stoli in klopi; omar ni bilo, ampak so bili kosci obleke razobešeni po palicah, ki so segale od zidu do zidu. »Vam se bo zdelo naše življenje bedno,« je razlagal gospodar, »a mi smo ga vajeni in bi se nam čudno zdelo, če bi hotel kdo uvesti med nas mestno udobnost. Neki moj prijatelj v vasi se je med svetovno vojno navadil na posteljo in jo je hotel imeti potem tudi doma — a oče mu ni pustil! Ni hotel trpeti v hiši te nepotrebne navlake! Sin je spoštoval očetovo voljo ter počakal s posteljo do očetove smrti. Sedaj ima pa tudi v naši vasi ena rodovina že postelje v hiši. Pri nas pa nihče postelje ne pogreša. Brez nje živimo v telesnem in duševnem zdravju; jetika je po vaseh redka, nezakonski otroci so velika, zelo redka izjema.«

Gospodar naju je še povabil, da prideva v jeseni na grozdje, midva pa sva ga povabila k sebi na obisk, ko pride v Mostar, in razšli smo se v neprimljeni dobri volji, kot dobri znanci.

Zdi se mi, da kmetje tukaj nič prav radi ne vabijo tujcev v hišo. V tem oziru se razlikujejo od Slovencev, ki imajo značilni izraz, da si se »hiše izognil«, če si žel mimo znanca, ne da bi se oglašil pri njem. Hercegovci se morebiti boje, da bo tujec vihal nos radi preprostosti njihovega življenja. A tukajšnje razmere smatra človek za povsem naravne, če si jih razlaga iz zemljepisnih posebnosti in iz zgodovine dežele. Če bi v teh krajih tako krvavo ne manjkalo lesa, bi gotovo tudi ne bila taka zadrega za pohištvo. Tako pa je deska predmet, ki ga je treba ob daleč kupiti in nato v premnogih krajih na hrbtih ljudi ali živali dotovoriti do hiše. Ves rezani les je treba kupiti — za denar je bilo pa pod Turki zelo težko. Da danes prede kmetu trda za denar, je pa znana žalostna resnica.

I. Dolanec.

Za čast Maribora

V Mariboru izhaja popoldnevnik, ki je večerna izdaja »Jutra«. V tem popoldnevniku je izšel pred dnevi uvodnik, ki ne more biti nikakor v čast niti listu samemu, še manj pa pisen tega članka. Zgleda skoraj tako, kakor da je zmanjkalo uvodničarjem pri »Večerniku Jutra« potrebnega gradiva in je nastal tako uvodnik, ki je sestavljen iz nastevanja in pogrevanja raznih afer, škandalov, blamaž itd. Seveda je moral tako iz tega nastevanja nastati članek, ki je že sam na sebi dokaz, da potrebuje res »rehabilitacije«, da se zbrisejo te žalostne pege. Omenjeni članek vrže najprej kamen na »klerikalno« zadružništvo. Ko je tako pokazal pisec, za kaj mu prav za prav gre, začne mešati gospodarstvo z navadnimi umori, s špi-onážnimi aferami ter preide končno na žalosten slučaj o zasutem delavcu na Pobrežju. Kdor to prebira, mora res dobiti vtis, kakor da je Maribor »gadjje gnezdo« in »tolmun škandalov«. Zdi pa se nam, da se s takimi članki ne spravijo s sveta afere, da se ne koristi našemu gospodarstvu, da pa se še manj

koristi dobremu imenu Maribora. Res tudi v Mariboru ni vse zlato, tudi Maribor nudi še posebej kot obmejno mesto mnogo prilike za vse mogoče afere, ne moremo in ne smemo pa iz tega že sklepati, da je večina Maribora taka. Tudi je nepravilno, da se iz kakega žalostnega slučaja, ki ga prav nič niso zakrivil pravi Mariborčani, že sklepa, da so krivci dobivali kako prikrito podporo v tej ali oni gostilni. S takim načinom pisanja se samo škoduje gospodarstvu samemu, s tem seveda tudi napredku Maribora in njegovemu dobremu imenu. Kam pa pridemo, če bomo začeli nastevati in izoblikovati vse afere dnevnega javnega še bolj pa privatnega življenja. Časopis naj vzgraja, ne pa kaže pot iz ene afere v drugo. Zato smo tudi prepričani, da je omenjeni članek našel samo po nepravdnosti mesto v »Večerniku Jutra«. Če pa je bil spisan premisljeno, smemo gotovo trditi v imenu večine Mariborčanov, da takega načina pisanja ne odobravajo, da ga nasprotno obsojajo.

□ Slovenska narodna pesem. Akademski pevski zbor iz Ljubljane, ki si je nadel tako važno in plemenito nalogo, rešiti našo pristno narodno pesem pozabljenja, dospe v Maribor v četrtek, dne 2. maja. Ob 20 istega dne priredi v unionski dvorani koncert pod vodstvom dirigenta g. Franceta Marolta »Slovenske narodne pesmi«. Maribor je imel že večkrat priliko dožati, da so nastopi Akademškega pevskega zbora res pravi kulturni dogodki. Letos pa se nam obeta nekaj odličnega. Program ostane neizpremenjen. Predprodaja vstopnic pri Z. Brišnik in J. Höffer. Nabavite si vstopnice že v predprodaji, ker je naval nanje zelo velik.

□ Lep napredek javne kuhinje. Mariborska javna kuhinja je zopet morala razširiti svoje prostore. Pridobila si je nekdanje lokale Borze dela ter v njih namestila nov oddelek za goste dela C, tako da ima sedaj vsak red svoj prostor. Otvoritev novih povečanih prostorov se je izvršila sinoči.

□ Mariborski gasilci bodo v soboto proslavili svojega zavetnika sv. Florjana. Ob 9 popoldne se bo vršila slovesna proslava pred starodavnim spomenikom sv. Florjana, ki stoji pred Gustinčičevo hišo v Tatienbachovi ulici.

□ Prihodno sredo 8. maja je velik koncert »Maribor« v korist spomenika kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Predprodaja vstopnic se že vrši in prosimo, da si iste pravočasno oskrbite. Možnost jih je tudi telefonično naročiti ter pokličite številko 26-06.

□ Prizadeti vinogradniški delavci. Okrog Lokavca pri Gor. Čmureku imajo avstrijski dvolastniki obsežna vinogredna posestva, ki jih obdelujejo naši delavci. Sedaj so avstrijski posestniki napravili dogovor, po katerem so vsi naenkrat znatno znižali plače vinogradniških delavcev. Zopet je prizadet naš človek ob meji.

□ Majniška pobožnost v kapeli presv. Srca se vrši vsak večer ob pol 8. Kratak govor, litanije in blagoslov. — Smernice pri Sv. Jožefu v Studencih se vršijo vsak večer ob 7.

□ Poročili so se v Mariboru: Lengar Franc in Anica Kurent; Schrei Valtir in Ana Nonner; Pušnik Alojz in Fluher Gizela; Pučnik Avgustin in Celcer Ivana; Klasić Ferdinand in Klakočar Amalija; Bukovnik Martin in Kaiser Ana; Napast Franc in Frank Marija. Novoporočencem obilo sreče in blagoslov.

□ Obiskovalce koncerta Akademškega pevskega zbora prosijo prireditelji, da pridejo točno in s prepoznanim prihajanjem ne motijo izvajanj. Začetek koncerta točno ob 20 (8), predprodaja v Unionu od 19 (7) dalje.

□ Sodarski obrtniki so zborovali. V nedeljo popoldne so se zbrali v Narodnem domu sodarski obrtniki iz področja nekdanje mariborske oblasti. Od 90 članov Zdrženja obrtnikov sodarske stroke je prisostvovalo rednemu letnemu občnemu zboru 51 članov. Vodil ga je predsednik Jernej Golčar iz Celja, poleg njega pa je še poročal tajnik Jernej Kosar. Poročila predsednika in tajnika so podala dokaz, da so sodarski obrtniki važen činitelj v našem gospodarskem življenju. Malokomu je znano, da imajo v nekaterih panogah lesne trgovine celo odločujočo besedo. Tako so se v preteklem letu mnogo trudili, da bi oživilorili zopet izvoz hrastovih dog v Belgijo, ki je znana po svoji pivovarski industriji, prepričali so, da bi se k nam uvažala kanadska smreka za napravo parafiranih sodov, ker so dokazali, da je naš smrekov les povsem enakovreden kanadskemu in da znajo izdelovati parafirane sode tudi pri nas. Trenotno so v pogajanjih z Avstralijo za dobavo več tisoč hrastovih sodov. Kljub tem mednarodnim zvezam pa se nahaja domača sodarska obrt v krizi. Lani je 19 obrtnikov odjavilo obrt, prijavil jo je samo eden. Zdrženje šteje 90 članov, 21 pomočnikov in 16 vajencev.

□ Gasilska župa Maribor desni breg bo imela svoj župni sestanek dne 19. maja v Podovi pri Račah. Ob tej priliki bo gasilno društvo v Podovi proslavilo 25-letnico obstoja. Podovski gasilci so znani na Dravskem polju kot dobro oboroženi in izredno požrtvovalni.

□ 7-letna dedlica — živa baklja. V Stajngrovi se je vnela pri štedilniku obleka 7-letni hčerki želarja Franca Fekonje. Dekletce je zadobilo strašne opekline ter mu tudi pomoč v bolnišnici ni pomagala. Umrlo je drugi dan po nesreči v mariborski bolnišnici.

□ Pocenj meso. V četrtek 2. maja se bo od 7 naprej prodalo na stojnici za oporečno meso pri mestni glavnici 250 kg teletine po 4 Din, in sicer na osebo največ 2 kg.

□ Slučajno obstreljen. Nepričakovana nesreča se je pripetila v Portiču. Posesniški sin Kukovec Franc je nehote obstrelil 27 letnega vinčarja Jožefa Vajngerla. Ranil ga je na glavi in vratu tako močno, da so ga morali prepeljati v mariborsko bolnišnico.

□ Dva hitlerjevska begunca sta zopet pribežala v našo državo. Mejo sta prekorčila v Grški pdi Kungoti, odkod so ju odpremili v Maribor.

□ Dva požara. Včeraj je zgorelo v Jarentni gospodarsko poslopje mariborskega trgovca gosp. Misite. Gasiti so pomagali tudi mariborski ognje-gasci. — V Vrhljcih je zgorel kozolec posestnika Jurija Mlakerja. Škode je 15.000 Din.

□ Konec bo tihotapstva. V Avstriji se vrši ljuta borba med sladkornimi tovarnami in tovarnami saharina. Ker so potegnile s producenti sladkorja tudi kmetijske organizacije, bo sladkor najbrže premagal saharin. Slednjega bodo močno obdavčili, ukinili svobodno prodajo ter se bo dobil samo v lekarnah na recepte. S tem bodo najbolj udarjeni — mariborski tihotapci, ker bo potem konec lepih zaslužkov.

□ Drzno početje treh fantičkov. V ponedeljek se je dogodil na Glavnem trgu drzen rop, ki so ga izvedli trije mladi fantiči. Mladega Karla Brunčica, ki je prodajal karte za tombolo, so napadli ter mu odvzeli iz miznice 128.50 Din denarja. Napad so izvedli z bliskovitostjo. Eden je prodajalca udaril od

zadaj z vso silo po glavi, drugi pa je medtem segel v predal in pobral denar. Vsi trije so nato pobeignili. Napad so izvedli ob času največjega prometa na trgu.

□ Prstan in denarnica. Hedvika Cristofetti je izgubila na poti iz Zidovske ulice v stolnico dragocen starinski prstan. — Krojaški pomočnik Pevec Emil pa je na poti iz kavarne proti domu na Frankopanski cesti izgubil denarnico z 2400 Din.

Celje

□ Blagoslovitev kapelice na Dolgem polju. V nedeljo ob 3 popoldne je bila blagoslovljena lepa kapelica na Dolgem polju v Komenskega ulici, ki je bila lansko leto prenovljena. Kapelica je bila za to priliko lepo okrašena.

□ Potovanje Jadranske straže na Oplenec. V zvezi z izredno glavno skupščino Jadranske straže, ki bo dne 25. in 26. maja, je namenovana tudi poklonitev članstva na grobu najvišjega čuvarja Jadrana. Poklonitev bi se izvršila v soboto, dne 25. maja popoldne. Za vožnjo na železnici je zaprosen maksimalni popust in tudi dopust za državne uradnike. Prevoz udeležencev iz Belgrade na Oplenac in nazaj bo organiziral Putnik. Vlak in avtobus stane 66 Din. Krajevni odbor JS opozarja članstvo na to in ga vabi, da se v čim večjem številu udeleži tega potovanja. Vsakdo se pa mora prijaviti še tekom tega tedna odboru. Vse prijave bo iz prijaznosti sprejemal »Putnik« v Celju.

□ Akademski pevski zbor pride tudi v Celje. Vršijo se priprave, da bi gostoval v Celju Akademski pevski zbor, ki je s svojim zadnjim koncertom slov. nar. pesmi v Ljubljani dosegel popoln uspeh. Gotovo bodo vsi lepo slov. pesem ljubčeli Celjani pozdravili to vst z največjim veseljem.

□ Smrtna kosa. V celjski bolnišnici so umrli: Strmečki Franc, 60 let, delavec iz Lokrovc; Čuden Rozalija, 32 let, žena skladiščnika iz Celja in Smrkolj Helena, 30 let, žena poštnega zvižničnika iz Mozirja. Naj počivajo v miru.

□ Umrljivost meseca aprila. Meseca aprila je umrlo v Celju 33 oseb, 29 v bolnišnici in 4 v mestu; v okoliški občini je v istem času umrlo 6 ljudi.

□ Kolesa kradejo. Jezerniku Francu, pos. v Lokrovcu je bilo iz neke veže v Prešernovi ulici ukradeno 600 Din vredno, črno pleskano moško kolo, znamke »Puch«, evid. št. 2-14.355-5.

Ptuj

Velika slovesnost v Ptuj. Preteklo nedeljo dne 28. t. m. je bilo tako v prostijši, kakor v minoritski cerkvi zelo živahno. V prostijši cerkvi so obhajali cerkvenega patrona sv. Jurija s pontifikalno sv. mašo, katero je daroval g. prošt Ivan Greif. V minoritski cerkvi se je vršil slovesen zaključek svetega leta. Istotčasno je bral novo sv. mašo g. p. Metod Rupar iz minoritskega reda. Slavnostno pridigo je imel gvardijan minoritskega samostana g. p. Mirko. Pri tej priliki je bil odlikovan oče novomašnika g. Ivan Rupar z zlatim križem sv. Očeta. To visoko odlikovanje mu je izročil na svečan način stolni kanonik iz Maribora g. dr. Ivan Žagar. Tej izredni slovesnosti je prisostvovala cela Ruparjeva družina 14 članov, izveniški misijonarji, ki se nahaja v Pekingu na Kitajskem. Popoldne pa je bil cerkveni koncert v nabito polni cerkvi. Po koncertu pa so bile pete litanije novomašnika.

Zadnja pot Janeza Brenčiča. V nedeljo popoldne smo spremili k zadnjemu počitku Janeza Brenčiča, posestnika in gostilničarja v Zabjeku. Kako je bil pokojnik priljubljen pri občinstvu, je pokazala velike nedežbe pri pogrebu. Cerkevne obrede je opravil g. župnik Svet ob asistenci gg. pp. Konstantina in Danijela. Pri odprtem grobu sta se v lepih in v srca segajočih besedah poslovila od pokojnika g. župnik Svet in g. prof. Mlakar iz Maribora.

Ponesrečen splav. V nedeljo v ranih urah je ponesrečil splav, ki je običal v Orešju pri Ptuj ob neki skali. Splav je raztrgalo in je del istega običal ob dravskem mostu. Človeških žrtev k sreči ni bilo.

Šmartno na Pohorju

V »Slovenec« z dne 26. aprila t. l. je bila priobčena tale notica: »V Šmartnem na Pohorju je stala mogočna lipa...« V odgovor na to sledi: Dopisnik se je pač s tem izdal, da Pohorje presneto malo pozna. V Šmartnem sta še dve takšni lipi še lepši in ravno tako mogočni iste debelosti in starosti. Vsadil je namreč vse tri pred dobrimi šestdesetimi leti gosp. župnik Vošnjak. — Kakor vemo, je še večja in mogočnejša lipa pri Sv. Urhu, na kateri je celo krasna veranda. Posekana lipa ni bila lepa. Vse korenine ob klancu so se videle izpod zemlje in so štrlele na cesto. Lipa je delala škodo bližnjemu poslopju, od katerega je bila oddaljena komaj 4 metre. Radi velikih viharjev, ki so tu običajni, je bila velika nevarnost, da pade na poslopje in napravi občutno škodo. In to brez ozira na dejstvo, da je popolnoma nemogoče regulirati vas in cesto, ne da bi bilo podkri. Kako pa to, da dopisnik nič ni videl kapelice, ki so jo tudi morali podkri iz gori navedenega zadnjega razloga. Ali ni bila tudi kapelica »tipična« za naš kraj? — Splah pa naj še nihče radi teh stvari na vznemirja. Mesto stare so že zasajene kar tri nove lipa in tudi kapelica bo v kratkem novo razveševala našo vas.

A. L.

II. Evhariistični kongres za Jugoslavijo

Letošnji maj — evhariistični maj! Vsa priroda si je nadela mladostni plašč zeleno-zametaste barve. Brez števila cvetk je vznikle po tem plašču. Zemlja je pripravljena, da se vrši na njej ona čudovita pobožnost majniških šmarnic. Danes bodo naša svetišča zadehtela v bogastvu cvetja, majniški Kraljci darovane. Danes bodo naša svetišča zadehtela lepih misli, pobožnih želj, mladostne ljubezni — vse njih v slavo, Kraljici majniški. In bodo letos zadehtela še prav v posebnem vonju, v vonju prečudne skrivnosti sv. Rešnjega Telesa. Vse prošnje k Mariji bodo hitele zato, da bi praznik evhariističnega Kralja v Ljubljani bil velik po duhovni globini in radost našim dušam po zunanjem sijaju. Vse misli majniških premišljevanj bodo pretkane z mislijo na skrivnostno božje Telo in odrešilno Kri. Pripravimo pot Gospodu! Pot v srca vseh katoličanov Jugoslavije! Pot zmagoslavno skozi belo Ljubljano in še bolj v srca Ljubljancov! Vse letošnji majnik bodi priprava src na dni evhariističnega slavlja v Ljubljani, bodi evhariistični maj!

Evhariistične šmarnice. Glavni pripravljalni odbor za II. jugoslovanski evhariistični kongres je izdelal »Evhariistične šmarnice«, da bi jih letos prav po vseh naših cerkvah uporabljali. Saj so tega tudi vredne. Najboljši naši bogoslovci so izlili vanje polno znanja o skrivnosti presv. Rešnjega Telesa in jih prepleli z zares majniškim besednim okrasjem. Kjer šmarnice še niso naročili, naj to še storijo. Posamezna premišljevanja niso nujno vezana na gotove dni v mesecu. Za katerikoli dan so porabna. Pa čeprav bi jih tu ali tam v manjši meri uporabljali za letošnji majniško pobožnost — bilo bi pač želeli, da šmarnice svoj namen dosežejo — vendar bo knjižnica za duhovnika kot laika neizčrpen zaklad resnice in vir vneme za presv. Rešnje Telo.

Ježica

V Savljah smo pospremili k počitku v Stožice na pokopališče gđ. Franco Šubelj, ki je umrla za posledicami težke operacije. Ves trud zdravnikov v bolnišnici, kakor tudi na njenem domu, da bi jo ohranili pri življenju, je bil zastoj. Pokojna Francka je bila vzorna bodisi s svojim tihim in lepim življenjem, kakor tudi po veliki darežljivosti. Koliko je ona pomagala revežem, o tem ve samo Bog, ki je pisal njena dobra dela v knjigo življenja. Bila je prav posebno velika dobrotnica salezijancev in ubogih zamorčkov. Kdorkoli jo je prosil pomoči, ni odšel nikdar praznih rok. Vse, kar je prisluzila, je izdala drugim, zanj ni ostalo nič, ker nase ni gledala. Njena priprava na smrt je bila lepa: Vse življenje in delo posvečeno Bogu in bližnjemu. Zadnji dan, predno je odšla v bolnišnico, je preljala sv. popotnico in potem vsaki dan v bolnišnici. Ko je spoznala, da se ji bliža smrt, je želela samo domov, da tamkaj umre v krogu svojih dragih ter da bo pokopana na domačem pokopališču. Ta želja ji je bila takoj izpolnjena. Danes leži tu plemenita in dobra Francka v grobu poleg svoje matere, katero je klicala tik pred smrtjo. Takega pogreba, kakor ga je imela pokojna Francka, najbrž še ni imel nihče v Savljah. Ker je bila tiha, blaga, usmiljena in plemenita duša, radi tega jo je ljubil in rad imel vsa, ki jo je poznal. Vsi ti so prihiteli, da jo pospremijo na njeni zadnji poti. Čudno pa je naključje, da je preljala dekret o upokojitvi prav tisti dan, ko je odšla v bolnišnico. Tako ni preljala niti enega dinarja pokojnine in niti enega dne pokojja. Toda Francka je preljala večni pokoj pri svojem Bogu, ki mu je posvetila vse življenje. Pokojnica je bila zvesta naročnica »Slovenca« in nabožnih časopisov. Naj v miru počiva blaga duša!

Trbovlje

Šmarnice bodo tudi letos v župni cerkvi po dvakrat na dan, zjutraj ob pol šestih in zvečer ob sedmih. V počenjenju nebeske Matere bodo tudi letos lepo prepevali kakor doslej mladinski zbor in cerkveni pevci.

Novi grobovi. Umrle je po kratki bolezni vpk. rud. ključavničar Germadnik Ivan. Bil je tih, miren star fant. Bolj sam zase, vendar ni nikdar manjkal, kadar jo trebalo svoj čas Orlom nastopiti v krajih ali pri telovadbi. — Po daljšem bolehanju je umrla Lamprennik Uršula, žena vpk. rudarja in bivša skrbna hišnica v Društvenem domu, stara 63 let. — Mizarju Cestniku Ivanu pa je umrl sinček Matija. — Najnim bodi Bog plačnik, preostali pa na naše iskreno sožalje!

Pozabljeni rudarski staropokojenci. Običajno so vsako leto k veliki noči dobili od Pokrajinskega pokopališkega sklada za rudarje malo podporo, da

Naročite pa šmarnice pri Glavnem pripravljalnem odboru za II. evhariistični kongres, Ljubljana, Miklošičeva cesta 7.

Nujna prošnja! Evhariistični križi so zaznamovali našo zemljo za evhariistično zemljo. Poročila o postavitvi križev so vzbudila veselo zanimanje. Časnikarski odsek za II. jugoslovanski evhariistični kongres je dobil z najrazličnejših strani, to je s strani najrazličnejših časopisnih uredništev prošnje, naj jim dostavi slike (fotografije) teh križev, ki so nekaj edinstvenega v katoliškem verskem gibanju. Prosim, da nam take fotografije pošljete čimprej. Kjer jih morete slikati tudi v nočni razsvetljavi, storite to. Morda imate kje celo fotografije same pobožnosti ob postavitvi križa. Smatrajte to prošnjo za zelo nujno. Slike bomo poslali tudi inozemskemu časopisu. Vse pa pošljite na časnikarski odsek za II. evhariistični kongres za Jugoslavijo, Ljubljana, Miklošičeva cesta 7.

Za II. evhariistični kongres v Ljubljani so nadejale priprave: Družina Dacarjeva na Bledu Din 30; Leiler Hubert, zdravilščica Golnik, Din 25; župni urad na Bledu Din 155; cerkveno darovanje pri Sv. Katarini pri Medvodah Din 153; župniška zbirka v Bočni pri Gornjem gradu Din 300; Gospodinska šola v St. Vidu pri Stični Din 100; cerkvena zbirka v Framu Din 450; deklatska Marijina družba v Framu Din 50; razni v Gozdu pri Kamniku Din 60; »Ludovika«, splošna bolnišnica v Ljubljani, Din 100; župni urad Kočevska Reka Din 51; Jan. Lazar za Solanje iz Smartra pod Smarno goro Din 67; Marijina družba v Ribnem pri Bledu Din 50; Marijina družba in Marijin vrt v Dobu pri Domžalah Din 250; solarij Dob-Krina-Domžale Din 170; Stancar Ignacij, kaplan v Zireh za deklatsko Marijino družbo Din 100; neimenovana Din 500; kongregacija Kat. akademsko starešinstva Din 1000. — Vsem posrni Evhariistični Kralj in obudi mnogo pokrivalnih posnemovalcev! Potrebe kongresa so pri vsaj številni deli valjke in treba bo še mnogih, ki bodo s svojo žrtvijo pomagali!

so si za praznike zamogli nabaviti primerne hrane ali si kaj drugega kupiti, ker kronski pokojnina, ki jo še danes prejema, jim ne da živeti. Letos je še ta podpora izpadla ter je razumljivo, da so bili staroupokojenci zelo žalostni. Vse je na njih pozabilo, čeprav so ravno ti najbolj potrebni denarne pomoči. Kaj je vzrok, da niso dobili te velikonočne podpore, nam ni znano. Gotovo je pa, da je teh revčkov čedalje manj, ker izumirajo, rudniki so pa tudi imeli v zimskem času več odjemalcev, torej so gotovo vplačali svoj delež 5 Din na tona in se tu ne more govoriti, da ni denarja. Nikakor tudi ne moremo verjeti, da se hoče bratovska skladnica sanirati iz pokojninskega sklada, ker ta sklad pripada le v korist rudarskim staroupokojencem. Dobro bi bilo, da se jim ta krivica popravi in podeli običajna podpora, katero bi itak morali dobivati vsaj na vsake 3 mesece, kakor je bilo prvotno zasnovano in določeno.

Za kostonje. — Kmetiska nadaljevalna šola vabi vse sadjarje, posestnike domačega kostonja in absolvente Kmet. nad. šole, da se udeležijo tečajja za precepjenje domačega kostonja s cepiči debeloplodnega kostonja (maroni), ki se bo vršil v četrtek, dne 2. maja t. l. ob 3 popoldne pri posestniku Dominiku Kolencu v Gaberskem. Po izvršenem tečaju prejmejo udeleženci tiskana navodila in cepiče (istrske in ipavske). Tečaj bo vodil okr. kmet. referent iz Laškega.

Zborovanje jugosl. radiologov

V dneh od 18. do 20. maja bo v Belgradu veliko zborovanje jugoslovanskih radiologov (zdravnikov in drugih strokovnjakov, ki se bavijo z obsevanjem z radijem in rentgenološkimi žarki). Za to zborovanje, ki je posvečeno pretežno znanstvenim težnjam radiologov, je sestavljen obsežen spored, ki naj pokaže napredek in potrebe radiologije pri nas. Povabljeni so tudi mnogi inozemski strokovnjaki, zlasti češki, ki bodo predavali o važnejših in najnovejših temah iz radiologije.

Za zborovanje radiologov je sestavljen častni odbor, v katerem so trije ministri, vsi trije rektorji jugoslovanskih univerz, vsi trije dekani medicinskih fakultet ter častni predsednik prvega radiološkega kongresa (letošnji je drugi) dr. Jakša Račić iz Splita. Od Slovencev so torej v častnem odboru ministri dr. Marušič, rektor dr. Samec in dekan dr. Šerko. V odboru pa je izmed Slovencev še šefprimar dr. Alojzij Kunst iz Ljubljane.

Češki, bolgarski, poljski in romunski gostje bodo predavali o razvoju radiologije v svojih domovinah, domači pa iz tem o diagnostiki pljučnih bolezni, kostnih boleznih, žolčne mehurja, gastrointestinalnega trakta, urogenitalnega aparata, o terapiji tako ginekološki kakor o drugih, dalje bodo

Ko je izvedel škof Peter, da je Trubar zopet v Ljubljani, se je vendar opogumil in pisal cesarju Ferdinandu, da je Trubar odpadnik, da kršuje brez blagoslovljene vode in svetega olja, da pokopuje brez cerkvenih obredov in ne upošteva svete maše. Z njim hodi tudi nek človek, ki razširja sramotilne pesmi o duhovniškem stanu. Dalje piše škof, da drži s Trubarjem nekaj duhovnikov, ki so bili radi slabega življenja pognani iz službe. Slednjič prosí, naj ukaže cesar Trubarja in njegove pomočnike zapreti ali izgnati.

Ferdinand je na to pritožbo zapovedal kranskemu dežel-nemu glavarju, naj spravi v zapor vse od škofa imenovane osebe. Toda cesarjev ukaz je bil brezuspešen, ker ga kranski deželni stanovci niso hoteli izvršiti. Vrh tega so pa še cesarju poročali, da se je Trubar pred škofom opravičil, da je goreč avstrijski domoljub, ki vedno moli za cesarja in njegovo rod-bino. Ferdinandu se je zdelo to poročilo zelo sumljivo. Pisal je škofu Petru, naj Trubarja sodnijsko zasliši, stanovom pa naj ukaže, da ga postavijo pred cerkveno sodišče.

Trubarjevo zasliševanje je določil škof Peter v god sve-tega Nikolaja 6. decembra 1562. ob devetih dopoldne. V knezo-škofijski palači se je sešlo več katoliških duhovnikov, plemičev in mestnih svetovalcev. Nepovabljenim je bil vstop prepovedan. Trubar je sedel pred škofovo mizo in ni kazal nobene razbur-jenosti. Vedel se je kakor navaden poslušalec in mirno odgo-varjal na vprašanja, ki mu jih je stavil škof Peter. Za uvod je spregovoril škof kot predsednik cerkvenega sodišča nastopne besede:

»Zbrali smo se, velespoštovani in prečastiti gospodje, na ukaz našega presvetlega cesarja Ferdinanda, da si pojasnimo v mirni razpravi sedanje verske razmere. Najbolj potrebujemo edinosti, ki jo bo morebiti utrdilo današnje posvetovanje. Shod je sicer sklican v znamenju cerkvenega sodišča, toda upam, da se bo na prijateljski način izvršila naša razprava. Vsi gospodje

Sport

Kaj pravi C. Hoff o skoku s palico

Skok s palico spada med najlepše, a obenem najtežje lahkoatletske panoge. Na vseh nastopih in tekmah je vladalo pri nas že od nekdaj veliko zanimanje za ta skok, le žal, da ga nismo mogli dvigniti. Da se to ni zgodilo, je vzrok predvsem ta, ker pri nas nismo nikdar pazili na tehniko, ampak smo vselej stremeli samo za tem, da bi čim višje skočili. Mi se držimo znanke 3.55 m, ki jo je postavil dr. Buratović in se ne premaknemo naprej, in izgleda, da se še tudi ne bomo, ker zaenkrat nimamo naraščaja za to panogo. Tudi Slovenci se nismo mogli nikamor povzpeti v tej lepi lahkoatletski panogi, četudi smo imeli svoječasno veliko prijateljev tega skoka, ki so ga tudi z veseljem gojili. Kdor je dosegel tri metre, ta je veljal pri nas že za mojstra v tej pa-nogi in prav redki so bili oni, ki se je povzpeli nad to višino. Skoda, ker taka panoga, kakor je skok s palico, zasluži mnogo več pozornosti. Sedaj pa poslušajmo, kaj pravi svetovni rekorder Norvežan C. Hoff o tem skoku.

»Vzrokev za moje posebne uspehe ni iskati nikjer drugod, kakor samo v stalnem delu na samem sebi. Pri mirni koncentraciji na posameznosti skoka ter pri preračunanih poizkusih z najracionalnejšo uporabo moči kar najvišje skočiti, sem čestokrat odkril stvari, ki so pri naslednji priložnosti privedle do uspehov. Bolj ko kje drugje, igra pri skoku s palico tehnika posebno vlogo, ki jo pa moramo obvladati šele po dolgi vaji. Ne zadostuje, da vemo kako hitri smo ali kako močne roke imamo, da bi spoznali, če bomo dosegli dobre uspehe pri skoku s palico. Kdor tega ne razume in se ne more priučiti, da bi svoje moči pravilno zastavil in kdor nima daru, da bi takorekoč prirastel k palici, ta se ne sme čuditi, če ne doseže posebnih višin.

Oxfordski študent Fausti skače 4 m

Predvsem je potrebno, da si preskrbiš skakalec dobro palico — lahko in dolgo. Čim lažja je palica, tam manj ovira nalet. Zakaj dolgo palico? Praksa je pokazala, da z dolgo palico lažje balansiramo pri naletu, kakor s kratko, pretežko, pri kateri nam celo preti nevarnost, da napravimo nalet neučinkujoč, ker se držimo nazaj. Neglede na to, da s tako palico ne dobimo potrebne hitrosti, riskiramo še to, da poderemo pri kolebu navzgor prečko, kar pride-mo preblizu jame, kamor zasidamo palico.

Nobena druga disciplina v lahki atletiki ne zahteva toliko vaje, kakor trening s palico. Za res dobre uspehe je predpogoj ravno artistska sigurnost v obvladavanju posameznih faz, ki si sledijo pri skoku druga za drugo. In te dosežemo le z dnevnim, neumornim specialnim treningom. Samoposebi pa je razumljivo, da je treba skrbeti pri tem za harmonično vzgojo ostalega telesa. Samo allround-atlet bo do-rasel posebnim zahtevam, ki jih zahteva skok s pa-lico pri višini nad štiri metre.

Kakor že omenjeno, je nalet soodločilnega po-mena za uspeh skoka. Ta mora biti tedaj hiter, kakor tudi elastičen in siguren. Hiter pa more biti samo tedaj, če smo v stanju v resnici sprintati, elastičen le tedaj, če je korak lahek, prožen, in siguren le

predavanja o splošnih temah iz radiologije, pose-ben del zborovanja pa bo posvečen kazuistični radio-logiji. Od Slovencev bo predaval dr. Josip Choleva iz Brežic o »Zdravljenju malignih tumorjev z ma-limi sredstvi«.

tedaj, kadar nesemo palico mirno. Da se mi je po-srečilo leta 1925 potolči svetovni rekord s skokom 4.25 m, je iskati vzrokov predvsem v tem, ker sem tega leta tekel na 100 m v času 10.8 sek., in sem skočil v višino (prosto) 1.88 m, ter v daljavo 7.57 m. Pravi prijem na palici ter dolžina naleta sta indivi-dualna in mora priti s tem vsak skakalec sam na čisto.

Pri odzivu je važno, da zadenemo vedno isto mesto, da dosežemo čim večjo višino. To je sicer stvar občutka, kot pravilo pa mora veljati to, da stoji telo v trenutku, ko zasidamo palico — pri čemer se tudi roki obenem stegneta navzdol — v posevni legi in sicer tako, da je odziv, če bi potegnili navpično črto od točke, kjer primeta roki palico, nekoliko za to točko, kjer bi se omenjena navpična črta do-taknila tal.

Princip tega skoka je, da ne pridemo takoj tako visoko, kot je mogoče. Skok s palico je čisto nihanje s primernim zakonskim ritmom naprej, navzgor. Vsak fizik bo razumel, zakaj visimo tako dolgo, ka-kor je sploh mogoče, na stegnjenih rokah. Težišče se namreč pri tem povesi in palica se pri navpični legi lažje postavi pokonci. Pri tem se naravni potek, nihanje ne prekine, istočasno pa hranimo moči, ki so potrebne, da se moremo dvigniti z rokami. Vesa na stegnjenih rokah se sme šele tedaj prekiniti, ka-dar sta nogi v isti višini kakor roki. Mnogo ska-kalcev s palico se ne upa tega napraviti, ker ima občutek, da bi nekaj napačnega napravili, če bi tako obviseli. Vendar je to po mojih večkratnih preizkušnjah edini način, s katerim dosežemo velike višine, ker bo koleb navzgor kočno toliko močnejši in višji. Ko smo tako daleč, tedaj je pritegniti roki, in sicer hitro in sunkoma v trenutku, ko se telo na-notri povesi. S tem se namreč obrnejo prsa popol-noma proti latu. Vendar, predno se to doseže, se mora roki stegniti, ne da bi odinili pri tem pa-lico od sebe. Stvar občutka pa je zopet, da ne ste-gnemo prekmalu rok. Le to naj se izvrši tedaj, ko se nogi na drugi strani late začeta povesiti.

Napačno je, če palico z obema rokama naenkrat odrinemo. Pri tem je nevarno, da lato s prsi pode-remo, ker ne pridemo dosti visoko. Ako spustimo palico najprej s spodnjo roko in če z njo še za-mahujemo navzgor, se telo odrine od palice ter opa-zimo, da smo z drugo roko (močnejšo seveda) v stanju dvigniti se še par centimetrov višje. Ko se odrinemo še z drugo roko od palice, moramo iti tudi s to navzgor, da s tem preprečimo dotika z lato. Za doskok pa ima samo en nasvet, in sicer ta, da telo spustimo ter doskociamo prožno v nizek po-čep. Na ta način se najbolje prepreči pritisk ter se ni treba bati kakih poškodb.

Razpis

propagandnega juniorskega in seniorskega lahko-atletskega tekmovanja ASK Primorja za posebjene kot meeting po dolžnosti

ASK Primorje v Ljubljani priredi v soboto in ne-deljo, dne 18. in 19. maja na svojem igrišču na Tyrševi cesti propagandni jun. in sen. lahko-atletski meeting za povabljenec kot meeting po dolžnosti. Pravico nastopa imajo vsi verificirani, neverificirani in pod za-brano nastopa zaradi prehoda nahajajoč se atleti, člani povabljenih klubov iz dravskih bazovine. Pričetek tek-movanja v soboto 18. maja ob 15.30, v nedeljo 19. maja dopoldne ob 9.30. Prijave je poslati na naslov: Savo Sanein, Tavarjeva ulica 1-III., najkasneje do 16. maja ob 12. Najkasne prijave, kakor tudi prijave brez pri-javnine se ne sprejemajo. Prijavnina znaša 5 Din za ločilo in osebje, 15 Din za nofitvo, in jo je treba prilo-žiti prijavi. Tekmovalce je dolgo 49.30 m, je poirito z lešom in ima dva nedvigljena zavoja. Nagrade: Ako je v vsaki disciplini pet tekmovalcev, dve priznanice, kjer je več knor pet tekmovalcev, pa tri priznanice. Tekmovanje se vrši po pravilih IJAZ. Program in vrstni red disciplin je naslednji: Sobota 18. maja ob 15.30: 100 m, 100 m jun. C, met krogla, 400 m, skok v daljavo z zaletom, skok v daljavo z zal. jun. C, met diska, met diska 1.5 kg jun. C, 5 km, skok v višino z zal., skok v viš. z zal. jun. C, 800 m, met kopja, troskok, troskok jun. C, 1500 m, 1500 m jun. C, 4 krat po 100 m: nedelja, 19. maja: dopoldne ob 9.30: 200 m jun. C, met kladiva, met kopja 600 gr jun. C, tek 110 m zapreke, tek 110 m zapreke jun. C, met krogla v kg jun. C, skok ob palici, skok ob palici jun. C, stafeta 4 krat po 100 m jun., stafeta 4 krat po 400 m. — ASK Primorje v Ljubljani.

Ameriški lahkoatleti v Evropi. Letošnje poletje pošlje Amerika štiri skupine svojih lahkoatletov v Evropo, kjer bodo startali v raznih mestih. Eno moštvo bo nastopilo v Švedski, Holandiji, Madžarski, Avstriji ter Češkoslovaški. Druga skupina pride na Finsko, Dansko in Norveško. Tretja v Belgijo, Francijo in Švico, četrta pa se poda na Kitajsko.

SK Jadran — Kolezija sprejema od 1. maja dalje zopet nove člane v nogometno in lahkoatletsko sekcijo. Pogod za sprejem je discipliniranost, redni trening, neodmahnjenost in fizična sposobnost. Osebnost prijave se sprejemajo v klubovi pleznari »Kolezija« od 1. maja dalje ob 6-7 zvečer. Vsak sprejeti član dobi popolno opremo. Sprejem v igralnico sekcije se bo pravosavno objavil. Pristopnina znaša 5 Din, letnina 3 Din in mesečna članarina 3 Din. — Uprava SK Jadrana.

Primož Trubar

35

ENOINDVAJSETO POGLAVJE

Pri cerkvenem sodišču v škofijskem dvorcu.

Veliko prijatelj lev je sprejemalo Primoža Trubarja, vra čujočega se 1. septembra 1561 s Kranjskega v Nemčijo. Trubarjeva popotna tovariša sta bila prej imenovana Hrvata Ivan Maleševac in Matej Popovič. V Kranju so se poslovili Ljubljanci od gospoda Primoža s trdnim upanjem, da se po preteku devetih mesecev zopet vidijo v domovini.

Naši trije popotniki so se obrnili proti Gorenjskemu. Do-speli so čez Jesenice, Kranjsko goro in korensko sedlo v Beljak. Iz Beljaka so se peljali po dolini reke Drave na Tirolsko, obiskali mesto Briksen ter nadaljevali pot proti Bavarskemu in Württembergu. Trubarju so bili vsi ti kraji dobro znani izza leta 1548, ko je kot izganec ter brez tovariša iskal v Nürn-bergu zavetje in službo.

Boj bi bil hitro končan, ako bi bil v tistih časih že Tomaž Hren sedel na prestolu svetega Nikolaja. Toda prišel je 36 let prepozno. Rana se pa toliko hujše gnoji, kolikor bolj ji priza-naša zdravnikov nož. Zdravje donese le temeljita operacija.

Takratni ljubljanski škof Peter de Seebach je bil podoben takemu mehkeemu zdravniku. Imel je preveliko usmiljenje z bolnikom, ki je potreboval nujne pomoči. Kot višji pastir bi bil lahko radikalno posegel v Trubarjeve zmote ter neustra-šeno zaklical: Una fides! — ena vera, to timbolj, ker je imel cesarja Ferdinanda na svoji strani. Tega pa ni storil, temveč je odlašal, misleč, da bo z dobroto opravil tam, kjer je bila potrebna strogost. V rokah je imel vajeti, toda ni jih nategnil. Hren je postopal drugače. Iz špitalske cerkve svete Elizabete je pregnal predikante, razbil krstni kamen, očistil svete posode, v novič posvetil cerkev itd. Tako je delal povsod, kjer so poprej imeli luterani službo božjo.

poznate mojo dobro voljo. Prosim, da bi mi s povabljenim gospodom Primožem Trubarjem izkazali tisto naklonjenost, kakršno ima do vas višji pastir ljubljanske škofije. Maneamus in vinculo caritatis — ostanimo v vezi ljubezni.

Enoglasno odobranje.

Škof: »Našel bom po vrsti vprašanja, s katerimi se v cesarjem in v svojem imenu obračam na tukaj navzočnega častitega gospoda Primoža Trubarja. Oba gospoda zapisni-karja pa prosim, da zabeležita vse točno v protokol.«

Škof: »Znano je, častiti gospod Trubar, da imate nekatere verske nazore, ki se ločijo od nauka katoliške Cerkve. Jih imate že dolgo časa?«

Trubar: »Še od mlajših let.«

Škof: »Mladost je seveda sprejemljiva za dobro in slabo, ker nima toliko razsodnosti, da bi mogla ločiti resnico od ne-resnice. To vas izgovarja. Kje ste hodili v šolo?«

Trubar: »Nekaj časa na Reki; glavne študije pa sem do-vršil v Trstu.«

Škof: »Kdo vam je podelil mašniško posvečenje?«

Trubar: »Tržaški škof Peter Bonomo leta 1530. On me je poslal kot dušnega pastirja na prvo službo v Loko pri Zi-danem mostu. Pozneje sem dobil kaplanijo pri svetem Maksi-milijanu v Celju in beneficij v Laškem trgu.«

Škof: »Potem so vas poklicali kot priznanega govornika v ljubljansko stolnico in leta 1542. ste postali stolni kanonik. Kako lep napredek, združen s častjo in dobrimi dohodki! Kljub temu ste si izbrali življenje polno trpljenja in prega-njanja.«

Trubar: »Saj nam je naš Gospod napovedal trpljenje.«

Škof: »To je res. V sled razdora s predstojniki vas je za-dela huda usoda. Izgubili ste vse ugodnosti. In kaj ste zdaj?«

Trubar: »Služabnik Kristusov in oznanjevalec njegovega evangelija.«

Po zlati Venezueli

Konec pustolovske ekspedicije pred 400 leti —

V južno-ameriški državi Venezueli imajo sedaj zimo. Popotnik, ki je letošnjega marca potoval po teh krajih, popisuje svojo pot tako:

30 stopinj Celzija vročine imamo. Kaj takega človek že še prenese, saj sedaj je baje zima v Venezueli. Šele čez nekaj tednov bo postalo bolj toplo, prav za prav vroče. To velja za kraje ob morju. Glavno mesto pokrajine Caracas pa leži 900 m nad morjem sredi divje romantičnih gor. Tu ni take vročine, da jo končno človek že prenese. Po teh gorah je splošno človek že prenese. Človek bi mislil, da je v teh gorah kakor v evropskih Alpah. Toda rastlinje je v teh višinah tako bujno, kakor v džunglah. Zemlja je tudi v gorah zelo rodovitna. Več ur se voziš skozi nasade banan, zrele banane vise tik ob železniški progi. Nekoliko nižje so nasadi kakava in kave. V Venezueli raste najboljša vrsta kave. Primorske Kordiljere se dvigajo do 3000 m visoko, a nikjer ne zapaziš snega, povsod samo zelenje. V višini 2000 m raste še sladkorni trs.

V nižinah pa so ogromni močvirni gozdovi. V njih se kote milijarde majhnih moskitov, ki prenašajo malarijo. Kakor pošasti se vržejo na popotnika, ki bi se predznil peš potovati skozi te gozdove. Pisane papige rado vedno kukajo skozi liste, zeleni salamandri se skrivajo v gošči, od pisanega kolibrija do strupenega škorpiona — vse prebiva v teh gozdovih.

Toda rastlinje ni povsod tako bujno. Železnica je speljana tudi skozi puščavska ozemlja. V takih krajih poleti reke usahnejo in solnce neusmiljeno uničuje rastlinsko in živalsko življenje. Daleč naokrog ne dobiš pitne vode. Gorje popotniku, ki bi zablodil v to samoto! Nekaj hrabilazcev je hotelo nekoč v gore. Zašli so in kmalu ni bilo za njimi ne duha ne sluha. Šele po dolgih blodnjah so se čez več tednov vrnili v glavno mesto. V labirintu globeli, prepadov in sotesk so se izgubili.

Toda skrivnostne modre gore vedno vabijo človeka. V njih je skritih še mnogo skrivnosti. Do 18. stoletja je bil svet prepričan, da je v teh Kordiljerah skrit zlati raj, kjer je samo zlato. Ljudska govorica je pripovedovala, da te zlate zaklade v visokih Andah varuje neznan indijanski rod, ki ima toliko zlata, da so celo indijanske posode, sulice in meči iz čistega zlata. O indijanskem poglavarju je pripovedovala pripovedka, da se da vsak dan od peta do temena namazati z zlatim prahom. V tistih časih so evropski pustolovci po Južni Ameriki iskali zlatih zakladov.

Indijanski mladenič, poslikan z znaki svojega rodu, okrašen s peresi in biseri.

Med njimi je bil tudi neki Dalfinger, o katerem pripoveduje zgodovina, da je s svojimi pustolovci prodrl globoko v Venezuelo. Pustolovci so prodrli v tropске džungle, kjer so danes bogati nasadi. Toda pustolovci se niso zmedli za bogato zemljo, ki je klicala po plugu in delu, ampak so hoteli naglo obogateti. Iskali so zlati zaklad. Toda kaj kmalu je divjina zahtevala svoje žrtve. Vsako noč so pustolovci

morali pokopati nekaj svojih tovarišev, kateri so se čez dan mrtvi zgrudili. Nihče ni vedel, zakaj. Njihovih trupel so se držale skrivnostne pisane trske, ki so od nekdaj priletele kakor metulji. Nič nevarne se niso zdele spočetka, toda kogar je zadela taka trska, ki je bila v resnici indijanska zastrupljena puščica, ta je bil mrtev. Kakor strahovi so se Indijanci tiho plazili skozi džunglo za pustolovci in pošiljali nanje ploho zastrupljenih puščic. Po strašnih težavah je Dalfinger končno vendarle zbral velik zlati zaklad, ki bi bil v našem denarju danes vreden vsaj dva milijona dinarjev. Ta zlati zaklad je Dalfinger odposlal z manjšo četo proti obrežju. Toda ta četa nikdar ni več zagledala morja, ker je med potjo brez sledu izginila. Njihovo zlato pa je pokopano nekje sredi pragozda.

Glavna Dalfingerjeva četa pa je medtem prispela do veletoka Magdalene. V tem nezdrem malaričnem močvirju je pustolovce zajela deževna doba. Kmalu so bila vsa pota zalita in ekspedicija je bila izročena poginu. Tedaj je Dalfinger sklenil preoračiti visoke Ande, katere so bile v deževni dobi pokrite s snegom, in priti v Kolumbijo. Več ko 100 Evropejcev in indijanskih nosačev je ostalo v sneženih zametih. Druge pa so redčile strupene puščice Indijancev. Ena je zadela tudi Dalfingerja. Tako se je končal njegov zlati sen.

Od tistega časa je minilo že 400 let. Zlata mrzlca je ponehala. Namesto nekdanjih džungel se razprostirajo prekrasni nasadi. Sedaj šele človek lahko spozna, da je zlato doma v teh krajih in da ga je mogoče doseči le s pridnim delom.

Mirovna tridnevna v Lurdu

Ob sklepu svetega leta so se v Lurdu vršile slovesne tridnevne, katerih so se udeležili zastopniki vseh narodov sveta. Ta tridnevna je bila namenjena prošnjam, da bi Bog ohranil narodom mir in jim prizanesel s šibo vojske

Črni London se beli

Gospo, ki je bila v Londonu na daljšem obisku, so potem doma vprašali, kake spomine je prinesla domov iz Londona. Odgovorila je: »Umazane zavese. Gospod, ki se je vrnil iz Londona, pa je odgovoril: »Z grozo se spominjam svojih črnih ovratnikov in vedno umazanih rok.« V Londonu imaš takoj zamazan obraz in roke. Prav tako črne in umazane so tam tudi hiše. Saj ni čuda. Noč in dan prši na mesta iz gostih črnih oblakov dim milijonov dimnikov.

Ker pa se 6. maja začne velike jubilejne slovesnosti ob 25 letnici vladanja sedanjega kralja, hoče tudi londonsko velenje vsaj za nekaj časa zopet postati belo. Cele ulice prekrasnih palač so pobelili z oljnato barvo, drugod tolčejo kladiva in izsekavajo iz zidovja črne saje, katere so se prijele ometa. Nekdaj zlato okrasje na železnih ograjah kraljevskih palač je počrnelo in ga sedaj vnovič zlaté. Skratka — hladni in trezni črni London se je začel lišpati kakor mlada nevesta.

London pa ob teh slavnostnih dneh ne bo le kakor umit, ampak bo tudi posut s cvetjem in bogatimi barvami. Ob ogromnih tribunah postavljajo velike modro-rumene drogeve, na katerih bodo visele velike zastave. Vsi ti drogevi bodo povezani med seboj z orjaškimi venici. Velike palače nadevlejo nase prostorene cvetlične posode, v katere pridejo lepe cvetlice. Celo grdi mostovi bodo oviti v pestre rdečebelne londonske zastave.

Tudi zasebne trgovine tekmujejo, katere bo svoje izložbe lepše okrasila. Saj tudi lahko, ko pa so za stojišča ob zgornjih oknih dobile stotoseče funtov, katere so plačali tisti, ki bodo

od tu gledali kraljevski sprevid. V gornjih izložbah so trgovci napravili tribune, visoke po dva do tri nadstropja ter tako vsak kvadratni meter izrabili za svoj dobiček. Sedaj lahko žrtvujejo nekaj za olepšavo.

Najbolj se bo postavila trgovina Selfridge na Oxfordstreet, ki bo svojo 25 metrov široko in zelo lepo palačo okrasila z ogromnim kipom Britanije. Ta kip bo 12,5 m visok; postavljen pa bo na prav tako visok steber. Tako bo palača te trgovine ob jubilejnih dneh molela 50 m visoko v zrak. Poleg kipa Britanije bosta stala dva pozlačena kipa britskih levov. Na sredo palače bodo vdelali ogromen posnetek angleške kraljevske krone. Namesto draguljev se bodo ponoči iz nje svetile čarobne lučke.

Najlepša cesta v Londonu je Regentstreet. Dolga je en kilometer in vsa zgrajena v enotnem slogu. Ta bo ob jubilejnih dneh razsvetljena po stoterih reflektorjih. Ti reflektorji pa ne bodo svetili le za jubilejne slavnosti, ampak bodo ostali še za pozneje.

Trgovina z dekleti Poročila iz 28 držav

Marsikdo misli, da trgovine z dekleti ni več. Kdor pa pregleda najnovejša poročila, katero je izdalo tajništvo Zveze narodov, se bo z grozo prepričal, kako tudi v kulturnih deželah še cvete trgovina s človeškim blagom. To poročilo za leto 1933 in 1934 obravnava poročila iz 28 držav in kolonij o trgovini z dekleti, o izrabljanju ženskega dela itd. Vsi ti zločini, ki so tu obravnavani, spadajo v okvir mednarodnih dolečb proti trgovini z dekleti in otroki. Nanašajo se predvsem na razsodbe, katere so lansko leto izrekla sodišča tistih držav, katere so poslale poročila. Ta spis tajništva Zveze narodov je pač pretresljiv dokument, posebno če beraš, da se ti zločini ne dogajajo le v tujzemskih deželah, kolonijah in pristaniških mestih, marveč tudi v deželah srednje Evrope. Samo v mali Švici so v teku enega leta ondodna sodišča sodila 130 trgovcev z dekleti, izmed katerih jih je bilo 65 obsojenih. Mala Avstrija je od 1. julija 1933 do 30. junija 1934 imela pred svojimi sodišči 140 trgovcev z dekleti.

Vsi ti slučaj, ki so bili pred sodiščem, so bili navadno zvodništvo 12—16 let starih deklet. Dognalo se je, da je samo en tak zločinec v teku dveh let prodal v Egipt 7 mladih deklet, 1 Avstrijko, 1 Italijanko, 4 Francozinje in eno Grkinjo. Pri vsem tem je ta zločinec, ki ima na vesti sedem duš, bil kaznovan le z ječo 6 mesecev in z denarno globo 100 egiptovskih funtov. Kajpada so ga po prestani kazni iz Egipta tudi izgnali. Vendar je ta kazen v primerj z grozotnim zločinom nadvse mila.

Ta žalostna poročila obsegajo le 28 držav, katere so poslale Zvezi narodov svoja poročila. Celih 30 držav pa je, ki svojih poročil sploh niso poslale. In to so države, v katerih trgovina

Predzgodovinsko mesto v južni Arabiji je odkril raziskovalec Helfritz

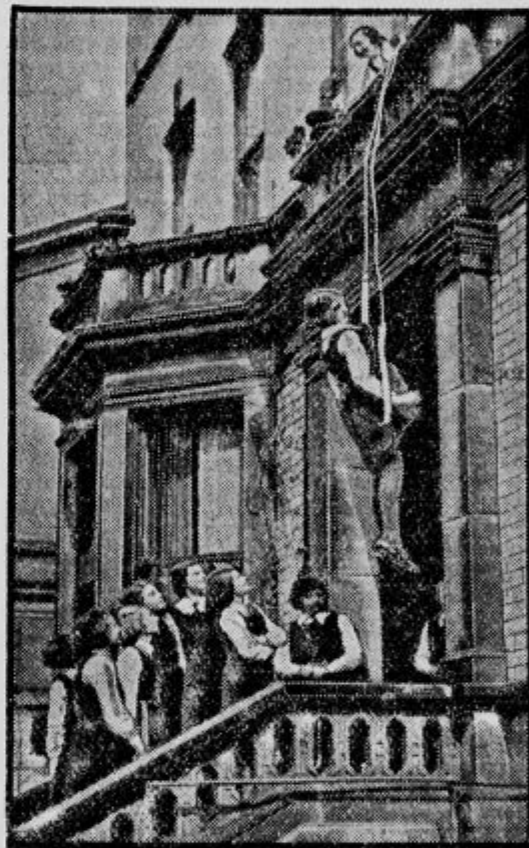
Roža smejanja

Nadvse čudna rastlina raste v Arabiji, kjer jo imenujejo »roža smejanja«. Rastlina ni visoka. Njeno cvetje je rumeno. Iz njega se razvijejo 2—3 semenska zrna. Ta zrna Arabci suše, zmeljejo v droben prah ter ta prah potem nosljajo kakor tobak. Kdor ponoslja ščepec tega prahu, se mu začne goditi tako kakor ti-stemu, ki je vdihoval plin za smejanje. Najprvo se venomer smeje, potem začne plesati in noriti, kakor bi bil pijan. Čez delj časa pa pretirana veselost preneha in možak začne na ve-glas smrčati.

★

Blagajnik davkarije z dežele vrnivšemu se iztirjevalcu: »To, kar ste oddali denarja, je veliko manj, kakor bi bili morali iztirjati. Ali je to vse, kar ste dobili?«

Iztirjevalec: »Gospod blagajnik, oddal bi vam lahko še nekaj, ako je vaša želja — dve krepki za-ušnici, ki sem jih dobil od kmetov v hribih.«

Učence rešujejo iz šole. Na podobi vidimo reševalne poskuse v angleški dekliški šoli v Scarboroughu. Te poskuse so uvedli, če bi zaradi požara kdaj bilo potrebno tako reševanje. Splošno je znano, kako dobro je organizirana gasilska služba na Angleskem.

Kraljeva vojska v Italiji. Tanki preplezajo vse ovire

Natančni sluga, ki je postal lastnik vrta.

Gospodarstvo

Kmetijstvo v novi Nemčiji

V Novem Sadu izdaja in ureja dr. ing. Popović-Pecija največji in najobsejnejši kmetijski časopis v naši državi, ki je tekom petnajstih let svojega obstoja postal vodilni organ kmetijstva naših vzhodnih žitornih pokrajin. V tem listu so vsako leto posebne številke posvečene kmetijskim razmeram drugih pokrajin Jugoslavije (kot prva je bila 1928. l. številka o Sloveniji in drugih državah). Letos se je izdajatelj odločil v štirih številkah, ki so izšle marca t. l., podati sliko kmetijskih razmer nove Nemčije, kako si jo predstavljajo tamonjši nacionalno-socialni voditelji kmetijstva. Ta pregled dobimo v posebni izdaji v 35 člankih, napisanih od nemških kmetijskih strokovnjakov in kmetijskih voditeljev, v katerih ni samo pojasnjeno današnje stanje nemškega kmetijstva, ampak so s tem označeni tudi cilji, ki jih v tem pogledu zasleduje današnje vodstvo nemške države.

Uredništvo »Polj. glas.« poudarja v svojem uvodu, da moramo tudi mi zasledovati ukrepe drugih držav za rešitev kmetijstva in kmečkega stanu ter izrabiti one, ki se dajo prilagoditi našim razmeram. Nova Nemčija je pri svoji reformaciji uvidela, da pri kmetijskem vprašanju ne gre samo za to, da se trenutno izboljša materialno stanje kmeta, ampak da se iz njega ustvari gospodarsko krepak, moralno čist in narodno zaveden in močan stan, ki naj postane najtrdnjši temelj države.

Prva dva zvezka »Polj. glas.« št. 4. in 5. obravnava kmetijstvo kot vejo narodnega gospodarstva. Zanimivo so članki: ustroj gospodarstva v nemškem kmetijstvu, preskrba Nemčije s kmetijskimi pridelki, vojna agrarna politika Nemčije, njeni pogreški in posledice in drugi. Spis o nacionalno-socialni zakonodaji razlaga važnost drž. zakona o kmetijskem nasledstvu in zakona o drž. prehranjevalnem stanju — »Reichsnährstande«, ki je stanovski osnovni zakon nemškega kmeta in je v njem združeno celokupno nemško kmetijstvo.

Slodi zakon o ureditvi kmetijske tržnice, oziroma o uravnavi tržnih cen za vse kmetijske pridelke. Pod ta zakon ne spadajo samo vsi proizvajalci kmetijskih, gozdnih in ribarskih pridelkov, ampak tudi tisti, ki te pridelke predelavajo (mlini, mlekarne itd.) in z njimi trgujejo (trgovci, prodajne zadruge itd.). Namen tega zakona je, čim bolj zmanjšati razpon med cenami pridelkov pri proizvajalcu in pri potrošaču, da bo kmet za svoj pridelek čim več dobil, konzument ga pa ne predrago plačal. V ta zakon spada tržna preureditev mlekarstva, ki naj služi kot vzor celotnega tržnega reda.

Na podlagi nasledstvenega zakona na kmetijskih posestvih je zamišljena tudi notranja kolonizacija nove Nemčije, ki naj pomnoži šte-

viljo trdnih kmetijskih gospodarstev. Nadaljnji članki opisujejo nemško kmetijsko združništvo, kmetijstvo v novih trgovinskih pogodbah in nemško agrarno politiko nasproti inozemstvu. Kmetijsko časopisje je nemška vlada tako pomenila, da je od prejšnjih 203 listov ostalo samo še 33 in med njimi je glavno drž. kmet. glasilo »Nar. soc. Landpost.« — Kmetijsko profesionalno in strokovno šolstvo je usmerjeno za izobrazbo mladine za življenje, zato se ustanavljajo kmečke delavne šole. Visoko šolstvo ima pa nalogo tudi praktično izobraziti bodoče vodje kmetijskih obratov. — Kulturni značaj nemškega kmeta mora biti ohranjen, zato se posveča velika pažnja narod. nošam, pesmim, plesom in običajem. — Prej je Nemška kmetijska družba prirejevala svoje svetovno znane kmetijske razstave; sedaj je to nalogo prevzel »Drž. prehranjevalni stan«.

Prihodnja zvezka 6. in 7. sta posvečena kmetijski produkciji, predvsem nemški bitki za proizvodnjo. Ta ima namen tako zvišati agrarne pridelke, da postane Nemčija neodvisna od inozemstva. V več člankih je opisana gojitelj tistih kmetijskih panog, ki jih nemška vlada želi pospeševati. Tako obravnavajo krajišpi spisi pridelovanje krompirja, sadjarstvo, govedorejo, predelovanje mleka, prasičarstvo, konjerejo, ovčarstvo, perutinarstvo. Zanimivo so tudi članki o gnojenju kulturnih zemljišč z domačimi in umetnimi gnojili, o uporabi umetnih gnojil, pri katerih se naj kmetijstvo poslužuje samo domačih proizvodov, o tehniki v nemškem kmetijstvu, ki naj usposobi kmete, da z domačimi tehničnimi sredstvi proizvajajo čim ceneje. Nadalje obravnavajo strokovnjaki travništvo, oplemenitev rastlinstva, požlahtnjeni jočmen, živinske kužne bolezni, zaščito rastlinstva, gozdarstvo, sladkovodno ribarstvo, gospodarski pomen nemške industrije kalija.

Kdor prečita v teh štirih zvezkih zbrane članke, ki so izraz mnenja današnjih voditeljev nemškega kmetijstva, in se poglubi v njih smisel in cilje, bo našel marsikaj, kar bi se dalo uporabiti tudi pri nas, če bi se hotelo temeljito ozdraviti naše kmetijske razmere. V teh kratkih spisih je jasno videti ves načrt za gospodarsko ozdravljenje stanu, ki ga industrijska država Nemčija proglasa kot glavni steber vsega nemštva. Pri nas pa v izrazito agrarni državi nimamo po 15 letih zedinjenja še nikakega gospodarskega načrta, iz katerega bi se videle smerne nite bodočega udejstvovanja na kmetijskem polju. Zato moramo segati po prisilnih odredbah, kakor je ona o podaljšanju plačevanja kmečkih dolgov, ki ne morejo prinesiti pravega ozdravljenja našega propadajočega kmetijstva.

Delniške družbe leta 1933. Po podatkih trgovinskega ministrstva za leto 1933 izkazuje od 887 delniških družb v naši državi 537 izgubo v znesku 485.4 milj. Din (1932 389.0), 350 pa dobiček v znesku 247.1 (189.4) milj. Din. Bilančna svota vseh delniških družb znaša 16.494.7 milj. Din (1932 15.139.4).

Občni zbori: F. Heinrihar, lesna industrijska d. d. v Škofji Loki 13. maja ob 17 v Škofji Loki (bilanca 1934). Občekoristna zadruga za stavbe in stanovanja, r. z. o. z. v Ljubljani v restavraciji Zvezda 7. maja ob 20. Kolinska tovarna hranih, d. d. v Ljubljani 16. maja ob 16 v Kred. zavodu (bilanca 1934, volitve uprave in nadzorstva).

Nova svetovna konferenca za pšenice bo dne 22. maja v Londonu. Predsedoval ji bo ameriški poslanik v Londonu. V glavnem bo na tej konferenci šlo za določitev izvoznih količin 4 najvažnejših izvoznikov pšenice, to so USA, Kanada, Avstralija in Argentina.

Uvoz jabolk iz prekmorskih držav v Avstrijo. Z Dunaja poročajo, da je bilo te dni uvoženih okoli 50 vagonov jabolk iz prekmorskih držav, ker je nastopilo pomanjkanje namiznega sadja. Teh 50 vagonov so dobile one tvrdke, ki so sodelovale pri vnovčenju domače letine s prodajo za tuzemstvo in izvozom.

Borza

Dne 30. aprila 1935.

Denar

Neizpremenjeni so ostali tečaji Berlina, Curiha, Londona, Pariza in Prage, popustili so Bruselj, Newyork in Trst, dočim je narasel Amsterdam.

V zasebnem kliringu je avstrijski šiling na ljubljanski borzi vključil slabšo ponudbo in precejšnjem povpraševanju ostal neizpremenjen: 8.75 do 8.85, dočim se je na zagrebški borzi nezna-

noval na 8.705—8.806. V Beogradu je šiling notiral 8.7122—8.8122. Grški bini so notirali v Zagrebu 30.90—31.60, v Beogradu pa 31.05—31.75. Angleški funt se je na zagrebški borzi uvrstil na 230.95—232.55, na begradski pa na 229.70—231.80. Španska pezeta je v Zagrebu notirala 5.575—5.765, v Beogradu pa 5.60 denar.

Ljubljana. Amsterdam 2065.72—2080.82, Berlin 1756.08—1769.95, Bruselj 742.49—747.56, Curih 1421.01—1428.08, London 211.08—213.14, Newyork 4339.40—4375.72, Pariz 289.60—291.08, Praga 183.2—184.30, Trst 361.71—364.79.

Promet na zagrebški borzi 624.247 Din. Curih. Beograd 7.02, Pariz 20.38, London 14.875, Newyork 307.625, Bruselj 52.30, Milan 25.48, Madrid 42.295, Amsterdam 208.75, Berlin 124.20, Dunaj 57.85, Stockholm 76.65, Oslo 74.70, Kopenhagen 66.40, Praga 12.90, Varšava 58.30, Atene 2.90, Carigrad 2.48, Bukarešta 3.05, Helsingfors 6.565, Buenos-Aires 0.7825.

Vrednostni papirji

Tendence je bila danes nekoliko prijaznejša, že radi tega, ker je zopet začela poslovati begradska borza, saj so pravoslavni velikonočni prazniki minuli. Tudi tečaji nekaterih papirjev so narasli in promet je postal živahnejši.

Ljubljana. 7% inv. pos. 75.50—78.50, agrarji 47—49, vojna škoda promptna 371—375, begl. obvl. 65—66, 8% Bler. pos. 78—79, 7% Bler. pos. 67—68, 7% pos. DHB 70—72.

Zagreb. Drž. papirji: 7% invest. pos. 78—79, agrarji 47—49, vojna škoda promptna 371—372 (371), 5. 6. 371—372, 7. 371.50—372 (371, 372), 8. 371.50—372, begl. obvl. 65—66.50 (64, 66.5), 8% Bler. pos. 78—78.50 (78.50), 7% Bler. pos. 67.5—68, 7% pos. DHB 70.50—72. — Delnice: Priv. agr. banka 231—233 (231), Osj. sladk. tov. 185 d., Trboveljska 125—130.

Beograd. Drž. papirji: 7% inv. pos. 78—78.50, agrarji 47.50—48.25, vojna škoda promptna 370.50—371.50 (371, 369.50), 6. 371 den., begl. obvl. 65.75—66 (66, 65.90), 8% Bler. pos. 77—79.50, 7% Bler. pos. 67—67.25 (67.25), 7% pos. DHB 72 bl. — Delnice: Narodna banka 5630 den., Priv. agr. banka 228 den.

Žitni trg

Položaj na žitnem trgu ne izkazuje znatnih izprememb po pravoslavni velikonočni prazniki. Pšenice je ostala v glavnem neizpremenjena. Domače povpraševanje je sileklo precej slabše. Edini kupec je skoro Privilegirana izvozna družba. Družba plačuje pšenico po 128, ali odbija za prilik pšenico sedaj samo 3 Din, dočim je še pred nedavnim odbijala 5 Din. Družba kupuje pšenico za češki račun. Drugače se pa izvoz pšenice ne more razviti. Cene banaske pšenice se gibljejo od 121—122, bakla pa stane 123. Koruza se drži dobro in so njene cene čvrste, ker se razvija razmeroma znaten izvoz v Avstrijo, na drugi strani gre tudi mnogo blaga v takozvane pasivne kraje z »uputnicami«. Dovozi koruze so nadalje mali. Cena koruze se giblje za banaske blago okoli 70, za pariteto Indija pa okoli 72. Moka je neizpremenjena in notira od 205—220.

Ljubljana. (Franko nakladalna postaja, plačilo proti duplikatu.) Pšenica 78 kg 2% bač. 126—128, ban. 124—126, oves slav. 98—100, koruza prekomerno suha s kval. gar. 71—73, ban. 69—71, bela za mleto 87—89, moka niča bač. in ban. 200—220, št. 2 180—200, št. 5 160—180, otrobi debeli 95 do 100.

Novi Sad. Vse je neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet slab. **Budimpešta.** Tendence slaba. Promet srednji. Pšenica maj 15.93—15.82, zaklj. 15.73—15.75, junij 15.83—15.56, zaklj. 15.43—15.45, rž 10.72—10.98, zaklj. 10.73—10.74, junij 10.72—10.98, zaklj. 10.73—10.74, koruza maj 11.24—11.33, zaklj. 11.30—11.32, junij 11.13—11.20, zaklj. 11.15—11.16.

DRAMA — Začetek ob 20

Sreda, 1. maja: *Blodni ognji*. Gostuje g. Vladimir Skrbnik iz Maribora. Red Sreda.

Četrtek, 2. maja: *Bunbury*. Red Četrtek.

OPERA — Začetek ob 20

Sreda, 1. maja: *Boccaccio*. Red C. Četrtek, 2. maja: *Zaprtje*. Petek, 3. maja ob 15: *Tosca*. Gostovanje gdne Jare Hole iz Prage. Dijaška predstava po znanih cenah od 5 do 15 Din.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sreda, 1. maja ob 20: *Prebrisani Amor*. Red A. Četrtek, 2. maja: *Zaprtje*. (Radl koncerta Akademskoga pevskega zbora.)

Petek, 3. maja: *Zaprtje*.

Poizvedovanja

Zlata damska ura je bila najdena. Naslov najditelja se izve v upravi Slovence.

Filatelija

Boj zoper ponarejevalce znamk. Odkar se radi napredujočega razvoja filatelističnih raziskavanj ponarejanje vtihih vrednot znamk vedno več izplača, so se ponarejevalci, posebno v inozemstvu, začeli počasi s potvorbami manjših vrednot in cenejših znamk, računajoč s tem, da na eni strani zbiratelji pri dobavi takih znamk redno niti ne misli na to, da bi utegnili biti ponarejeni, in da na drugi strani na široko razpredena mreža raznih zamenjavanj nudi možnost, da se sled za storilcem zabrisa. Prizadeti so pri tem seveda najbolj mali zbiratelji, ki niso člani kakoga filatelističnega društva. V vrstah filatelističnih društev in zvez pa se je pojavil proti ponarejanju enoličen odpor: na čelo vseh je stopila Mednarodna organizacija zbirateljev, ki je s svojim delovanjem nemalo pripomogla, da so se v Grčiji, Madžarski in Avstriji v vrhu zaščite filateliskih vrednot izdale potrebne zakonite določbe. Pričakovati je, da bodo tem državam prej ali slej sledile tudi še druge. Tako je državna zveza trgovcev s znamkami v Nemčiji že v pretečenem letu izdala našt zakon za pobiljanje potvorb in za predložila ministru za pravosodje, ki ga je izročil odseku za kazensko pravo v prenos. Sličen našt zakon iz deluje na pobudo švicarskih filatelističnih društev tudi švicarska poštna uprava, ter ga bo v kratkem predložila v presojo zakonodajnega urada. Jugoslovanska filatelistična zveza v Beogradu je tudi član omenjene Mednarodne družbe zbirateljev ter je pričakovati, da bo slej ali prej tudi v naši državi prišlo do posebnih zakonitih mer proti potvorbam znamk.

Mednarodna razstava znamk bo od 9. do 15. maja 1936 v Newyorku. Iz pripravnih ukrepov se da povzeti, da bo razstava zavela ogromen obseg. Predsednik Zedinjenih držav Severne Amerike Franklin D. Roosevelt, ki je tudi sam navdušen zbiratelj znamk, je prevzel častno predsedništvo te razstave. — **Royal Philatelic Society** (kr. filatelistična zveza) v Londonu pa priredi od prišli 35 letnega višarskega jubileja kralja Jurija V. — svetovna začetnica — v čast od 6. do 11. maja jubilejno razstavo. Kakor se domanja, bodo razstavljene vse znamenite relike znamke Angije in njenih kolonij. — Tudi na Portugalskem bo od 1. do 15. junija razstava portugalskih znamk. Pokroviteljstvo razstave je prevzelo mesto Lisbona, kjer bo tudi razstava. Razstavljene svoje znamke tudi inozemski zbiratelji. — V *Buenos Airesu* pa priredi s pomočjo državnih oblasti tamonjše zveze zbiralec in trgovec znamk razstavo v oktobru; razstaviti morejo tudi inozemski zbiratelji.

Novosti. V Avstriji je bila izdana nova znamka za dva šilinga, ki se razlikuje od prejšnje enake vrednote v barvi in deloma spremenjenem grbu v spodnjem desnem oglni znamke. — *Madžarska* je izdala spominno znamko Rakocsi v sledočih vrednotah: 10 fil. (zelena), 16 fil. (vijoličasta), 20 fil. (rdeča), 32 fil. (rdečrjav), 40 fil. (modra).

Ekstenzivni katalog češkoslovanskih znamk 1935 je izšel v 3. izdaji. Založba: W. Ekstenz, Praga XII, Skrtova 5. Cena 8 Kč.

Naznanila

Ljubljana

1 Za 125 letnico rojstva slavnega poljskega skladatelja Friderika Chopina bodo izvajali gdna Koren an Štefka in gg. prof. Leskovic Bogomir, Lipovšek Marijan, Rudl Karel in Šivic Pavel njegove skladbe na intonimom koncertu Glasbene Matice v Huhovi dvorani v petek, 3. maja. Gdina Korenčanova bo zapela štiri njegove poljske pesmi, ki so komponirane na motive poljske plesne glasbe, gg. prof. Lipovšek, Rudl in Leskovic pa bodo izvajali njegov trio op. 8 za violino, čelo in klavir. Od njegovih mnogostrovnih skladb za klavir bo izbral prof. Pavel Šivic njegove najbolj znane klavirske skladbe: *Nocturne* f-dur, *Prélude* g-dur, *skoda f-mol* in valček c-mol. Vstopnice so že v prodaji pri Matični knjižarni. Sedišč po 10 Din, stolišč po 5 Din.

1 Na koncertu, ki bo 8. t. m. v proslavo maternskega dne v unioinski dvorani, nastopi celi vrsta umetnikov, in sicer: gd. Zupercova, Ornikava, Hraščeva, ga. Silva Medved, Lojkova, direktor drž. konservatorija Julij Bettel, režiser in baletni mojster g. Golovin; sodelovalo bo tudi Orkestralno društvo Glasbene Matice, pomnoženo z gojenici drž. konservatorija, pod vodstvom dirigenta L. M. Škerjanca. Imena sodelujočih jamčijo da bo koncert čim boljše uspeh. Vstopnice bodo v prodaji pri knjižarni Glasbene Matice.

1 Kino Kodoljeva. Danes ob 20: *Amor na vrvi* z Magdo Schneiderjevo, in lepi dopolnilni filmi. Cene znane.

1 Nočno službo imajo lekarne: danes: dr. Kmet, Tvrševa cesta 41; mr. Trnkovec ded., Mostni trg 4, 4r mr. Ustar, Šelomburgova ulica 7. — Jutri: mr. Bašar, št. 8, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20 in mr. Gartin, Moste.

Drugi kraji

Novo mesto. Tukajšnja Strelska družina priredi 11. maja koncert. Na prireditvi sodeluje godba dravske divizijske oblasti iz Ljubljane. Koncert bo točno ob 8 v Sokolskem domu. Naslednji dan bo s isto godbo ob 11 otvoritev ostrega streljanja na družinskem strelšču. Družina ima sedaj nove puške. Pridite strelci v čim večjem številu!

Naše dijaštvo

Kongregacija akademikov pri op. jezuitih ima drevo ob 19.45 svoj redni sestanek. Prosim vse tovariše, da se takoj prvega sestanka po počitnicah polnoštevilno udeležijo. — Prefekt.

Dolores Vleser

PEVČEK

Ljubezenska zgodba mlade duše

Globoko, globoko v tej tuji gori zeleni košenica, zori njivica, se skriva majcena, lesena kočica pod nekaterimi mogočnimi mecesni. Pisan vrtniček krasno rodi na mastni, rjavi zemlji in potoček kramlja ves ljubi, božji dan o skrivnostih, ki jih je spazil v najglobljem kotu tega gozda. Dve ozki stezici vodita od vrat; ena še globlje v gozd — druga proti jugu, tja, kjer pač nekje žive še drugi ljudje.

Tu domuje s šestimi otroki, ki so še doma, vdova po ustreljenem šentjurskem samostanskem lovcu, Hrastarica. Starejši, France, je že sam samostanski lovec, — druga, Mretka, — bodi Bogu potoženo — služi za natakarico pri »Leščic«; potem pride petnajst let stara Lizika, ki pomaga doma materi, štirinajstletni Joško, dvanalet let stari Poldek in devetletna Vronka. Otroci so zrasli vsi v tej gozdni samoti, kar se je morala umekniti Hrastarica iz prijazne lovske hiše ob obronku gozda moževemu nasledniku. Gospa opatica je pri prepustila logarsko kolibo in zdaj tu rine, kakor pač ve in zna. Izmed otrok ne zna nobeden ne brati ne pisati, toda zdravo telo in čisto srce imajo vsi. Gozd jim je učnik. Poznajo slednje žilisce, slehermo jagodo, vsako ptico; vedo, kaj vse se te pogovarjajo, se ne boje nobenega vremena ne nobene živali, ne snega ne sonca, imajo radi vse ljudi, ki sem pa tja ponoči ali ob prvem petelinjem petju potrkajo na okene in zahtevajo ležišča, pa naj so še tako grozljivega obraza. Tedaj Hrastarica vstane in popelje gosta v izbico, kjer stoji edina postelja, in ne vpraša, kdo je popotni — ali zašli romar ali potujoči rokodelčič

ali divji lovec ali — ropar. Milosrčnosti ima dovolj za vse. Samo lučko nažge v izvotleni repi pred prastaro podobo, ki na nji žalostna Mati božja s sedmimi meči v srcu tako mlo in bolešno zre raztrgano, krvavo truplo svojega otroka. Je sicer podoba izrezljana na debelo, vendar čudno zgrabi človeka. In od denarja, ki ga dosti-krat puščajo ti čudni gosti v obilni meri, ne vzame ničesar zase, daje ga v dobre namene za tiste, ki ga darovali. Kar ji je treba denarja, si ga zasluži sama z zdravilnimi rožami, prejo in dnino ob žetvi. Otroci pa nabirajo jagode in gobe.

Še davi so odšli že ob prvem svitu, po dva in dva; pa še nobenega ni nazaj, čeprav stoji zahajajoče sonce že tik nad vrhovi. Hrastarica pobere nekaj pisanega perila, razvešenega po vrtni seči, in se nemirna napoti proti gozdnemu obronku. Čeprav lahko zasleduje ozko stezo precej daleč med debli, vendar ne opazi niti sledu po kakem otroku. Zaskrbljena začne klicati, čeprav ve, da v tem velikem gozdu človeku ne pomaga dosti, naj si napačno oči ali naj kliče.

»Ho — hoj! — Ho — hoj!«
In zares, prav od daleč se nekdo odzove: —
»Ho — hoj!«
Zena pohiti vzdolž po potki — in glej, tedajci zažari v poševnih žarkih večernega sonca med drevjem rdeče — in nato belo — in zdaj —:

»Jez — Mretka!«
»Bog vas sprimi! Bog vas sprimi! Mati — pa sem spet prišla!«
In smejete in jokate se in se poljubujete na obe lici.
»Juhu — juhuhu!«
Obe sestrici priskakljate in oba brata se prekucujeta za njima.
»Jaz sem jo prvi zagledal —,« vpije Poldek.
»Ni res, jaz!« vreči Vronka.

»Saj ni res,« se zasmeje Mretka srebno med vresčanje.

»Najpoprej sem jo zagledal jaz in sem zaklical!«

»Saj! Potlej je pa tudi Poldek tako zavpil, da ga je bilo slišati prav do bridke marte, in sem še jaz tekla tjakaj!« se razvneha Lizika.

»Ampak dajte no, saj me boste še raztrgali!« To je veselje, da ni moči povedati.

»Ti, Joško, steci do Franceta, naj pride domov jutri, je Mretka prišla!«

Joško odvrši kakor kakor jelen.

»Juhuhu, Mretka je prišla!«

V kar se da zmagoslavno sprevedu spremilja starejšo sestro domov. Samo mati molči. Vedno spet ogleduje dekliča. Malce bolj vitka je postala — in malce bolj uglajena, ko ti tako gre in se smeje — ampak črne očke, te so še vedno iste, nedolžne in se iskrijo kakor potoček v gozdu. Materi prekipeva srce od ponosa in sreče. Še vse bolj brhka je, — debele, črne kite — nekoliko temen obrazek — ves deklič kakor vsevilj cvetoč nagelj.

Doma razloži Mretka svoje zaklade. Za otroke »nekaž dobreaga!« — Za Franceta oprte, ki je v sredo vanje sama uveljavila s pravkar naučeno umetnostjo ime »Hrastar« in nekaž sleča. Mati jih zelo občuduje. Za mater sladkorja in ajdove moke, dva, tri funte goveskega mesa in kar si je odtrgala od napitnine. Ko potem še prav veselje srca povečerja nekaj kislega mleka in kruha, odidejo otroci v čumnato in brž pospe po blazinah, z listjem natlačenih.

Tedaj stopita mati in Mretka iz koče in sedeta na leseno klop pod okno. Mesec sije polno in jasno na tiho senošet. Zenski si podasta trde, zgarane roke. Mati vpraša tiho:

»No — in kako ti je prav za prav tam doli?«

Slovenska kuharica
S. M. Felicite Kalinšek izde v novem osmem natisu 10. maja. Kljub zelo pomnoženemu obsegu, novim večjavnim tabelam, najizbranejši opremljene stare cene 160 Din za vezan izvod. Jugoslovanska knjižarna.

Jugoslovanska zavarovalna banka

Podružnice: Beograd, Zagreb, Sarajevo, Osijek, Novi Sad in Split

„SLAVIJA“ v Ljubljani

Gospodska ulica 12.

Telefon št. 2176-2276

Mali oglasi

Službe iščejo

Organist

krojač, cerkovnik - išče službo. Kropivšek Pavel, Podmil 8, Lukovica. (a)

Službodob

Kontoristinja

z znanjem slovenske in nemške korespondence in tudi vseh pisarniških del, iščemo za takoj. Navesti je zadnjo službo. Reflektira se na starejšo moč. Oferte upravi »Slovenca« pod šifro »Dobra moč« št. 4902. (b)

Služkinjo

za kmetijska dela talej sprejem. - Matija Josip Škubic, posestnik, Črnomelj št. 233. (b)

Vrtnar, pomočnika

spodobnega samostojno voditi splošne vrtnarske kulture - sprejme takoj Pavel Šimenc, vrtnar, Sv. Križ, Ljubljana.

Prikojevalko

pletenin in več izurjenih pletilj - išče za takoj M. Vrhunc, industrija pletenin, Bled.

Mlajšjo natakario

ter samostojno prodajalko za papirnico, s primerno kavcijo - iščemo za sezonsko mesto na Gornjem Jadranu. Nastop takoj. - Cenj. ponudbe z detajlnimi podatki na Poštanski pretinac 2, Novi Vinodol, Hrv. Primorje.

Vajenci

Trgovskega vajenca

s primerno šolsko izobrazbo sprejme trg. železnice v Ljubljani. Hrana in stanovanje v hiši. Naslov v upr. »Sl.« pod št. 4892. (v)

Stanovanja

IŠČEJO:

4-5 sobno stanovanje v centru iščem za avgust. Ponudbe s ceno upravi »Slov.« pod »Zdravnik« št. 4915.

ODDAJO:

Enosobno stanovanje na Kodeljevem - poceni oddam stranki dveh oseb. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 4916.

Opremljeno sobo

oddam. - Št. Vid nad Lj. Mole, Guncle 40. (s)

Opremljeno sobo

oddam eni ali dvema osebama, event. s hrano in z uporabo klavirja. - Naslov v upr. »Slovenca« Maribor pod št. 1656.

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje Slovenska banka, Ljubljana. Krekov trg 10

Posredujem

denar na hranilne knjižice vseh denarnih zavodov. Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12. Telefon 38-10. Pisarni odgovor 3 Din. (d)

V polni vrednosti

prevzamemo hran. knjižice Kmetijske posojilnice (večje vloge) proti varni vključbi, obrestovanju in mesečnimi odplačili. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Industrija« 4891. (d)

Glasba

Za mal' d'narja dost' muzke

plošče - gramofone izposojamo, samejavamo, prodajamo in kupujemo ELEKTROTON d. o. o. z. pasaja nebotičnika

Posestva

Parcele

so naprodaj ob glavni cesti blizu Krekove gospodinske šole. - Pojasnila se dode v imenovanem zavodu.

Enonadstropna hiša

z lepim trgovskim lokalom in pekarno, trisobnim stanovanjem, na deželi - naprodaj ali dam v najem Ponudbe upravi »Slov.« Maribor pod »Zelo poceni«.

Razno

Hočete imeti lasten dom?

Hočete biti brezplačno zavarovani za življenje? Zastoj Vam pošljemo vsa pojasnila, ako nam pošljete znamko za odgovor. - »Moj dom«, Ljubljana, Dvorakova 8.

Pred molji

obvarujete čez poletje krzno pri L. Wanek, Sv. Petra cesta 9 - kjer Vam jih tudi izredno poceni popravimo. (r)

Idričanka

vabi vse Idričane in prijatelje na »žlikrofe« dne 1. maja zvečer v restavracijo pri »Roži«. - Za dobro kapljico preskrbljeno. - Sprejemam obnove na dobro domačo hrano. (r)

Kupimo

Srebrne krone

staro zlato in srebro kupuje RAFINERIJA DRAGIH KOVIN - Ljubljana, Ilirska ulica 36, vhod z Vidovdanske ceste pri gostilni Možina.

Staro zlato in zlato zobovje

kupujem po najvišjih dnevnih cenah. A. KAJFEZ urar Ljubljana, Miklošičeva 14

Motorno kolo »Puch«

500 ccm, v dobrem stanju - kupim. Vošnjak, Trbovlje II. (k)

Bakren kotel

kupim. - Solar, Vodnikov trg. (k)

Vsakovrstno

zlato kupuje

po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3.

Prodamo

Gospodinj! Obrniti!

ne zamudite ugodne prilike. Zaradi izpraznitve zaloge odprodajam iz skladišča razno kuhinjsko posodo, orodje itd. - po znatno nižanih cenah Stanko Florjančič železnica, Resljeva cesta 3 (poleg Zmajskega mostu) vhod skozi dvorišče. V račun vzamem tudi hranilne knjižice Kmetijske in ljudske pos. ljubljanske.

Malinovec

pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan - se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI, Ljubljana, Dunajska c. 6.

Nogavice, rokavice

in pletenine Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najceneje trvdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

PREMOG KARBOPAKETE

DRVA, KOKS nudi

Pogačnik

Bohoričeva ulica št. 5.

Izredno dobra

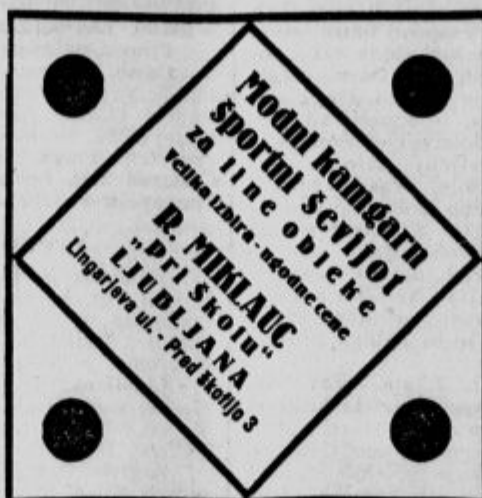
in cenena oblačila, moško perilo itd. - kupite najbolje pri Preskerju Sv. Petra cesta 14.

380 lesenih škatelj

prodam. A. Persche, Marjini trg 8. (l)

Trboveljski cement

in vse druge stavbne potrebščine priporočamo poceni železnica Koutny, Ljubljana-Šiška, Medvedova 28. (l)

Najprijetnejše letovišče na morju nudi

Hotel VILA LUCIJA

Aleksandrovo, na otoku Krku

Pension od 50 Din naprej (vse takse vštete).

Sezona od 1. maja do 30. septembra.

Restavracijska terasa nad samim morjem.

Hotel je last renomirane slovenske trvdke.

Zahtevajte brezplačne prospekte pri Putniku ali pa pri direkciji hotela.

Spominske slike na prvo sveto obhajilo

Čast. gg. katehete si dovoljujemo opozoriti, da imamo na zalogi čez 50 različnih vrst obhajilnih slik, med temi 20 popolnoma novih vzorcev. Vse slike so umetniško izdelane ter krasno barvane. - Cena konkurenčno nizka po velikosti od 1.50-3.50 Din.

Prodajalna

H. Ničman, Ljubljana

Kopitarjeva ulica 2

Oseba srednje starosti, ki je več let oskrbovala službo

hišne strežnice

- snajla sobe, kurila peči, ličila tla i. dr. - v večjem podjetju, želi nastopiti podobno službo takoj. Pride se lahko predstaviti. Spričalo na razpolago. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Služba«.

Kdor bi rad poznal tuje dežele in življenje po njih, kakor ga od blizu gledajo stotisoči slovenskih izseljencev, kdor bi rad poznal življenje, mišljenje, načrte, upe, veselje, uspehe, skrbi, razočaranja, trpljenje slovenskih izseljencev, razkropljenih po vsem širnem svetu, naj si naroči slovenski izseljenjski tednik, revijo

„Duhovno življenje“

ki že tretje leto izhaja v Buenos Airesu, Rep. Argentina, in ima svoje dopisnike in sodelavce med slovenskimi izseljenci vsega sveta, posebno odlično pa seznanja svoje čitatelje z razmerami v Argentini, deželi velike bodočnosti. Tedensko 32 strani. Letno dve debeli velezanimivi knjigi. Letna naročnina 70 Din, ki jih na naš račun nakazite Zadrugi gospodarski banki v Ljubljani.

Uprava »Duhovnega življenja«

Avalos 250

Buenos Aires, Rep. Argentina.

Tudiv naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta 5 (paviljon)

lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije. - Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne. Telefonska številka 3030.

Javna zahvala tovarne čevljev „JARA“

Cenjenim odjemalcem iskrena hvala za mnogoštevilčen poset. Vaš odziv in ogromna odprodaja zalog sta nam omogočila ponovno napolniti in kompletirati naše prodajalne s svežimi in najmodernejšimi modeli.

Za Velikonočne praznike žal vsem nismo mogli postreči. Da ustrezemo vsem odjemalcem, pa sporočamo, da bomo nadaljevali z odprodajo po 10 do 30% nižanih cenah. - Hitite, da ne zamudite te edinstvene prilike cenene nakupa.

Prodajalne čevljev: »JARA« Ljubljana, Sv. Petra cesta 20.

»JARA« Maribor, pri firmi Martinc, Gospodska ulica 18.

»JARA« Zagreb, Illica 60.

Tinčkove in Tončkove prigode

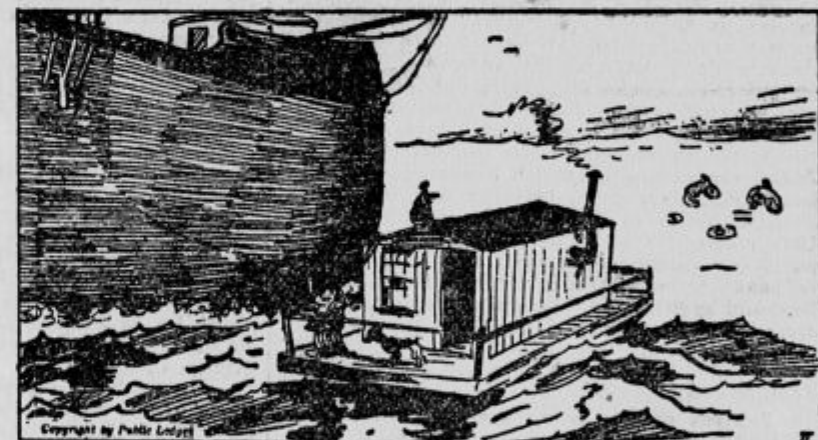
19.

Posadka tuje ladje se šali

Bitka je bila s tem končana. Zmagovalec je bil kakopak kapitan sovražne ladje s svojo posadko. Pa se je hotel malo pošaliti in je zakričal nad dečkoma:

»Hoja hej! Mi se udamo. Kakšne pogoje nam stavita?«

Tinček in Tonček sta resno zaklicala nazaj, kakor da sta v resnici zmagovalca onadva in ne sovražna posadka:

»Zahtevava nekaj litrov pitne vode in zavetišče. Ali sva koga ranila?«

»Nikogar,« je odgovoril kapitan in se zagrohotal: »S takimi puškami niti muhe ne bi mogla ubiti!«

ZAHVALA

Za premnože izraze iskrenega sočutja in sožalja, ki smo jih prejeli ob prerani smrti ljubljene, nepozabnega soproga, očeta, brata, svaka in strica, gospoda

LUDVIKA KURNIK

TRGOVCA, GOSTILNIČARJA IN POSESTNIKA

izrekamo naše najsrčnejšo zahvalo vsem darovalcem krasnih vencev in cvetja, ter vsem, ki so ga v tako lepem številu krpili in spremili k večnemu počitku. Pokojnika priporočamo v molitev in blag spomin.

Oplotnica, Čadram, dne 29. aprila 1935.

GLOBOKO ŽALUJOČI OSTALI